

Podstawy Programowania II

dr hab. inż. **Anna Fabijańska**, prof. PŁ

Instytut Informatyki Stosowanej PŁ

1

Plan wykładu (1)

- 1. Obsługa plików dyskowych (strumienie i uchwyty).**
- 2. Struktury, unie, wyliczenia.**
- 3. Przydział pamięci i tablice dynamiczne 1D oraz 2D.**
- 4. Manipulacje na łańcuchach i blokach pamięci.**
- 5. Klasy pamięci, konsolidator.**
- 6. Modyfikatory: auto, static, extern, const, volatile, register, typedef.**
- 7. Wskaźniki do funkcji**

▶ 2

dr hab. inż. **Anna Fabijańska**, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

2

Plan wykładu (2)

- 11. Operator warunkowy, `sizeof` i przecinka.**
- 12. Funkcje konwersji i klasyfikacji.**
- 13. Algorytmy iteracyjne i rekurencyjne.**
- 14. Argumenty funkcji `main()`.**
- 15. Funkcje ze zmienną liczbą argumentów.**
- 16. Wprowadzenie do list, kolejek i drzew.**
- 17. Zmienne środowiskowe i systemowe.**
- 18. Podstawy programowania hybrydowego.**

▶ 3

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

3

Zaliczenie przedmiotu

- ▶ **Zaliczenie laboratorium**
 - ▶ dwa kolokwia sprawdzające umiejętność programowania
- ▶ **Zaliczenie prac domowych (e-learning)**
 - ▶ wykonanych 15 punktów w każdym z 10 działów w systemie Dante (w tym dwa zadania obowiązkowe)
- ▶ **Egzamin pisemny (część wykładowa)**
 - ▶ warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie laboratorium oraz projektu (potwierdzone wpisem do EKS)

Ocena koncowa

$$\begin{aligned}
 &= 0,45 \text{ oceny z lab.} + 0,45 \text{ oceny z wykładu} \\
 &\quad + 0,1 \text{ oceny z e – learningu}
 \end{aligned}$$

▶ 4

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

4

Literatura

► **Literatura podstawowa:**

- ▶ Kernighan B.W., Ritchie D. M.: Język ANSI C. Programowanie. Helion, Gliwice, 2010
- ▶ Drozdek A., Simon D. L.: Struktury danych w języku C. WNT, Warszawa, 1996

► **Literatura uzupełniająca:**

- ▶ Schildt H.: Język C. LTP, Warszawa, 2002
- ▶ Prata S.: Szkoła programowania. Język C. Wyd. IV, Helion, Gliwice, 2016
- ▶ King K.N.: C Programming – A Modern Approach, 2nd Edition, W. W. Norton & Company, 2009
- ▶ Wirth N.: Algorytmy + Struktury Danych = Programy. WNT, Warszawa, 2004

► 5

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

5

Dostęp do plików

- ▶ **Strumień** – poziom pośredni pomiędzy programistą a sprzętem, zapewniający programiście spójny interfejs we/wy niezależny od rzeczywistych urządzeń we/wy
- ▶ **Plik** – rzeczywiste urządzenie we/wy (może reprezentować wiele typów urządzeń)
- ▶ Najpopularniejszy typ pliku to **plik dyskowy**
- ▶ Strumień wiązany jest z plikiem za pomocą **operacji otwarcia** i odłączany od pliku za pomocą **operacji zamknięcia**

► 6

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

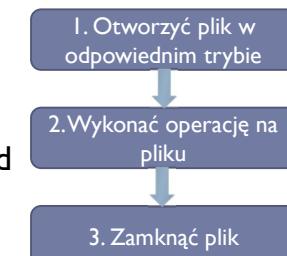
6

Dostęp do plików

- ▶ Funkcje pozwalające na dostęp do plików dostępne są w pliku nagłówkowym `<stdio.h>`
- ▶ Każdy plik zakończony jest specjalnym znakiem **EOF** (ang. *End of File*)
- ▶ **Wskaźnik pliku** (ang. *File Pointer*) to adres struktury, która zawiera informacje o pliku

```
FILE *f;
```

- ▶ Bieżące położenie (pozycja) – miejsce, od którego zacznie się następna operacja dostępu.

▶ 7

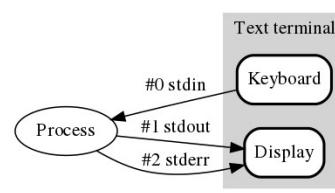
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

7

Dostęp do plików

- ▶ **Trzy standardowe strumienie I/O** (gotowe do użycia, bez konieczności otwierania/zamykania)

Wskaźnik pliku	Strumień	Znaczenie
<code>stdin</code>	standardowy strumień wejścia	klawiatura
<code>stdout</code>	standardowy strumień wyjścia	monitor
<code>stderr</code>	standardowy strumień błędów	monitor

▶ 8

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

8

Pliki binarne vs. pliki tekstowe

► Dwa typy strumieni:

- **tekstowe** – zawiera znaki kodu ASCII, zachodzi tłumaczenie
 - dane dzielone na linie, zakończone znakiem końca linii
- **binarne** – brak tłumaczenia – dane w pliku odpowiadają danym w strumieniu
 - nie muszą zawierać danych tekstowych, ale np. struktury, liczby, etc.

liczba: 32767

00110011	00110010	00110111	00110110	00110111
'3'	'2'	'7'	'6'	'7'

w pliku tekstowym

00110011	00110010
32767	

w pliku binarnym
(lub w odwrotnej kolejności)

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

9

Podstawy systemu plików

► Otwieranie pliku

FILE *fopen(char* nazwa_pliku, char* tryb);

- zwracany jest wskaźnik do struktury związanej z plikiem
- nie można zmienić wskaźnika, ani obiektu na który wskazuje
- w przypadku niepowodzenia zwracany jest NULL

Tryb	Znaczenie
r	otwiera plik do czytania
r+	otwiera plik do czytania i nadpisywania (aktualizacja)
w	otwiera plik do nadpisywania (zamazuje starą treść)
w+	otwiera plik do nadpisywania i czytania
a	otwiera plik do dopisywania (jeśli nie istnieje, to jest tworzony)
a+	otwiera plik do dopisywania i odczytu (jeśli nie istnieje, jest tworzony)
t	otwiera plik w trybie tekstowym
b	otwiera plik w trybie binarnym

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

10

Podstawy systemu plików

▶ Otwieranie pliku

```
FILE *fp;
fp = fopen("plik.txt", "r");

if (fp==NULL)
{
    printf("Błąd otwarcia pliku\n");
    exit(1); /*lub obsługa błędu*/
}
```

▶ Ścieżka dostępu (Win. OS)

```
fp = fopen("D:\PP2\Wyklad\Nowy\TenSemestr.pptx", "rb");
fp = fopen("D:\\PP2\\Wyklad\\Nowy\\TenSemestr.pptx", "rb");
fp = fopen("D:/PP2/Wyklad/Nowy/TenSemestr.pptx", "rb");
```


dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

11

Podstawy systemu plików

▶ Zamknięcie pliku

```
int *fclose(FILE *fp);
```

- ▶ zamknięcie pliku związanego ze wskaźnikiem fp
- ▶ odłączenie strumienia od pliku
- ▶ w przypadku powodzenia zwracane jest 0
- ▶ w przypadku błędu zwracany jest EOF

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

12

Podstawy systemu plików

▶ Czytanie i pisanie bajtów (znaków)

```
int fgetc(FILE *fp);
```

- ▶ wczytanie kolejnego bajtu z pliku określonego przez *fp*
- ▶ znak zwracany jest w młodszych bajtach liczby
- ▶ w przypadku błędu lub napotkania końca pliku zwracany jest EOF

```
int fputc(int ch, FILE *fp);
```

- ▶ wpisanie młodszego bajta zmiennej *ch* do pliku związanego z *fp*

```
int ungetc(int ch, FILE *fp);
```

- ▶ Zwraca znak *ch* do strumienia związanego z *fp*

▶ 13

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

13

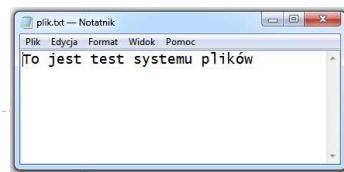
Przykład 1

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
/*zapis do pliku*/
int main(void) {
    char nap[80] = "To jest test systemu plików\n";
    char *p = nap;
    FILE *fp;
    int i;

    if((fp=fopen("plik.txt","w"))==NULL){
        printf("Błąd otwarcia pliku.\n");
        exit(1);
    }

    while(*p){
        if(fputc(*p,fp)==EOF){
            printf("Błąd zapisu pliku.\n");
            exit(1);
        }
        p++;
    }

    fclose(fp);
    return 0;
}
```


▶ 14

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

14

Przykład 2

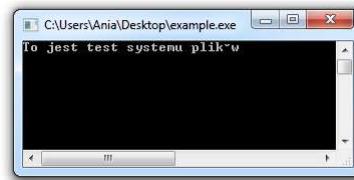
```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
/*odczyt pliku*/
int main(void){
    FILE *fp;
    int i; /*lub char i*/

    if((fp=fopen("plik.txt","r"))==NULL){
        printf("Błąd otwarcia pliku.\n");
        exit(1);
    }

    for(;;){
        i=fgetc(fp);
        if(i==EOF) break;
        putchar(i);
    }

    fclose(fp);

    return 0;
}
```


▶ 15 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

15

Przykład 3a

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <ctype.h>

int main (void)
{
    FILE* fp = fopen("plik.txt","rb");
    int ch;

    if(!fp){
        printf("error");
        exit(0);
    }

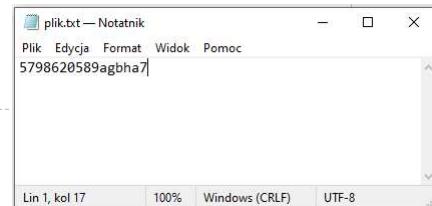
    while (isdigit(ch = fgetc(fp)))
        putchar(ch);

    ungetc(ch,fp); //oddaj znak do pliku
    printf("\n oddanie znaku do pliku\n");

    while (isalpha(ch = fgetc(fp)))
        putchar(ch);

    fclose(fp);

    return 0;
}
```


▶ 16 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

16

Przykład 3b

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <ctype.h>

int main (void)
{
    FILE* fp = fopen("plik.txt","rb");
    int ch;

    if(!fp){
        printf("error");
        exit(0);
    }

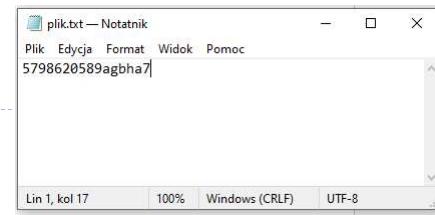
    while (isdigit(ch = fgetc(fp)))
        putchar(ch);

    printf("\n bez oddania znaku do pliku\n");
    while (isalpha(ch = fgetc(fp)))
        putchar(ch);

    fclose(fp);

    return 0;
}
```

▶ 17 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

5798620589
bez oddania znaku do pliku
gbha
Process finished with exit code 0

17

Funkcje feof() oraz perror()

▶ Wykrywanie końca pliku

int feof(FILE *fp);

- ▶ zwrócenie wartości niezerowej, gdy w pliku ze wskaźnikiem osiągnięty został koniec
- ▶ w przeciwnym przypadku zwracane jest 0

▶ Wykrywanie błędów

int perror(FILE *fp);

- ▶ zwrócenie statusu systemu plików związanego z ostatnią operacją dostępu do pliku
- ▶ aby zapewnić pełne sprawdzanie błędów należy ją wywołać po każdej operacji na pliku

▶ 18

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

18

Przykład 4

```

FILE *skad, *dokad;
char *zrodlo = "plik.txt", *cel = "plik2.txt";
char ch;

if((skad=fopen(zrodlo,"rb"))==NULL){
    fprintf(stderr, "Błąd otwarcia pliku źródłowego.\n"); exit(1);
}

if((dokad=fopen(cel,"wb"))==NULL){
    fprintf(stderr, "Błąd otwarcia pliku docelowego.\n"); exit(1);
}

while(!feof(skad)){
    ch = fgetc(skad);
    if(ferror(skad)){
        fprintf(stderr, "Błąd odczytu pliku źródłowego\n"); exit(1);
    }
    if(!feof(skad))fputc(ch, dokad);

    if(ferror(dokad)){
        fprintf(stderr, "Błąd zapisu pliku docelowego\n"); exit(1);
    }
}

if(fclose(skad)==EOF){
    fprintf(stderr, "Błąd zamknięcia pliku źródłowego.\n"); exit(1);
}

if(fclose(dokad)==EOF){
    fprintf(stderr, "Błąd zamknięcia pliku docelowego.\n"); exit(1);
}

```

▶ 19

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

19

Funkcje tekstowe

► Zapis do pliku

```
int fputs(char *nap, FILE *fp);
```

- ▶ zapis ciągu znaków wskazywanego przez *nap* do pliku powiązanego z *fp*
- ▶ zwraca EOF przy niepowodzeniu oraz wartość dodatnią przy sukcesie

```
int fprintf(FILE *fp, char *napis_sterujący, ...);
```

- ▶ działanie analogiczne do *printf()* z tym, że pracuje na plikach
- ▶ dokonuje konwersji danych

▶ 20

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

20

Funkcje tekstowe

▶ Odczyt z pliku

```
char *fgets(char *nap, int ile, FILE *fp);
```

- ▶ wczytanie znaków z pliku powiązanego z *fp* do napisu wskazywanego przez *nap* do momentu wczytania *ile*-l znaków lub napotkania znaku nowej linii lub końca pliku

```
int fscanf(FILE *fp, char *napis_sterujący, ...);
```

- ▶ działanie analogiczne do *scanf()* z tym, że pracuje na plikach
- ▶ dokonuje konwersji danych

▶ 21

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

21

Przykład 5

```
#include <stdio.h>           /*program pobiera dane z klawiatury*/
#include <stdlib.h>          /*i zapisuje do pliku aż do napotkania pustej linii*/
#include <string.h>

int main(void) {
    FILE *fp;
    char nap[80], ch;

    if((fp=fopen("plik3.txt","w"))==NULL) {
        printf("Błąd otwarcia pliku.\n");
        exit(1);
    }

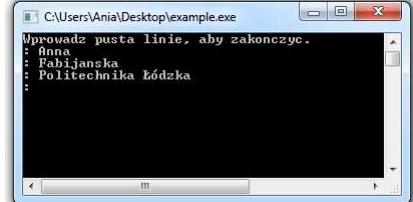
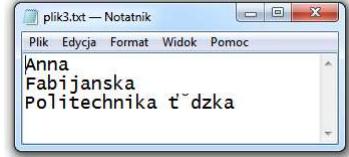
    printf("Wprowadź pustą linię, aby zakończyć.\n");

    do{
        printf(": ");
        fgets(nap,79,stdin);
        strcat(nap,"\n");      /*znak nowej linii*/

        if(*nap!='\n') fputs(nap,fp);

    }while(*nap!='\n');

    fclose(fp);
    return 0;
}
```

▶ 22

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

22

Przykład 6

```
#include <stdio.h>           /*program odczytuje kolejne linie z pliku*/
#include <stdlib.h>          /*i drukuje na ekranie*/
#include <string.h>

int main(void){
    FILE *fp;
    char nap[80];

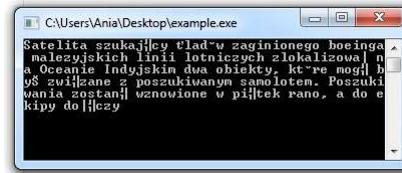
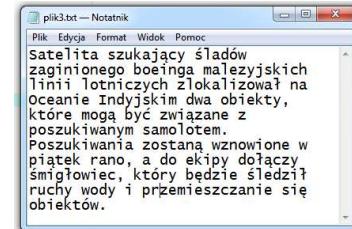
    if((fp=fopen("plik3.txt","r"))==NULL){
        printf("Błąd otwarcia pliku.\n");
        exit(1);
    }

    do{
        fgets(nap, 80, fp);
        if(!feof(fp)) printf(nap);
    }while(!feof(fp));

    fclose(fp);

    return 0;
}
```

▶ 23 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

23

Przykład 7

```
#include <stdio.h>           /*program zapisuje dane do pliku*/
#include <stdlib.h>          /*w określonym formacie*/
#include <string.h>

int main(void)
{
    FILE *fp;

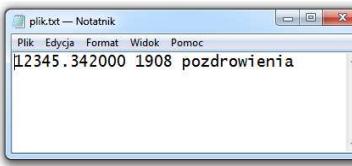
    if((fp=fopen("plik.txt","w"))==NULL){
        printf("Błąd otwarcia pliku.\n");
        exit(1);
    }

    fprintf(fp, "%lf %d %s", 12345.342, 1908, "pozdrowienia");

    fclose(fp);

    return 0;
}
```

▶ 24 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

24

Przykład 8

```
#include <stdio.h>           /*program odczytuje dane do pliku*/
#include <stdlib.h>          /*w określonym formacie*/
#include <string.h>

int main(void)
{
    FILE *fp;
    char nap[80];
    double ld;
    int d;

    if((fp=fopen("plik.txt","r"))==NULL){
        printf("Błąd otwarcia pliku.\n");
        exit(1);
    }

    fscanf(fp, "%lf %d %s", &ld, &d, nap);

    fclose(fp);

    return 0;
}
```

▶ 25 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

25

Przykład 9

```
#include <stdio.h>

int main (void) {
    char imie[10], nazwisko[20];
    int album;

    FILE* fp = fopen("plik.txt","rt");

    if(fp){
        while(!feof(fp)){
            fscanf(fp, "%9s %19s %d\n", imie, nazwisko, &album);
            printf("%10s\t%20s\t%d\n", imie, nazwisko, album);
        }
        fclose(fp);
    }

    return 0;
}
```

▶ 26 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

plik.txt — Notatnik		
Plik	Edycja	Format
Plik	Edycja	Format
Jan Kowalski 112312		
Krzysztof Iksiński 123042		
Marianna Kowalska 100300		
Tomasz Igrekowski 100304		
Lin 3, kol 1 100% Windows (CRLF) ANSI		
Jan	Kowalski	112312
Krzysztof	Iksiński	123042
Marianna	Kowalska	100300
Tomasz	Igrekowski	100304
Process finished with exit code 0		

26

Przykład 10

```
#include <stdio.h>
int main () {
    FILE* f = fopen("in.txt", "r");
    if(f) {
        while(!feof(f)) {
            int age, check;
            char line[100]={}, name[20]={}, surname[20]++;
            fgets(line, 99, f);
            check = sscanf(line, "Imie: %s\tNazwisko: %s\tWiek: %d\n", name, surname, &age);
            if (check!=3)
                continue;
            printf("Imie: %s\tNazwisko: %s\tWiek: %d\n", name, surname, age);
        }
        fclose(f);
    }
    return 0;
}
```

*in.txt — Notatnik
Plik Edycja Format Widok Pomoc
Imie: Jan Nazwisko: Kowalski Wiek: 19
Imie: Maria Nazwisko: Iksinska Wiek: 22
jakas tam linia
Imie: Tomasz Nazwisko: Malinowski Wiek: 39
Lin 4, kol 44 100% Windows (CRLF) UTF-8

C:\Users\an_fab\Desktop\test.exe
Imie: Jan Nazwisko: Kowalski Wiek: 19
Imie: Maria Nazwisko: Iksinska Wiek: 22
Imie: Tomasz Nazwisko: Malinowski Wiek: 39

Process exited after 0.01143 seconds with return value 0
Press any key to continue . . .

▶ 27

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

27

Operacje na danych binarnych

- ▶ Odczyt danych z wykorzystaniem ich reprezentacji binarnej

size_t fread (void *bufor, size_t rozmiar, size_t ilość, FILE *fp)

- ▶ wczytanie z pliku powiązanego z *fp* obiektów w liczbie *ilość*, gdzie każdy ma wielkość *rozmiar*, do bufora wskazywanego przez *bufor*
- ▶ zwrócenie liczby faktycznie przeczytanych obiektów (liczba mniejsza od rozmiar oznacza błąd lub wcześniejszy koniec pliku)
- ▶ plik musi być otwarty w trybie binarnym

wskaźnik void*

może pokazywać na dowolny typ danych

size_t (unsigned lub unsigned long)
typ pozwalający na przechowanie wielkości równej rozmiarowi największego obiektu dopuszczanego przez kompilator

▶ 28

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

28

Wskaźnik void

- ▶ Wskaźnik do danych nieokreślonego typu.

```
void* wsk;
```

- ▶ Może pokazywać na dane dowolnego typu oraz można mu przypisać wskaźnik dowolnego typu.

```
void *wskv;
int *wski;
float *wskf

wskv = wski; // operacja poprawna
wskv = wskf; // operacja poprawna
```

- ▶ Aby przypisać wskaźnik void do wskaźnika innego typu, należy dokonać **rzutowania typów**

```
wski = wskv;           // BŁĄD !!
wski = (int*)wskv;     // operacja poprawna
wskf = (float*)wskv;   // operacja poprawna
```


dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

29

Przykład 11

```
#include <stdio.h>

int main(){

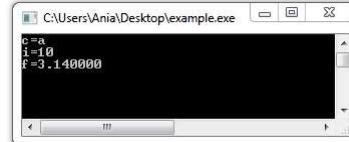
    void *wskv;
    char c = 'a';
    int i=10;
    float f=3.14;

    wskv = &c;
    printf("c=%c\n", *(char*)wskv);

    wskv = &i;
    printf("i=%d\n", *(int*)wskv);

    wskv = &f;
    printf("f=%f\n", *(float*)wskv);

    return 0;
}
```


rzutowanie typów

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

30

Operacje na danych binarnych

- ▶ Zapis danych z wykorzystaniem ich reprezentacji binarnej

size_t fwrite (void *bufor, size_t rozmiar, size_t ilość, FILE *fp)

- ▶ zapisanie do pliku powiązanego z *fp* obiektów w liczbie *ilosc*, gdzie każdy ma wielkość *rozmiar*, do bufora wskazywanego przez *bufor*
- ▶ zwrócenie liczby faktycznie zapisanych obiektów (liczba mniejsza od *rozmiar* oznacza błąd)
- ▶ plik musi być otwarty w trybie binarnym

▶ 31

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

31

Przykład 12

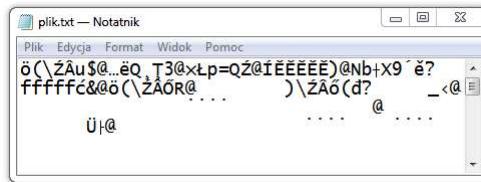
```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main(void) {
    int i;
    FILE *fp;
    double d[10] = {10.23, 19.87, 1002.13, 12.9, 0.897, 11.45, 75.34,
    0.0, 1.01, 875.875};

    if((fp=fopen("plik.txt","wb"))==NULL) {
        printf("Błąd otwarcia pliku.\n");
        exit(1);
    }

    if(fwrite(d, sizeof d, 1, fp)!=1) {
        printf("Błąd zapisu");
        exit(1);
    }

    fclose(fp);
    return 0;
}
```


▶ 32

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

32

Przykład 13

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main(void){
    int i;
    FILE *fp;
    double d[10];

    if((fp=fopen("plik.txt","rb"))==NULL) {
        printf("Błąd otwarcia pliku.\n");
        exit(1);
    }

    if(fread(d, sizeof d, 1, fp)!=1) {
        printf("Błąd odczytu");
        exit(1);
    }

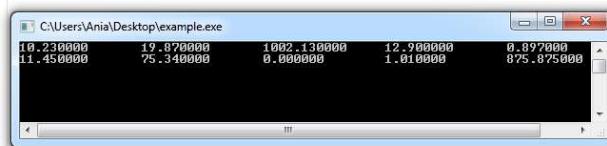
    fclose(fp);

    for (i=0; i<10; i++){
        printf("%lf\t", *(d+i));
    }

    return 0;
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

33

Dostęp swobodny

- ▶ Odczyt dowolnego miejsca pliku w dowolnym momencie

int fseek (FILE *fp, long offset , int początek)

- ▶ przesunięcie wewnątrz pliku związanego ze wskaźnikiem *fp* o *offset* bajtów od miejsca *początek*
- ▶ wartości parametru *początek*:
 - ▶ SEEK_SET - początek pliku
 - ▶ SEEK_CUR - bieżąca pozycja
 - ▶ SEEK_END - koniec pliku
- ▶ wartość zwracana: 0 w przypadku powodzenia oraz wartość niezerowa w przypadku błędu
- ▶ można przesunąć bieżącą pozycję poza koniec pliku, lecz nigdy przed początkiem

▶ 34

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

34

Dostęp swobodny

- ▶ Określanie bieżącej pozycji w pliku

long ftell(FILE *fp)

- ▶ zwrócenie bieżącej pozycji w pliku związanym z *fp* lub -1 w przypadku błędu

int fgetpos(FILE * pf, fpos_t * pos)

- ▶ pobranie aktualnej pozycji kurSORA odczytu/zapisu danych dla wskazanego strumienia do zmiennej wskazywanej poprzez drugi argument

int fsetpos(FILE * pf, const fpos_t * pos)

- ▶ ustawienie pozycji kurSORA odczytu/zapisu danych dla wskazanego strumienia na pozycję określoną przez drugi argument funkcji.

▶ 35

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

35

Przykład 14

```
#include <stdio.h> /*kopiowanie pliku w odwrotnej kolejności*/
#include <stdlib.h>

int main(void){
    long polozenie;
    FILE *zrodlo, *cel;
    char ch;

    if((zrodlo=fopen("zrodlo.txt","rb"))==NULL){
        printf("Błąd otwarcia pliku zrodłowego.\n");
        exit(1);
    }
    if((cel=fopen("cel.txt","wb"))==NULL){
        printf("Błąd otwarcia pliku docelowego.\n");
        exit(1);
    }
    fseek(zrodlo, 0L, SEEK_END);
    polozenie = ftell(zrodlo);
    polozenie = polozenie - 1; /*pominiecie końca pliku*/
    while(polozenie >= 0L){
        fseek(zrodlo, polozenie, SEEK_SET);
        ch = fgetc(zrodlo);
        fputc(ch, cel);
        polozenie--;
    };
    fclose(zrodlo);
    fclose(cel);
    return 0;
}
```

▶ 36

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

36

Inne funkcje systemu plików

- ▶ Zmiana nazwy pliku

```
int rename (char* stara_nazwa, char* nowa_nazwa);
```

- ▶ Usunięcie pliku

```
int remove (char* nazwa_pliku);
```

- ▶ Przesunięcie bieżącej pozycji na początek pliku

```
void rewind (FILE *fp);
```

- ▶ Opróżnienie bufora dyskowego pliku

```
int fflush(FILE *fp);
```

▶ 37

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

37

Struktury

- ▶ Struktura jest agregatem (lub konglomeratem) typów danych i składa się z kilku związkanych zmiennych nazywanych składowymi (ew. polami lub elementami)
 - ▶ każda składowa może mieć własny typ, inny od typów innych składowych

```
struct nazwa-etykiety{
    TYP składowa1;
    TYP składowa2;
    .
    .
    .
    TYP składowaN;
}lista-zmiennych;
```

- ▶ Jeden z elementów: *nazwa-etykiety* lub *lista-zmiennych* może zostać pominięty.

▶ 38

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

38

Struktury - deklaracja

```

nazwa typu struktury
    ↙          ↘
struct point{
    int x;
    int y;
};           struct panstwo{
                char* stolica;
                long ludnosc;
                float powierzchnia;
                char* kontynent;
};
struct complex{
    float im;
    float re;
};

```

**Deklaracja struktury określa jedynie nowy typ danych.
Obiekt tego typu nie istnieje do momentu zadeklarowania zmiennej.**

▶ 39

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

39

Struktury – deklaracja

```

nazwa typu struktury
    ↙
struct katalog{
    char nazwisko[40]; /*nazwisko autora*/
    char tytul[40]; /*tytuł*/
    char wydawca[40]; /*wydawca*/
    unsigned data; /*data wydania*/
    unsigned char wyd; /*wydanie*/
}karta;

```

nazwa zmiennej typu strukturalnego

Nazwy składowych struktury nie powodują konfliktów z innymi zmiennymi o takich samych nazwach.

▶ 40

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

40

Deklaracja zmiennych strukturalnych

```
struct katalog{
    char nazwisko[40];
    char tytul[40];
    char wydawca[40];
    unsigned data;
    unsigned char wyd;
}karta;
```

Deklaracja nazwa zmiennej typu strukturalnego na etapie deklaracji struktury.

```
struct katalog{
    char nazwisko[40];
    char tytul[40];
    char wydawca[40];
    unsigned data;
    unsigned char wyd;
};

struct katalog kartal;
```

Deklaracja nazwa zmiennej typu strukturalnego po uprzedniej deklaracji struktury.

▶ 41

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

41

Deklaracja zmiennych strukturalnych

- ▶ Deklaracja zmiennej typu strukturalnego:

```
struct nazwa-etykiety lista-zmiennych;
```

```
struct katalog zm1;
struct katalog zm2, zm3;
```

- ▶ Każda instancja struktury zawiera własną kopię składowych struktury

```
zm1.tytul != zm2.tytul
```

▶ 42

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

42

Deklaracja zmiennych strukturalnych

- ▶ Odwołanie do składowej struktury wymaga podania nazwy struktury oraz nazwy składowej oddzielonych kropką

```
struct katalog{
    char nazwisko[40];
    char tytul[40];
    char wydawca[40];
    unsigned data;
    unsigned char wyd;
}karta;
```

Nazwa obiektu typu strukturalnego,
a nie struktury!

```
karta.data = 1776;
printf("Data wydania: %u",karta.data);
scanf("%c",&karta.wyd);
gets(karta.nazwisko);
printf("%c",karta.tytul[2]);
```

▶ 43

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

43

Przykład 15

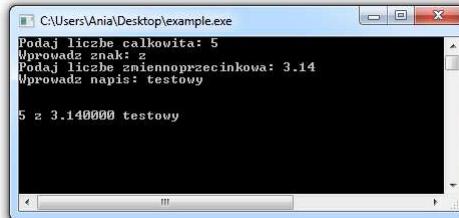
```
#include <stdio.h>
struct typ_s{
    int i;
    char ch;
    double d;
    char nap[80];
}s;
int main(void){
    printf("Podaj liczbe calkowita: ");
    scanf("%d", &s.i);
    while(getchar() !='\n');

    printf("Wprowadz znak: ");
    scanf("%c", &s.ch);
    while(getchar() !='\n');

    printf("Podaj liczbe zmiennoprzecinkowa: ");
    scanf("%lf", &s.d);
    while(getchar() !='\n');

    printf("Wprowadz napis: ");
    scanf("%s", s.nap);
    while(getchar() !='\n');

    printf("\n\n%d %c %f %s", s.i, s.ch, s.d, s.nap);
    return 0;
}
```


▶ 44

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

44

Deklaracja zmiennych strukturalnych

- Jeżeli wiadomo, że jest potrzebna z góry ustalona liczba zmiennych danego typu strukturalnego, **można przy definicji typu pominąć nazwę etykiety**

```
struct{
    int a;
    char ch;
} zm1, zm2;
```

Deklaracja dwóch zmiennych strukturalnych.

Sama struktura pozostaje nienazwana;
w konsekwencji nie można utworzyć kolejnych zmiennych tego typu.

▶ 45

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

45

Inicjalizacja pól struktury

- Poprzez bezpośrednie odwołanie do każdego z pól struktury

```
struct katalog kat1;
strcpy(kat1.nazwisko,"Sienkiewicz");
strcpy(kat1.tytul,"Potop");
strcpy(kat1.wydawca,"Literatura");
kat1.data = 2001;
kat1.wyd = 2;
```

- Inicjalizacja zbiorcza

```
struct katalog kat2 = {
    "Sienkiewicz",
    "Potop",
    "Literatura",
    2001,
    2
};
```

```
struct katalog{
    char nazwisko[40];
    char tytul[40];
    char wydawca[40];
    unsigned data;
    unsigned char wyd;
};
```

▶ 46

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

46

Przykład 16

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

struct katalog{
    char nazwisko[40];
    char tytul[40];
    unsigned data;
    unsigned char wyd;
};

int main(void){
    struct katalog k1;
    strcpy(k1.nazwisko,"Sienkiewicz");
    strcpy(k1.tytul,"Potop");
    k1.data = 2001;
    k1.wyd = 2;

    struct katalog k2 = {"Mickiewicz","Pan Tadeusz",2012,3};

    printf("%s %s %d %d\n", k1.nazwisko, k1.tytul, k1.data, k1.wyd);
    printf("%s %s %d %d\n\n", k2.nazwisko, k2.tytul, k2.data, k2.wyd);

    printf("typ katalog ma rozmiar: %d bajtów\n", sizeof(struct katalog));
    printf("zmienna kat1 ma rozmiar: %d bajtów\n", sizeof(k1));
    printf("zmienna kat2 ma rozmiar: %d bajtów", sizeof(k2));

    return 0;
}
```


▶ 47

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

47

Tablice struktur

- ▶ Struktury mogą być umieszczane w tablicach w taki sam sposób, jak inne typy danych.

struct nazwa-etykiety nazwa-tablicy[ROZMIAR];

```
struct katalog{
    char nazwisko[40];
    char tytul[40];
    char wydawca[40];
    unsigned data;
    unsigned char wyd;
};

struct katalog kat[100]; //tablica 100 struktur katalog

kat[0]           // pierwsza struktura w tablicy
kat[33].wyd = 2; // wypełnienie pola wyd w strukturze nr 33
```

▶ 48

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

48

Przykład 17

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

struct abonent{
    char imie[20];
    char nazwisko[50];
    char telefon[15];
};

int main(void){
    int i;
    struct abonent spis[5];
    for (i=0; i<5; i++){
        printf("\npodaj imie: ");
        gets(spis[i].imie);
        printf("podaj nazwisko: ");
        gets(spis[i].nazwisko);
        printf("podaj telefon: ");
        gets(spis[i].telefon);
    }
    for (i=0; i<5; i++){
        printf("%d %s %s\n", i+1, spis[i].imie, spis[i].nazwisko, spis[i].telefon);
    }
    return 0;
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

49

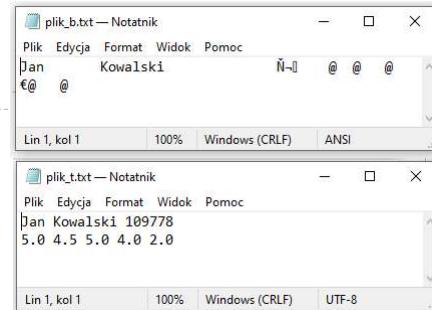
Przykład 18

```
#include <stdio.h>
struct student_t{
    char imie[10];
    char nazwisko[20];
    int album;
    float oceny[5];
};

int main (void){
    struct student_t s = {"Jan", "Kowalski", 109778, {5.0, 4.5, 5.0, 4.0, 2.0}};

    FILE* fpb = fopen("C:/users/an_fab/Desktop/plik_b.txt","wb");
    fwrite(&s, sizeof(struct student_t), 1, fpb);
    fclose(fpb);

    FILE* fpt = fopen("C:/users/an_fab/Desktop/plik_t.txt","wt");
    fprintf(fpt, "%s %s %d\n", s.imie, s.nazwisko, s.album);
    for (int i=0; i<5; i++)
        fprintf(fpt,"%f ", s.oceny[i]);
    fclose(fpt);
    return 0;
}
```


dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

50

Przykład 19

```
#include <stdio.h>
struct student_t{
    char imie[10];
    char nazwisko[20];
    int album;
    float oceny[5];
};

int main (void){
    struct student_t sb, st;
    FILE* fpb = fopen("plik_b.txt","rb");
    fread(&sb, sizeof(struct student_t), 1, fpb);
    fclose(fpb);

    FILE* fpt = fopen("plik_t.txt","rt");
    fscanf(fpt, "%s %s %d\n", st.imie, st.nazwisko, &st.album);
    for (int i=0; i<5; i++)
        fscanf(fpt,"%f ", &st.oceny[i]);
    fclose(fpt);

    printf("%s, %s, %d, %.1f\n", sb.imie, sb.nazwisko, sb.album, sb.oceny[3]);
    printf("%s, %s, %d, %.1f\n", st.imie, st.nazwisko, st.album, st.oceny[3]);
    return 0;
}
```

▶ 51 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

51

Przykład 20

```
#include <stdio.h>
struct complex{
    float im, re;
}num;
int main (void){

    char id, res;
    struct complex data[5] = {{1,1},{2,2},{3,3},{4,4},{5,5}};

    FILE* fp = fopen("plik.txt","wb");
    fwrite(data, sizeof(struct complex),5, fp);
    fclose(fp);

    fp = fopen("plik.txt", "rb");
    do {
        printf("input element id (1-5): ");
        scanf("%d", &id);
        fseek(fp, (id - 1) * sizeof(struct complex), SEEK_SET);
        fread(&num, sizeof(struct complex), 1, fp);
        printf("num: %.2f+j%.2f\n", num.im, num.re);
        printf("continue (press n to end)? ");
        scanf("%*c");
        res = getchar();
    }while(res!='n');
    fclose(fp);
}
```

▶ 52 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

52

```
#include <stdio.h>
struct complex{
    float im, re;
};

int main (void){
    int id, res;
    struct complex data[5] = {{1,1},{2,2},{3,3},{4,4},{5,5}};
    struct complex c1 = {6, 6}, c2 = {7,7}, temp;

    FILE* fp = fopen("plik.txt","wb");
    fwrite(data, sizeof(struct complex), 5, fp);
    fclose(fp);

    fp = fopen("plik.txt", "rb+");
    fseek(fp,0,SEEK_END);
    fwrite(&c1, sizeof(struct complex), 1, fp); //append c1 to file
    fwrite(&c2, sizeof(struct complex), 1, fp); //append c2 to file
    fclose(fp);

    fp = fopen("plik.txt", "rb");
    while(1){
        fread(&temp, sizeof(struct complex), 1, fp);
        if(feof(fp))
            break;
        printf("num: %.2f+j%.2f\n", temp.im, temp.re);
    }
    fclose(fp);
    return 0;
}
```

Przykład 21

```
num: 1.00+j1.00
num: 2.00+j2.00
num: 3.00+j3.00
num: 4.00+j4.00
num: 5.00+j5.00
num: 6.00+j6.00
num: 7.00+j7.00
```

▶ 53

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

53

Struktury jako parametry funkcji

- ▶ Struktury – tak jak inne typy danych, mogą być parametrami funkcji.

TYP nazwa-funkcji (struct nazwa-etykiety);
TYP nazwa-funkcji (struct nazwa-etykiety[ROZMIAR]);

```
struct abonent{
    char imie[20];
    char nazwisko[50];
    char telefon[15];
};

void drukuj (struct abonent); //deklaracja funkcji
...
void drukuj (struct abonent dane) //definicja funkcji
{
    printf("%s %s %s\n", dane.imie, dane.nazwisko, dane.telefon);
}
```

▶ 54

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

54

Przykład 22 (1)

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <stdlib.h>

/*definicja struktury*/
struct abonent{
    char imie[20];
    char nazwisko[50];
    char telefon[15];
};

/*deklaracje funkcji z parametrami typu strukturalnego*/
int menu(void);
void wprowadz_dane(struct abonent[]);
void drukuj_dane(struct abonent[]);
void zapisz_do_pliku(struct abonent[]);
void wczytaj_z_pliku(struct abonent[]);
void wyszukaj_abonenta(char *nazwisko, char *imie);
void aktualizacja_danych(char* nazwisko, char* nowe_nazwisko);
```

▶ 55

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

55

Przykład 22 (2)

```
int main(void){
    int wybor;
    struct abonent dane[5];
    do{
        wybor = menu();
        switch(wybor){
            case 1:
                wprowadz_dane(dane); break;
            case 2:
                drukuj_dane(dane); break;
            case 3:
                zapisz_do_pliku(dane); break;
            case 4:
                wczytaj_z_pliku(dane); break;
            case 5:
                wyszukaj_abonenta("Kowalski", "Jan"); break;
            case 6:
                aktualizacja_danych("Kowalski", "Vacavant"); break;
        }
    }while(wybor!=7);
    return 0;
}
```

▶ 56

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

56

Przykład 22 (3)

```

int menu(void) {
    int i;
    char nap[80];

    printf("\n\nWybierz operacje:\n");
    printf("1. Wprowadzenie danych\n");
    printf("2. Wydruk danych\n");
    printf("3. Zapis do pliku\n");
    printf("4. Odczyt z pliku\n");
    printf("5. Wyszukiwanie abonenta\n");
    printf("6. Aktualizacja danych\n");
    printf("7. Koniec\n");

    do{
        printf("Wybierz polecenie: ");
        fgets(nap, 79, stdin);
        i=atoi(nap);
        printf("\n\n");
    }while(i<1 || i> 7);

    return i;
}

```

▶ 57

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

57

Przykład 22 (4)

```

void wprowadz_dane(struct abonent spis[]){
    int i;
    for (i=0; i<5; i++){
        printf("\npodaj imie: ");
        fgets(spis[i].imie, 19, stdin);
        printf("podaj nazwisko: ");
        fgets(spis[i].nazwisko, 49, stdin);
        printf("podaj telefon: ");
        fgets(spis[i].telefon, 14, stdin);
    }
    return;
}

void drukuj_dane(struct abonent spis[]){
    int i;
    for (i=0; i<5; i++){
        printf("%d %s %s %s\n", i+1, spis[i].imie, spis[i].nazwisko,
               spis[i].telefon);
    }
    return;
}

```

▶ 58

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

58

Przykład 22 (5)

```
void zapisz_do_pliku(struct abonent spis[]){

    FILE *fp;

    if((fp = fopen("katalog", "wb"))==NULL){
        printf("Blad otwarcia pliku katalogu\n");
        exit(1);
    }

    if ((fwrite(spis, sizeof (struct abonent), 5, fp))!=5){
        printf("Blad zapisu danych do katalogu.\n");
        exit(1);
    }

    fclose(fp);
}
```

▶ 59

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

59

Przykład 22 (6)

```
void wczytaj_z_pliku(struct abonent spis[]){

    FILE *fp;

    if((fp = fopen("katalog", "rb"))==NULL){
        printf("Blad otwarcia pliku katalogu\n");
        exit(1);
    }

    if (fread(spis, sizeof (struct abonent), 5, fp)!=5){
        printf("Blad zapisu danych do katalogu,\n");
        exit(1);
    }

    fclose(fp);
}
```

▶ 60

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

60

Przykład 22 (7)

```
void wyszukaj_abonenta(char *nazwisko, char *imie) {
    FILE *fp;

    if((fp = fopen("D:/katalog","rb"))==NULL) {
        printf("Blad otwarcia pliku katalogu\n");
        exit(1);
    }

    struct abonent t;

    while(1){
        fread(&t, sizeof(struct abonent),1, fp);

        if(feof(fp))
            break;

        if(!strcmp(nazwisko, t.nazwisko) && !strcmp(imie, t.imie))
            printf("%s %s %s\n", t.imie, t.nazwisko, t.telefon);
    }
    fclose(fp);
    return;
}
```

▶ 61

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

61

Przykład 22 (8)

```
void aktualizacja_danych(char* nazwisko, char* nowe_nazwisko) {
    FILE *fp;

    if((fp = fopen("D:/katalog","rb+"))==NULL) {
        printf("Blad otwarcia pliku katalogu\n");
        exit(1);
    }

    struct abonent temp;

    while(1){
        fread(&temp, sizeof(struct abonent),1, fp);

        if(feof(fp))
            break;

        if(!strcmp(nazwisko, temp.nazwisko))
            strcpy(temp.nazwisko, nowe_nazwisko);

        fseek(fp, -sizeof(struct abonent), SEEK_CUR);
        fwrite(&temp, sizeof(struct abonent),1, fp);
    }
    fclose(fp);
    return;
}
```

▶ 62

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

62

Wskaźniki do struktur

- ▶ Wskaźnik do struktury definiuje się tak, jak wskaźnik do innych typów danych.

```

zmienna strukturalna           struct typ_s{
                                int i;
                                char nap[80];
} s, *p

p = &s;                         wskaźnik do struktury
                                typu typ_s

                                ustawienie wskaźnika

struct typ_s t, *q;
q = &t;

```

▶ 63

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

63

Wskaźniki do struktur

- ▶ Przy dostępie do pola struktury za pośrednictwem wskaźnika, zamiast kropki należy użyć „operatora strzałkowego” tj.: ->

```

struct nazwa-etykiety s, *pt;
      pt = &s;
s.nazwa-pola ⇔ pt->nazwa-pola

```

```

struct typ_s{
    int i;
    char nap[80];
} s, *p
p = &s;

```

Dostęp bezpośredni

```

s.i = 10;
gets(s.nap);

```

Dostęp poprzez wskaźnik

```

p->i = 10;
gets(p->nap);

```

▶ 64

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

64

Przykład 23

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

struct typ_s{
    int i;
    char nap[80];
} s, *p;

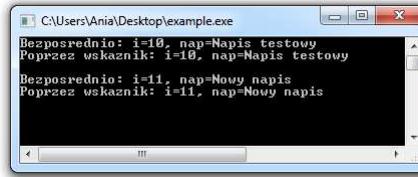
int main(){
    p=&s;
    s.i = 10;
    strcpy(s.nap,"Napis testowy");

    printf("Bezposrednio: i=%d, nap=%s\n", s.i, s.nap);
    printf("Poprzez wskaznik: i=%d, nap=%s\n", p->i, p->nap);

    p->i = 11;
    strcpy(p->nap,"Nowy napis");

    printf("\nBezposrednio: i=%d, nap=%s\n", s.i, s.nap);
    printf("Poprzez wskaznik: i=%d, nap=%s\n", p->i, p->nap);

    return 0;
}
```


▶ 65

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

65

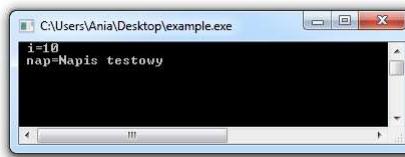
Przykład 24a

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
/*****************/
struct typ_s{
    int i;
    char nap[80];
};

/*****************/
void wypelnij (struct typ_s*, int, char[]);
/*****************/
int main(){

    struct typ_s s;
    wypelnij (&s, 10, "Napis testowy");
    printf(" i=%d\n nap=%s\n", s.i, s.nap);

    return 0;
}
/*****************/
void wypelnij (struct typ_s *s, int i, char nap[]){
    s->i = i;
    strcpy(s->nap, nap);
}
```


▶ 66

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

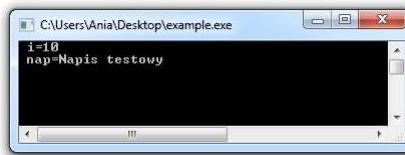
66

Przykład 24b

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
/*****************/
struct typ_s{
    int i;
    char nap[80];
};
/*****************/
void wypelnij (struct typ_s*, int, char[]);
/*****************/
int main(){

    struct typ_s s, *p=&s;
    wypelnij(p, 10, "Napis testowy");
    printf(" i=%d\n nap=%s\n", s.i, s.nap);

    return 0;
}
/*****************/
void wypelnij (struct typ_s *s, int i, char nap[]){
    s->i = i;
    strcpy(s->nap, nap);
}
```


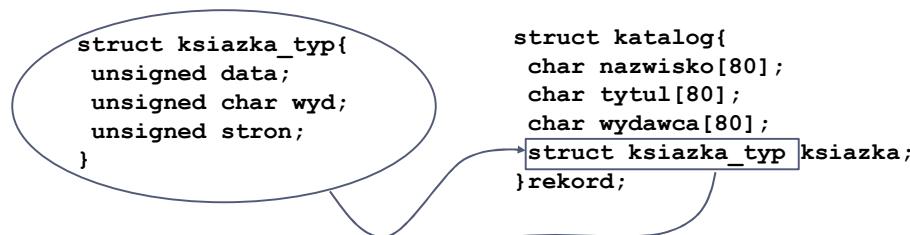
▶ 67

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

67

Struktury zagnieżdżone

- ▶ Elementami struktur mogą być inne struktury – wówczas mówi się o **strukturach zagnieżdżonych**

- ▶ Odwołanie do pola w strukturze będącej elementem innej:

```
rekord.ksiazka.data = 2001;
rekord.ksiazka.wyd = 2;
rekord.ksiazka.stron = 201;
```

▶ 68

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

68

Struktury zagnieżdżone

```

struct addressInfo {
    char address[30];
    char city[10];
    char state[2];
    long int zip;
}

struct employees {
    char empName[30];
    struct addressInfo eAddress;
    double salary;
}                                struct customers {
                                         char custName[30];
                                         struct addressInfo cAddress;
                                         double balance;
}

```

▶ 69

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

69

Tworzenie nowych nazw typów danych

- ▶ Język C dysponuje mechanizmem nazywanym **typedef**, który umożliwia nadawanie istniejącym typom danych nowych nazw

```
typedef TYP nowa-nazwa-typu;
```

```

typedef int Length; // utworzenie synonimu dla typu int
Length zm1, zm2;      // synonim typu int wykorzystany
Length *len[100];     // podczas deklaracji zmiennych

```

- ▶ Użycie **typedef** nie unieważnia nazwy oryginalnej.
- ▶ Za pomocą **typedef** można nadać wiele różnych nazw jednemu typowi.

▶ 70

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

70

Przykład 25

```
#include <stdio.h>
```



```
typedef signed char malalicz;

int main(void)
{
    malalicz i;

    for(i=0; i<10; i++)
        printf("%d ", i);

    return 0;
}
```

▶ 71

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

71

Tworzenie nowych nazw typów danych

- ▶ Nazwę utworzoną przez `typedef`, można wykorzystać w kolejnych definicjach typów

```
typedef int wysokosc;
typedef wysokosc dlugosc;
typedef dlugosc glebokosc;

glebokosc d; // d jest typu int
```

```
enum typ_w {jeden, dwa, trzy};
typedef enum typ_w mojelicz;

mojelicz num; // num jest typu typ_w
```

- ▶ `typedef` jest często stosowany z definicją struktury, w celu uniknięcia powtarzania słowa kluczowego `struct`

▶ 72

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

72

Przykład 26a

```
#include <stdio.h>

typedef struct strukturka{
    int p1;
    char p2;
    double p3;
} Struktura;

void drukuj (Struktura);

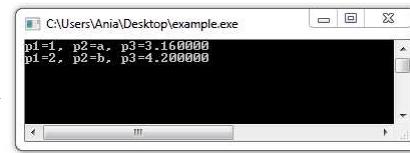
int main(){
    Struktura s1 = {1, 'a', 3.16};
    struct strukturka s2 = {2, 'b', 4.20};

    drukuj(s1);
    drukuj(s2);

    return 0;
}

void drukuj (Struktura s){
    printf("p1=%d, p2=%c, p3=%f\n", s.p1, s.p2, s.p3);
    return;
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

▶ 73

Przykład 26b

```
#include <stdio.h>

typedef struct{
    int p1;
    char p2;
    double p3;
} Struktura;

void drukuj (Struktura);

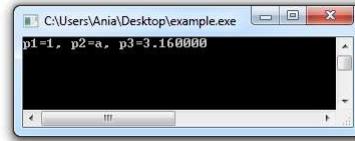
int main(){

    Struktura s1 = {1, 'a', 3.16};

    drukuj(s1);

    return 0;
}

void drukuj (Struktura s){
    printf("p1=%d, p2=%c, p3=%f\n", s.p1, s.p2, s.p3);
    return;
}
```


▶ 74

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

74

Pola bitowe

- ▶ Język C dopuszcza rodzaj składowej struktury nazwany polem bitowym
- ▶ Korzystając z pola bitowego, można sięgać do konkretnych bitów bajtu lub słowa

Nazwa-typu: rozmiar;

liczba bitów

- ▶ Nazwa-typu – **int** lub **unsigned**
w przypadku **int** bitem znaku jest najstarszy znak
- ▶ Cel stosowania – upakowywanie informacji do możliwie najmniejszego rozmiaru

▶ 75

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

75

Pola bitowe

- ▶ Przykład: przechowywanie informacji inventaryzacyjnej
 - ▶ wykorzystanie jednego bajta, zamiast czterech

```
struct typ_b{
    unsigned dzial: 3;          /* do 7 działań */
    unsigned naskladzie: 1;     /* 1 jeśli tak, 0 jeśli nie */
    unsigned zamowione: 1;     /* 1 jeśli tak, 0 jeśli nie */
    unsigned wyprzedzenie: 3;  /* do 7 miesięcy */
} inv[MAKS_ELEM];
```

- ▶ Odwołanie do pola bitowego

```
inv[9].dzial = 3;

if(!inv[4].naskladzie)
    printf("Brak na składzie");
else
    printf("Na składzie - dzial %d\n", inv[4].dzial);
```

▶ 76

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

76

Pola bitowe

- W strukturze, nie trzeba definiować wszystkich bitów do pełnego bajtu.

```
struct typ_b{
    int a: 2;
    int b: 3;
}
```

- W strukturze, nie trzeba nazywać każdego bitu.

```
struct typ_b{
    unsigned pierwszy: 1;           wykorzystanie pierwszego
    int: 6;                         i ostatniego bitu w bajcie
    unsigned ostatni: 1;
}
```

▶ 77

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

77

Przykład 27(1)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>

struct telemetria{
    unsigned paliwo: 1;
    unsigned radio: 1;
    unsigned tv: 1;
    unsigned woda: 1;
    unsigned jedzenie: 1;
    unsigned odpady: 1;
}zapis_lotu;
/*****************/
void wyswietl(struct telemetria i);
void zapisz(struct telemetria i);
/*****************/
int main(void){
    int i;
    srand(time(NULL));

    for (i=0; i<10; i++){
        zapis_lotu.paliwo = rand()%2;
        zapis_lotu.radio = rand()%2;
        zapis_lotu.tv = rand()%2;
        zapis_lotu.woda = rand()%2;
        zapis_lotu.jedzenie = rand()%2;
        zapis_lotu.odpady = rand()%2;

        wyswietl(zapis_lotu);
        zapisz(zapis_lotu);
    }
    return 0;
}
```

▶ 78

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

78

Przykład 27₍₂₎

```
void wyswietl(struct telemetria i){

    if(i.paliwo) printf("Paliwo OK\n");
    else printf("Rezerwa paliwa\n");

    if(i.radio) printf("Radio OK\n");
    else printf("Awaria radia\n");

    if(i.tv) printf("System telewizyjny OK\n");
    else printf("Awaria systemu telewizyjnego\n");

    if(i.woda) printf("Zapasy wody OK\n");
    else printf("Rezerwa zapasow wody\n");

    if(i.jedzenie) printf("Zapasy jedzenia OK\n");
    else printf("Rezerwa zapasow jedzenia\n");

    if(i.odpady) printf("Przechowywanie odpadow OK\n");
    else printf("Awaria systemu przechowywania odpadow\n");
}
```

▶ 79

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

79

Przykład 27₍₃₎

```
void zapisz(struct telemetria i){

    FILE *fp;
    int ile;

    if((fp=fopen("lot","wb"))==NULL) {
        printf("Blad otwarcia pliku");
        exit(1);
    }

    if ((ile=fwrite(&i, sizeof i, 1, fp))!=1) {
        printf("Blad zapisu");
        exit(1);
    }

    fclose(fp);
}
```

▶ 80

dr hab. inż. Anna Fabijańska, Podstawy Programowania II

80

Unie

- ▶ W języku C unia jest pojedynczym obszarem pamięci, dzielonym przez kilka zmiennych (jednego lub różnego typu).
- ▶ Zmienne dzielące obszar mogą być różnych typów.
- ▶ Tylko jedna zmienna z unii może być wykorzystywana w danej chwili.

```
union nazwa-etykiety{
    TYP składowa1;
    TYP składowa2;
    ...
    TYP składowaN;
}lista-zmiennych;
```

- ▶ Nazwa-etykiety lub lista-zmiennych mogą zostać pominięte.

▶ 81

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

81

Unie

- ▶ Sposób przechowywania unii w pamięci:

```
union typ_u{
    int i;
    char c[2];
    double d;
}probka;
```


- ▶ Rozmiar unii jest taki, jak rozmiar jej największego elementu.

- ▶ Typowe użycie:

- ▶ tablica wartości, których typów nie można określić na etapie pisania kodu
- ▶ tworzenie tablicy jednostek o jednakowej długości, z których każda może przechowywać dane innego typu.

▶ 82

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

82

Unie - deklaracja

- ▶ Deklaracja unii:

```
union magazyn{
    int cyfra;
    double duzfl;
    char litera;
};
```

rozmiar: 8 bajtów (64 bity)

- ▶ Deklaracja zmiennych:

```
union magazyn fit;      /* unia, 8 bajtów */
union magazyn tab[10]; /* tablica 10 unii, 10 x 8 bajtów */
union magazyn *wu;     /* wskaźnik do unii, 4 bajty */
```

▶ 83

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

83

Unie - wskaźniki

- ▶ Inicjalizacja

```
union magazyn{
    int cyfra;
    double duzfl;
    char litera;
};
```

W danym momencie unia może przechowywać tylko jedną wartość

```
union magazyn wartA, fit;
warta.litera = 'R';

union magazyn wartB = wartA; /*przypisanie innej unii*/
union magazyn wartC = {88}; /*inicjalizacja składnika - tylko jednego - typ zgodny z typem pierwszej składowej! */
fit.cyfra = 23; /*23 zapisane w fit; zajęte 2 bajty*/
fit.duzfl = 2.0; /*23 usunięte, 2.0 zapisane, zajęte 8 bajtów*/
fit.litera = 'h'; /*2.0 usunięte, h zapisane, zajęty 1 bajt*/
```

▶ 84

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

84

Unie – wskaźniki

- ▶ Deklaracja i inicjalizacja:

```
union typ_u{
    int i;
    char c[2];
    double d;
}probka, *wsk;
wsk = &probka.
```

- ▶ Sięganie do elementu unii:

- ▶ bezpośrednio: `nazwa_unii.nazwa_pola`:
 - ▶ `probka.i = 10;`
- ▶ poprzez wskaźnik: `nazwa_wskaznika->nazwa_pola`
 - ▶ `wsk->i = 10;`

▶ 85

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

85

Przykład 28a

```
#include <stdio.h>

struct punkt1 {
    int x, y;
};

union punkt2 {
    int x, y;
};

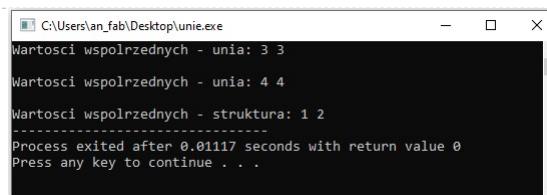
int main() {
    struct punkt1 t1 = {1,2};
    union punkt2 t2;

    t2.x = 3;
    printf ("Wartosci wspolrzednych - unia: %d %d\n\n",t2.x, t2.y);

    t2.y = 4;
    printf ("Wartosci wspolrzednych - unia: %d %d\n\n", t2.x, t2.y);

    printf("Wartosci wspolrzednych - struktura: %d %d",t1.x,t1.y);

    return 0;
}
```


▶ 86

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

86

Przykład 28b

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <conio.h>
#include <string.h>

union typ_u{
    int i;
    char c[2];
    double d;
}probka, *wsk = & probka;

int main(void){
    probka.d = 19.11;
    printf("probka.d = %f\n", probka.d);
    printf("probka.c = %s\n", probka.c);
    printf("probka.i = %d\n\n", probka.i);
    wsk->i = 0;
    printf("probka.d = %f\n", probka.d);
    printf("probka.c = %s\n", probka.c);
    printf("probka.i = %d\n\n", probka.i);
    strcpy(probka.c, "x");
    printf("probka.d = %f\n", probka.d);
    printf("probka.c = %s\n", probka.c);
    printf("probka.i = %d\n", probka.i);
    while(!kbhit());
    return 0;
}
```

87

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

87

```
#include<stdio.h>
struct student {
    union {
        char nazwisko[10];
        int album;
    };
    int ocena;
};
unia w strukturze

int main() {
    struct student stud;
    char wybor;

    printf("Mozesz prowadzic nazwisko lub numer albumu\n");
    printf("Czy chcesz wprowadzic nazwisko (t lub n): ");
    scanf("%c",&wybor);

    if(wybor=='t'||wybor=='T') {
        printf("Podaj nazwisko: ");
        scanf("%s",stud.nazwisko);
        printf("Name:%s",stud.nazwisko);
    }
    else {
        printf("Podaj numer albumu");
        scanf("%d",&stud.album);
        printf("Numer albumu:%d",stud.album);
    }

    printf("\nPodaj ocene:");
    scanf("%d",&stud.ocena);
    printf("Ocena:%d",stud.ocena);

    return 0;
}
```

88

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

Przykład 29

alternatywne wykorzystanie
pola w strukturze

88

Przykład 30

```
#include<stdio.h>
struct job_t{
    union {
        char * company;
        char * school;
        char * project;
    };
    union {
        char * location;
        char * url;
    };
    union {
        char * title;
        char * program;
    };
    char * description;
};

int main(){
    struct job_t yelp = {
        .company = "Yelp, Inc.",
        .location = "San Francisco, CA",
        .title = "Software Engineer, i18n",
        .description = "Developed several internal tools and libraries"
    };

    printf("Job: %s\n", yelp.project);
    printf("Place: %s\n", yelp.url);
    printf("Title: %s\n", yelp.program);
    printf("Desc: %s\n", yelp.description);

    return 0;
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

Trzy zagnieżdżone anonimowe unie

C:\Users\an_fab\Desktop\unie.exe

Job: Yelp, Inc.
Place: San Francisco, CA
Title: Software Engineer, i18n
Desc: Developed several internal tools and libraries

Inicjalizacja zbiorcza

89

Przykład 31

Szyfrowanie liczby całkowitej poprzez zamianę jej dwóch najmłodszych bajtów

```
#include <stdio.h>
int szyfruj (int);
int main(void){
    int i;
    i = szyfruj(10);
    printf("10 zaszyfrowane to: %d\n", i);
    i = szyfruj(i);
    printf("odszyfrowane i to: %d\n", i);
    return 0;
}
```

C:\Users\Ania\Desktop\example.exe

10 zaszyfrowane to: 2560
odszyfrowane i to: 10

```
int szyfruj(int i)
{
    union typ_szyfr{
        int num;
        char c[2];
    }szyfr;
    unsigned char ch;
    szyfr.num=i;
    /*zamiana bajtów*/
    ch = szyfr.c[0];
    szyfr.c[0]=szyfr.c[1];
    szyfr.c[1]=ch;
    return szyfr.num;
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

90

Wyświetlanie binarnej reprezentacji znaku wprowadzonego z klawiatury

Przykład 32

```
1. #include <stdio.h>
#include <conio.h>

struct probka{
    unsigned a: 1;
    unsigned b: 1;
    unsigned c: 1;
    unsigned d: 1;
    unsigned e: 1;
    unsigned f: 1;
    unsigned g: 1;
    unsigned h: 1;
};

union typ_klawisz{
    char ch;
    struct probka bity;
} klawisz;
```

```
2. int main(void){
    printf("Nacisnij klawisz: ");
    klawisz.ch = getche();

    printf("\nBinarna reprezentacja: ");

    klawisz.bity.h ? printf("1"): printf("0");
    klawisz.bity.g ? printf("1"): printf("0");
    klawisz.bity.f ? printf("1"): printf("0");
    klawisz.bity.e ? printf("1"): printf("0");
    klawisz.bity.d ? printf("1"): printf("0");
    klawisz.bity.c ? printf("1"): printf("0");
    klawisz.bity.b ? printf("1"): printf("0");
    klawisz.bity.a ? printf("1"): printf("0");

    return 0;
}
```

▶ 91 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

91

Operator „potrójny”

- ▶ Jedyny trójargumentowy operator języka C, określany często mianem operatora warunkowego

```
zmienna = warunek ? wyr1:wyr2;
```

- ▶ Pozwala na zastąpienie wyrażenia postaci:

```
if(warunek) zmienna = wyr1;
else zmienna = wyr2;
```

- ▶ Dzięki użyciu operatora warunkowego, kompilator języka jest w stanie wygenerować wydajniejszy kod, niż w przypadku instrukcji **if-else**

▶ 92 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

92

Symulacja rzutu monetą

Przykład 33

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <conio.h>

int main(void){

    int i;
    while(!kbhit()) rand();

    i=rand()%2 ? 1 : 0;

    if(i) printf ("Orzeł ");
    else printf("Reszka ");

    return 0;
}
```

▶ 93

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

93

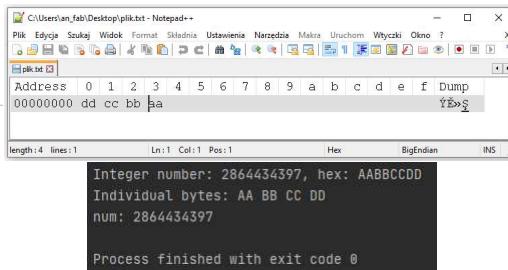
Przykład 34

```
#include <stdio.h>
union tagname
{
    unsigned int a;
    unsigned char s[4];
} object;

int main (void){
    unsigned int a;
    object.a=0xAABBCCDD; ← Liczba całkowita zapisana w systemie HEX
    FILE* fp = fopen("C:/users/an_fab/Desktop/plik.txt","wb");
    int ret = fwrite(&object, sizeof(union tagname), 1, fp);
    printf("Integer number: %u, hex: %X\n", object.a, object.a);
    printf("Individual bytes: ");
    for(char i=3;i>=0;i--)
        printf("%02X ",object.s[i]);
    fclose(fp);

    fp = fopen("C:/users/an_fab/Desktop/plik.txt","rb");
    fread(&a, sizeof(unsigned int), 1, fp);
    printf("\nnum: %u\n", a);
    fclose(fp);

    return 0;
}
```


▶ 94

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

94

Typ wyliczeniowy

- ▶ Enumeracje (lub wyliczenia) to typy, których wartości wyróżnia pewien zbiór nazwanych stałych **całkowitoliczbowych**.
- ▶ Stałe mogą być następnie wykorzystane w dowolnym miejscu programu, zamiast liczby całkowitej

```
enum nazwa-etykiety {lista-wyliczeniowa} lista-zmiennych;
```

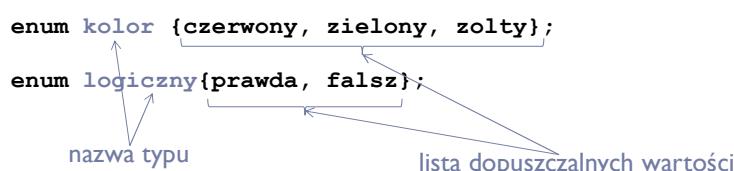
- ▶ Jeden z elementów: *nazwa-etykiety* lub *lista-zmiennych* może zostać pominięty.

▶ 95

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

95

Typ wyliczeniowy

- ▶ O ile nie podane zostaną inne wartości, pierwsza nazwa w wyliczeniu ma wartość 0, druga 1 itd.
- ▶ Deklaracja zmiennej typu wyliczeniowego:

```
enum kolor zm;
enum logiczny x, y, z;
```

- ▶ **Stałe wyliczeniowe nie są napisami a nazwanymi liczbami całkowitymi**

▶ 96

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

96

Przykład 35a

```
#include <stdio.h>

enum kolor {czerwony, zielony, zolty};
enum kolor k;

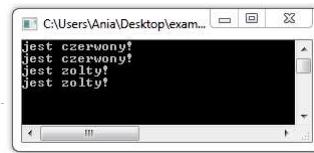
int main(){
    k=czerwony;

    if (k==czerwony) printf("jest czerwony!\n");
    if (k==0) printf("jest czerwony!\n");

    k=zolty;

    if (k==zolty) printf("jest zolty!\n");
    if (k==2) printf("jest zolty!\n");

    return 0;
}
```


▶ 97

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

97

Przykład 35b

```
#include <stdio.h>

enum kolor {czerwony, zielony, zolty};
enum kolor k;

int main(){
    k=czerwony;

    if (k==czerwony) printf("jest czerwony!\n");
    if (k==0) printf("jest czerwony!\n");

    k=2; //BŁĄD

    if (k==zolty) printf("jest zolty!\n");
    if (k==2) printf("jest zolty!\n");

    return 0;
}
```

▶ 98

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

98

Typ wyliczeniowy

- ▶ Jeśli nie wszystkie wartości są określone, poszczególnym pozycjom przypisywane są rosnące wartości całkowite, począwszy od ostatniej wartości określonej jawnie.

```
enum dzien {PON = 1, WT, SR, CZW, PT, SOB, NIE};

/* element PON ma wartość 1, WT ma wartość 2,
   z kolei NIE ma wartość 7 */

enum marka {VOLKSWAGEN, AUDI, SKODA = 9, BENTLEY,
             BUGATTI = 32, LAMBORGHINI};

/* VOLKSWAGEN = 0, AUDI = 1,
 * SKODA = 9, BENTLEY = 10,
 * BUGATTI = 32, LAMBORGHINI = 33 */
```

▶ 99

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

99

Przykład 36

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <conio.h>
enum srodek_transportu{samochod, pociag, samolot, autobus};
int main(void){
    printf("Nacisnij klawisz, aby wybrać środek transportu: ");
    int wybor;
    while(!kbhit()) wybor = rand()%4;
    getch();
    if (wybor == samochod)
        printf("samochod \n");
    else if (wybor == pociag)
        printf("pociag \n");
    else if (wybor == samolot)
        printf("samolot \n");
    else if (wybor == autobus)
        printf("autobus \n");
    return 0;
}
```

▶ 100

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

100

Typ wyliczeniowy

- ▶ Nazwy wewnętrz enumeraacji nie mogą się powtarzać.
Mogą się natomiast powtarzać przypisane im wartości.

```
enum boolean {NO = 0, FALSE = 0, YES = 1, TRUE = 1};

/* albo krócej: */

enum boolean {NO,FALSE = 0, YES,TRUE = 1};
```

▶ 101

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

101

Definicja własnego typu bool

Przykład 37

```
#include <stdio.h>
#include <ctype.h>

typedef enum {TRUE = 1, FALSE = 0} bool;

int main(){
    char c;
    bool dig;

    printf("Podaj znak z klawiatury, a powiem, czy to cyfra\n");
    scanf("%c", &c);
    dig = isdigit(c) == 0 ? FALSE : TRUE;
    if ( dig == TRUE )
        printf("Podana zostala cyfra\n");
    else
        printf("Podany zostal znak niebedacy cyfra\n");

    return 0;
}
```

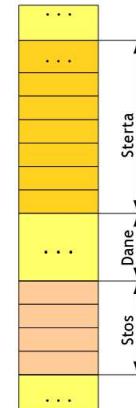
▶ 102

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

102

Dynamiczna alokacja pamięci

- ▶ Dynamiczna alokacja pamięci jest procesem, w którym pamięć jest przydzielana w trakcie działania programu, zgodnie z jego potrzebami.
- ▶ **Sterta**(ang. heap) wydzielony obszar pamięci wolnej:
 - ▶ przeznaczony do przechowywania danych dynamicznych,
 - ▶ kontrolowany przez programistę,
 - ▶ ograniczony pod względem rozmiaru,
 - ▶ przydzielany pasującymi fragmentami.
- ▶ **Stos** (ang. stack) wydzielony obszar pamięci roboczej:
 - ▶ przeznaczony do przechowywania danych automatycznych,
 - ▶ nie jest bezpośrednio kontrolowany przez programistę,
 - ▶ ograniczony pod względem rozmiaru,
 - ▶ przydzielany wg. zasady LIFO (ang. *last in, first out*).

▶ 103

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

103

Dynamiczna alokacja pamięci

- ▶ Za dynamiczną alokację pamięci odpowiadają funkcje z pliku nagłówkowego `<stdlib.h>`

```
void *malloc(size_t size);
void *calloc(size_t nmeb, size_t size);
```

- ▶ `malloc()` przydziela pamięć o wielkości `size` bajtów
- ▶ `calloc()` przydziela pamięć dla `nmeb` elementów o rozmiarze `size` każdy i zeruje przydzieloną pamięć (przypisuje wszystkim bitom bloku pamięci wartość 0)
- ▶ wartość zwracana:
 - ▶ **w przypadku powodzenia:** wskaźnik do początku nowo przydzielonego bloku pamięci
 - ▶ **w przypadku niepowodzenia:** NULL i odpowiedni kod błędu wpisywany do zmiennej `errno`

▶ 104

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

104

Dynamiczna alokacja pamięci

Przydział pamięci i zapamiętanie adresu początku tego obszaru w zmiennej wskaźnikowej


```
p = (TYP*) malloc(ROZMIAR);
if(!p) {
    printf("Błąd przydziału pamięci");
    exit(1);
}
```

→ Sprawdzenie, czy przydział pamięci się powiodł

Można dodać dla czytelności – funkcja `malloc` zwraca wskaźnik `void` (ogólnego przeznaczenia), który jest automatycznie rzutowany na docelowy typ

▶ 105

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

105

Dynamiczna alokacja pamięci

► Alternatywnie

```
TYP *p = malloc(ROZMIAR);
```



```
TYP *p = malloc(sizeof(TYP[ROZMIAR]));
```



```
TYP *p = malloc(ROZMIAR * sizeof *p);
```

▶ 106

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

106

Przykład 38

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

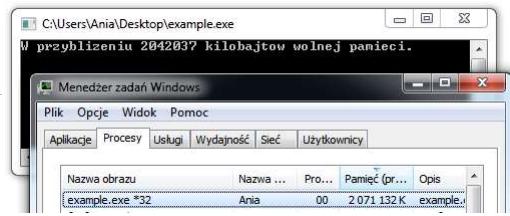
int main(void)
{
    char *p;
    long l;

    l=0;

    do{
        p = (char*)malloc(1024);
        if(p) l++;
    }while(p);

    printf("W przyblizeniu %ld kilobajtów wolnej pamięci.",l);

    return 0;
}
```


▶ 107

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

107

Dynamiczna alokacja pamięci

```
double *wsk1;           //alokacja pamięci dla 30 elementów typu double
wsk1 = (double*) malloc(30*sizeof(double));
```



```
char *wsk2;             //alokacja pamięci dla n elementów typu char
int n = 100;
wsk2 = (char*) malloc(n*sizeof(char));
```



```
struct typ_s{           //alokacja pamięci dla zmiennej strukturalnej typ_s
    int i;
    char c;
    double d;
};

struct typ_s *wsk3;
wsk3 = (struct typ_s*) malloc(sizeof(struct typ_s));
```

▶ 108

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

108

Dynamiczna alokacja pamięci

```

int length = 10; //alokacja pamięci dla 10 elementów typu float
float * largeVec = malloc (sizeof(float[length]));

union sth_t{           //alokacja pamięci dla 5 unii sth_t
    char str[4];
    unsigned num;
};

union sth_t * largeVec;
largeVec = malloc (5 * sizeof *largeVec);

```

▶ 109

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

109

Zmiana rozmiaru zaalokowanej pamięci

- ▶ Za realokację (zmianę rozmiaru) pamięci wskazywanej przez wskaźnik odpowiada funkcja *realloc* z pliku nagłówkowego *<stdlib.h>*

```
void *realloc(void *ptr, size_t size);
```

- ▶ zmienia rozmiar przydzielonego wcześniej bloku pamięci wskazywanego przez *ptr* do *size* bajtów zaalokowanego przez *malloc()* lub *calloc()* (docelowo nowy blok może być pod innym adresem).
- ▶ pierwsze *n* bajtów bloku nie ulegnie zmianie gdzie *n* jest minimum z rozmiaru starego bloku *size*.
- ▶ Jeżeli *ptr* jest równy zero (tj. *NULL*), funkcja zachowuje się tak samo jako *malloc*.
- ▶ Wartość zwracana
 - ▶ **w przypadku powodzenia:** wskaźnik do początku nowo przydzielonego bloku pamięci
 - ▶ **w przypadku niepowodzenia:** *NULL* i odpowiedni kod błędu wpisywany do zmiennej *errno* (*zawartość org. bufora jest zachowana*)

▶ 110

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

110

Zwolnienie pamięci

- ▶ Za zwolnienie bloku pamięci przydzielonej dynamicznie odpowiada funkcja `free` z pliku nagłówkowego `<stdlib.h>`

```
void free(void *ptr);
```

- ▶ Funkcja `free()` zwalnia blok pamięci wskazywany przez `ptr` wcześniej przydzielony przez jedną z funkcji `malloc()`, `calloc()` lub `realloc()` lub `aligned_alloc()`.
- ▶ Jeżeli `ptr` ma wartość `NULL` funkcja nie robi nic.
- ▶ **Zwolnienie pamięci funkcją `free()` powinno towarzyszyć każdemu wywołaniu funkcji `malloc()` lub `calloc()`**

```
double *wsk1;
wsk1 = (double*) malloc(30*sizeof(double));
wsk1 = NULL; //BŁĄD - pamięć nie została zwolniona !
```

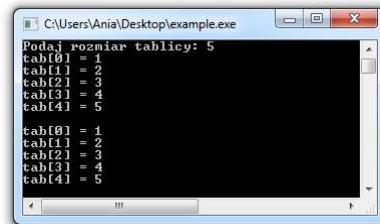

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

111

Przykład 39a

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
int main(){
    int *tab;
    int rozmiar;
    int i;
    printf("Podaj rozmiar tablicy: ");
    scanf("%d", &rozmiar);
    tab = (int*)malloc(rozmiar * sizeof(int));
    if(tab == NULL){
        printf("Przydzielił pamięci się nie powiodł");
        exit(0);
    }
    for(i=0; i<rozmiar; i++){
        printf("tab[%d] = ", i);
        scanf("%d", &tab[i]);
    }
    printf("\n");
    for(i=0; i<rozmiar; i++)
        printf("tab[%d] = %d\n", i, tab[i]);
    free(tab);
    return 0;
}
```

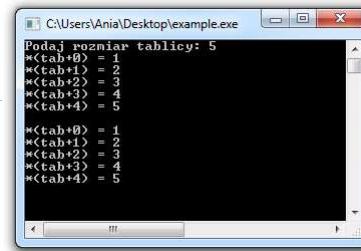

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

112

Przykład 39b

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
int main(){
    int *tab;
    int rozmiar;
    int i;
    printf("Podaj rozmiar tablicy: ");
    scanf("%d", &rozmiar);
    tab = (int*)malloc(rozmiar * sizeof(int));
    if(tab == NULL){
        printf("Przydziął pamięci się nie powiodł");
        exit(0);
    }
    for(i=0; i<rozmiar; i++){
        printf("*(%d) = ", i);
        scanf("%d", (tab+i));
    }
    printf("\n");
    for(i=0; i<rozmiar; i++)
        printf("*(%d) = %d\n", i, *(tab+i));
    free(tab);
    return 0;
}
```


▶ 113

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

113

Znaczenie zwalniania pamięci

- ▶ Ilość pamięci statycznej jest znana na etapie kompilacji i nie zmienia się w czasie działania programu.
- ▶ Ilość pamięci poświęcanej zmiennym automatycznym zmienia się „samoczynnie” podczas działania programu.
- ▶ Ilość pamięci przydzielanej funkcją `malloc()` lub `calloc()` rośnie, jeśli nie jest zwalniana funkcją `free()`
 - ▶ **Brak zwalniania pamięci zaalokowanej dynamicznie powoduje tzw. wycieki pamięci (ang. memory leak).**

▶ 114

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

114

Przykład 40

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main(void)
{
    char *p;
    long l;

    l=0;

    do{
        p = (char*)malloc(1024);
        if(p) l++;
        printf("adres: %p\n",p);
    }while(p);

    printf("W przyblizeniu %ld kilobajtow wolnej pamieci.",l);

    return 0;
}
```

WybierzC:\Users\an_fab\Desktop\Be...

adres:
0000000000AE5C90
0000000000AE70B0
0000000000AE74C0
0000000000AE78D0
0000000000AE7CE0
0000000000AE80F0
0000000000AE8500
0000000000AE8910
0000000000AE8D20
0000000000AE9130
0000000000AE9540
0000000000AE9950
0000000000AE9D60
0000000000AEA170
0000000000AEA580
0000000000AEA990
0000000000AEADA0
0000000000AF35A0
0000000000AF1520
0000000000AF08F0
0000000000AF2150
0000000000AF04E0
0000000000AF0D00

▶ 115

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

115

Przykład 41a

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

void alokuj (int);

int main(void) {
    int i;

    for(i=0; i<1000; i++)
        alokuj(2000);
}

return 0;
}

void alokuj (int n){

    double *wsk;
    wsk = malloc(n*sizeof(double));
    // "wyciek" - pamiec alokowana, lecz nie zwalniana!
    // wskaźnik do bloku pamieci (zmienna automatyczna) jest niszczony po
    // zakończeniu funkcji, ale pamiec pozostaje niezwolniona i brak do niej dostępu
}
```

Nazwa obrazu	Nazwa ...	Pro...	Pamięć (pr...)	Opis
po 1 iteracji:				
example.exe *32	Ania	00	344 K	example.exe
po 10 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	412 K	example.exe
po 50 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	684 K	example.exe
po 100 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	1084 K	example.exe
po 500 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	4 116 K	example.exe
po 1000 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	7 608 K	example.exe

▶ 116

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

116

Przykład 41b

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

void alokuj (int);

int main(void) {
    int i;
    for(i=0; i<1000; i++) {
        alokuj(2000);
    }
    return 0;
}

void alokuj (int n) {
    double *wsk;
    wsk = malloc(n*sizeof(double));
    free(wsk);
}
```

▶ 117

Nazwa obrazu	Nazwa ...	Pro...	Pamięć (pr...)	Opis
po 1 iteracji:				
example.exe *32	Ania	00	344 K	example.exe
po 10 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	344 K	example.exe
po 50 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	344 K	example.exe
po 100 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	344 K	example.exe
po 500 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	344 K	example.exe
po 1000 iteracjach:				
example.exe *32	Ania	00	344 K	example.exe

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

117

Częste błędy zarządzania pamięcią (1)

► Niezainicjalizowany wskaźnik (wild pointer)

```
int main(void)
{
    int *p;
    *p = 0;
}
```

Błąd!

```
int main(void)
{
    int *p = (int*)malloc(sizeof(int));
    *p = 0;
}
```

Poprawnie

► Błędnie zainicjalizowany wskaźnik (wild pointer)

```
int main(void)
{
    int *p, a;
    *p = (int*)0xABCDDEF01;
    p = 100;
    a = *p;
}
```

prawdopodobnie błędne adresy

▶ 118

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

118

Częste błędy zarządzania pamięcią (2)

► Dereferencja wskaźnika NULL

```
int main(void)
{
    int *p = NULL;
    printf("*p=%d", *p);

    return 0;
}                                Błąd!
```

Niezdefiniowane zachowanie programu
Prawdopodobne przerwanie wykonania
programu oraz
segmentation fault/memory access violation

```
int main(void)
{
    int *p = NULL;

    if(p!=NULL)
        printf("*p=%d", *p);

    return 0;
}                                Poprawnie
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

119

Częste błędy zarządzania pamięcią (3)

► Próba zapisu do pamięci „tylko do odczytu”

```
int main(void)
{
    char *s = "hello world";
    *s = 'H';
}                                Błąd!
```

```
int main(void)
{
    char s[] = "hello world";
    *s = 'H';
}                                Poprawnie
```

```
int main(void)
{
    char *s = (char*) malloc (20*sizeof(char));
    strcpy(s, "hello world");
    *s = 'H';
    free(s);
}                                Poprawnie
```

120

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

120

Częste błędy zarządzania pamięcią (4)

- Dangling pointer – wskazywana zmienność przestaje istnieć

```
int main(void)
{
    int *p = NULL;
    {
        int a;
        p = &a;
    }
    *p = 0; ← zmienna a tu już nie istnieje
}
```

Błąd!

▶ 121

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

121

Częste błędy zarządzania pamięcią (5)

- Dangling pointer – funkcja zwraca adres zmiennej lokalnej

```
int *func(void)
{
    int num = 1234;
    return &num;
}
...
```

Błąd!

```
printf("%d", *func());
```

```
int *func(void)
{
    static int num = 1234;
    return &num;
}
...
```

Poprawnie

```
printf("%d", *func());
```

▶ 122

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

122

Częste błędy zarządzania pamięcią (6)

- Dangling pointer – wskaźnik do zwolnionego bloku pamięci

```
int main() {
    int *ptr = (int *)malloc(sizeof(int));
    *ptr = 10;
    printf("%d\n", *ptr);
    free(ptr);
    printf("%d\n", *ptr); //Błąd!
    *ptr = 15; //Błąd!
    printf("%d\n", *ptr); //Błąd!
    free(ptr); //Błąd!

    // No more a dangling pointer
    ptr = NULL;

    if (ptr!=NULL){
        *ptr = 15;
        printf("%d\n", *ptr);
    }
}
```

Błąd !!!!
(program mimo to się wykonał...)

▶ 123

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

123

Częste błędy zarządzania pamięcią (7)

- Dangling pointer – kilka wskaźników na jeden obszar pamięci

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main() {
    int *ptr = malloc(sizeof(int));
    int *ptr2 = ptr, *ptr3 = ptr;
    *ptr = 10;
    printf("%d\n", *ptr);
    printf("%d\n", *ptr2);
    printf("%d\n", *ptr3);
    ptr = NULL;
    printf("*****\n");
    printf("%d\n", *ptr); //błąd
    printf("%d\n", *ptr2); //błąd
    printf("%d\n", *ptr3); // błąd
}
```

▶ 124

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

124

Częste błędy zarządzania pamięcią (8)

- Dangling pointer – przestawienie wskaźnika

```
char *a = malloc(128*sizeof(char));
char *b = malloc(128*sizeof(char));
b = a;           // wyciek pamięci pod b
free(a);
free(b);         // próba ponownego zwolnienia pamięci pod a
```

Błąd!


```
char *a = malloc(128*sizeof(char));
char *b = malloc(128*sizeof(char));
free(b);
b = a;
free(a); // lub free(b) bo wskazują to samo;
```

Poprawnie

▶ 125

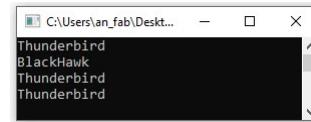
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

125

Częste błędy zarządzania pamięcią (9)

- płytką kopią vs. głęboką kopią (shallow vs. deep copy)

```
int main(){
    Aircraft af1, af2, af3;
    af1.model = (char*)malloc(strlen("Thunderbird") + 1);
    strcpy(af1.model, "Thunderbird");
    af1.capacity = 320;
    af2 = af1; // płytką kopią
    printf("%s\n", af1.model);
    strcpy(af2.model, "BlackHawk");
    printf("%s\n", af1.model);
    af3.model = (char*)malloc(strlen("Thunderbird") + 1);
    strcpy(af3.model, af1.model); // głęboka kopią
    af3.capacity = af1.capacity; // głęboka kopią
    strcpy(af1.model, "Thunderbird");
    printf("%s\n", af1.model);
    strcpy(af3.model, "BlackHawk");
    printf("%s\n", af1.model);
    free(af1.model);
    free(af3.model);
    return 0;
}
```



```
typedef struct {
    char *model;
    int capacity;
} Aircraft;
```

▶ 126

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

126

Wskaźniki a tablice wielowymiarowe

- W języku C dwuwymiarowa tablica jest tablicą jednowymiarową, w której każdy element jest tablicą

```
int zippo[4][2]; /*tablica tablic typu int*/
zippo ↔ &zippo[0] ↔ &zippo[0][0]
```

- zippo+1** przesunięcie do drugiego wiersza
- zippo[0]+1** przesunięcie do drugiej komórki w pierwszym wierszu
- *(zippo[0])** - wartość elementu **zippo[0][0]**
- *zippo** ↔ **&zippo[0][0]** stąd ***&zippo[0][0]** ↔ ****zippo**

```
zippo[2][1] ↔ *(zippo+2)+1)
```

▶ 127

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

127

Wskaźniki a tablice wielowymiarowe

- Każdy element tablicy dwuwymiarowej jest tablicą, a tym samym adresem pierwszego elementu, stąd:

```
zippo[0] ↔ &zippo[0][0] ↔ *zippo
zippo[i] ↔ &zippo[i][0] ↔ *(zippo+i)
```

- Zastosowanie operatora ***** do ww. wyrażeń daje następujący wynik:

```
*zippo[0] ↔ zippo[0][0] ↔ **zippo
*zippo[i] ↔ zippo[i][0] ↔ *(*(zippo+i))
```

```
zippo[m][n] ↔ *(*(zippo+m)+n)
```

▶ 128

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

128

Wskaźniki do tablic dwuwymiarowych

- ▶ Wskaźnik do tablicy dwuwymiarowej:

TYP (*nazwa)[rozmiar]

```
int tab[4][2] = {{1,2},{2,3},{3,4},{4,5}};
int(*pz)[2];
pz = tab;
```

- ▶ Tablica wskaźników:

TYP *nazwa[rozmiar]

▶ 129

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

129

Przykład 42

```
#include <stdio.h>

int main(void)
{
    int zippo[4][2] = {{2, 4},{6, 8},{1, 3},{5, 7}};
    int (*pz)[2];
    pz = zippo;

    printf("pz = %p, \t\t pz+1 = %p\n", pz, pz+1);
    printf("pz[0] = %p, \t pz[0]+1 = %p\n", pz[0], pz[0]+1);
    printf("*pz = %p, \t *pz+1 = %p\n", *pz, *pz+1);
    printf("pz[0][0] = %d\n", pz[0][0]);
    printf("*pz[0] = %d\n", *pz[0]);
    printf("**pz = %d\n", **pz);
    printf("pz[2][1] = %d\n", pz[2][1]);
    printf("*(*(pz+2)+1) = %d\n", *(*pz+2)+1));

    return 0;
}
```


▶ 130

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

130

Wskaźniki a tablice wielowymiarowe

```
int a[10][20];
// a[3][4] - ok
```

```
int *b[10];
// b[3][4] - ok
```

przygotowanych zostało 200 lokalizacji o rozmiarze **int**

stała długość wiersza

zaalokowano 10 wskaźników **int**
inicjalizacja musi nastąpić jawnie

wiersze mogą mieć różną długość

▶ 131

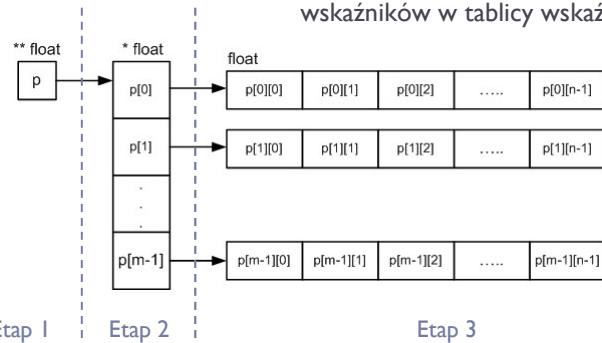
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

131

Dynamiczne tablice dwuwymiarowe

► Alokacja tablicy dwuwymiarowej

- ▶ **Etap 1:** deklaracja wskaźnika do tablicy wskaźników
- ▶ **Etap 2:** alokacja tablicy wskaźników (do poszczególnych wierszy)
- ▶ **Etap 3:** alokacja poszczególnych wierszy (i ich „dowiązanie” do wskaźników w tablicy wskaźników)

▶ 132

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

132

Dynamiczne tablice dwuwymiarowe

► Alokacja tablicy dwuwymiarowej

- ▶ **Etap 1:** deklaracja wskaźnika do tablicy wskaźników
- ▶ **Etap 2:** alokacja tablicy wskaźników (do poszczególnych wierszy)
- ▶ **Etap 3:** alokacja poszczególnych wierszy (i ich „dowiązanie” do wskaźników w tablicy wskaźników)

```
// Etap 1:  
TYP ** tab = NULL;  
int w;  
  
// Etap 2:  
tab = (TYP **)calloc(liczba_wierszy, sizeof(TYP *));  
  
// Etap 3:  
for (w=0; w<liczba_wierszy; w++)  
    *(tab+w) = (TYP*) calloc(liczba_kolumn, sizeof(TYP));
```

▶ 133

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

133

Dynamiczne tablice dwuwymiarowe

► Zwolnienie pamięci zaalokowanej dla tablicy dwuwymiarowej:

- ▶ **Etap 1:** zwolnienie pamięci zaalokowanej dla poszczególnych wierszy
- ▶ **Etap 2:** zwolnienie pamięci zaalokowanej dla tablicy wskaźników do poszczególnych wierszy

```
// Etap 1:  
for (w=0; w<liczba_wierszy; w++)  
    free(*(tab+w));  
  
// Etap 2:  
free(tab);  
  
tab = NULL;
```

▶ 134

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

134

Przykład 43(1)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

/***********************/

float ** alokuj(int, int);
void wypelnij(float**, int, int);
void drukuj(float**, int, int);
void zwolnij(float **, int);

/***********************/

int main(){
    int w = 40;      //liczba wierszy
    int k = 60;      //liczba kolumn

    float ** tab = alokuj(w, k);
    wypelnij(tab, w, k);
    drukuj(tab, w, k);
    zwolnij(&tab, w);

    return 0;
}
```

▶ 135

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

135

Przykład 43(2)

```
float ** alokuj(int wiersze, int kolumny) {
    float ** tablica = NULL;
    int w, k;

    tablica = (float **)calloc(wiersze, sizeof(float *));
    for (w=0; w<wiersze; w++)
        *(tablica+w) = (float*) calloc(kolumny, sizeof(float));

    return tablica;
}

void drukuj(float** tablica, int wiersze, int kolumny) {
    int w, k;
    for (w=0; w<wiersze; w++) {
        for (k=0; k<kolumny; k++) {
            printf("%.2f ", *(*(tablica+w)+k));
        }
        printf("\n");
    }
}
```

▶ 136

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

136

Przykład 43(3)

```

void zwolnij(float ***tablica, int wiersze) {
    int w;

    for (w=0; w<wiersze; w++) {
        free(*(*tablica)+w);
    }

    free(*tablica);
    *tablica = NULL;

    return;
}
*****
```

```

void wypelnij(float** tablica, int wiersze, int kolumny){
    int w, k;

    for (w=0; w<wiersze; w++) {
        for(k=0; k<kolumny; k++){
            *(*(tablica+w)+k) = 1.0/(1+rand()%10);
        }
    }

    return;
}
```

▶ 137

Wskaźnik do wskaźnika do tablicy 2D
Dlaczego tak ?

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

137

Wskaźnik do wskaźnika

- ▶ Stosowane, np. gdy funkcja ma zmodyfikować wskaźnik

```

int alokujeDv1(float* tablica, int num){
    tablica = calloc(num, sizeof(float));
    printf("Adres w funkcji: %p", tablica);
    return 1;
}
```

```

int alokujeDv2(float** tablica, int num){
    *tablica = calloc(num, sizeof(float));
    printf("Adres w funkcji: %p", *tablica);
    return 1;
}
```

```

float *a=NULL, *b=NULL;
printf("--- Wskaźnik a ---\n");
printf("Adres pod wskaźnikiem przed funkcją: %p", a);
alokuj1Dv1(a, 10); //kopią a + wyciek pamięci
printf("Adres pod wskaźnikiem po funkcji: %p", a);
free(a);

printf("--- Wskaźnik b ---\n");
printf("Adres pod wskaźnikiem przed funkcją: %p" b);
alokuj1Dv2(&b, 10);
printf("Adres pod wskaźnikiem po funkcji: %p", b);
free(b);
```

--- Wskaźnik a ---
 Adres pod wskaźnikiem przed funkcją: 0x0
 Adres w funkcji: 0x8000389a0
 Adres pod wskaźnikiem po funkcji: 0x0
 --- Wskaźnik b ---
 Adres pod wskaźnikiem przed funkcją: 0x0
 Adres w funkcji: 0x8000389d0
 Adres pod wskaźnikiem po funkcji: 0x8000389d0

▶ 138

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

138

Przykład 44(1)

```
#include <stdlib.h>
#include <stdio.h>

#define W 3
#define K 3

float* alokuje1D(int w, int k); //alokuje pamięć 1D
float** alokuje2D(int w, int k); //alokuje pamięć 2D (por. przykład 25)

void drukuj2D_ver1(float(*)[K]); //drukuje tablicę (statyczna) 2D
void drukuj2D_ver2(float** tab); //drukuje tablicę (dynamiczną) 2D

void drukuj1D(float* tab); //drukuje tablicę 1D
```

```
float * alokuje1D(int w, int k){
    float * tablica = NULL;
    tablica=(float *)calloc(w*k,sizeof(float));
    return tablica;
}
```

▶ 139

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

139

Przykład 44(2)

```
int main() {
    int x, y, i;
    float* tab1 = alokuje1D(W,K);
    float** tab2 = alokuje2D(W,K);
    float tab11 [W*K] = {1,2,3,4,5,6,7,8,9};
    float tab22 [W][K] = {{1,2,3},{4,5,6},{7,8,9}};

    for(y=0; y<W; y++) {
        for(x=0; x<K; x++) {
            i = x + K * y;
            *(tab1+i) = *(*(tab22+y)+x);
        }
    }

    for(i=0; i<W*K; i++) {
        x = i % W;
        y = i / W;
        *(*(tab2+y)+x) = *(tab11+i);
    }
}
```

2D jak 1D

ID jak 2D

```
** drukuj2D_ver1 **
1 2 3
4 5 6
7 8 9

** drukuj2D_ver2 **
1 2 3
4 5 6
7 8 9

** drukuj1D **
1 2 3
4 5 6
7 8 9

** drukuj1D **
1 2 3
4 5 6
7 8 9

** drukuj1D **
1 2 3
4 5 6
7 8 9

** drukuj1D **
1 2 3
4 5 6
7 8 9
```

```
drukuj2D_ver1(tab22);
//drukuj2D_ver1(tab2); //błąd
//drukuj2D_ver2(tab11); //błąd
drukuj2D_ver2(tab2);
drukuj1D(tab1);
drukuj1D(tab11);
drukuj1D((float*)tab22);
//drukuj1D((float*)tab2); //błąd
```

+ zwolnienie pamięci

▶ 140

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

140

Przykład 44(3)

```

void drukuj2D_ver1(float**tab) {
    printf("\n** drukuj2D_ver1 **\n");
    int i, j;
    for(i=0; i<W; i++) {
        for(j=0; j<K; j++) {
            printf("%.0f ", tab[i][j]);
        }
        printf("\n");
    }
}

void drukuj2D_ver2(float***tab) {
    printf("\n** drukuj2D_ver2 **\n");
    int i, j;
    for(i=0; i<W; i++) {
        for(j=0; j<K; j++) {
            printf("%.0f ", tab[i][j]);
        }
        printf("\n");
    }
}

void drukuj1D(float* tab) {
    printf("\n** drukuj1D **\n");
    int i, x, y;

    for(i=0; i<W*K; i++) {
        x = i % W;
        y = i / W;
        printf("%.0f ", tab[i]);
        if (x == K-1)
            printf("\n");
    }
}

```

▶ 141

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

141

Alokacja pamięci

► Łatwiejsze użycie tablic 2D (podejście mieszane)

```

int ar2[5][6];
int (* p2)[6];
p2 = (int (*)[6]) malloc(n*6*sizeof(int)); //n*tablic 6-elem.
ar2[1][2] = p2[1][2] = 12;
free(p2)

```

p2 pokazuje na tablicę 6 elementów typu int
 p2[i] jest tablicą 6 elementów typu int
 p2[i][j] jest wartością typu int

▶ 142

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

142

Dynamiczne struktury

- ▶ Język C pozwala na zaalokowanie pamięci dla dowolnego typu danych; w programach można więc w dynamiczny sposób alokować również struktury.

```
struct typ_s{           //alokacja pamięci dla zmiennej strukturalnej typ_s
    int i;
    char c;
    double d;
};

struct typ_s *wsk;
wsk = (struct typ_s*) malloc(sizeof(struct typ_s ));
```

- ▶ Ww. mechanizm jest przydatny w przypadku funkcji, modyfikujących struktury

▶ 143

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

143

Dynamiczne unie

- ▶ Język C pozwala na zaalokowanie pamięci dla dowolnego typu danych; w programach można więc w dynamiczny sposób alokować również unie.

```
union sth_t{ //alokacja pamięci dla unii sth_t

    char str[4];
    unsigned num;
};

union sth_t * largeVec
largeVec = (union sth_t*)malloc(5*sizeof(union sth_t));
```

▶ 144

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

144

Przykład 45a₍₁₎

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

/***********************/

struct typ_s{
    int i;
    char c;
    double d;
};

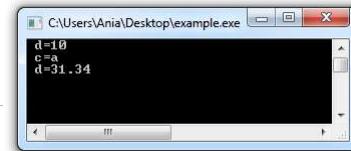
/***********************/

struct typ_s* wypełnij(int i, char c, double d);
void drukuj (struct typ_s s);

/***********************/

int main(){
    struct typ_s* wsk = wypełnij(10, 'a', 31.34);
    drukuj(*wsk);
    free(wsk);

    return 0;
}
```


dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

145

Przykład 45a₍₂₎

```
/***********************/
struct typ_s* wypełnij(int i, char c, double d){

    struct typ_s *wsk;
    wsk = (struct typ_s*) malloc(sizeof(struct typ_s));
    wsk->i = i;
    wsk->c = c;
    wsk->d = d;

    return wsk;
}

/***********************/
void drukuj (struct typ_s s){

    printf(" d=%i\n c=%c\n d=%lf\n", s.i, s.c, s.d);
    return;
}

/*********************
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

146

Przykład 45b₍₁₎

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

/***********************/

struct typ_s{
    int i;
    char c;
    double d;
};

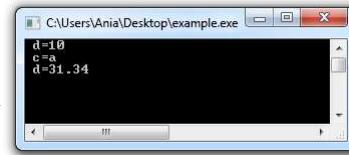
/***********************/

struct typ_s wypelnij(int i, char c, double d);
void drukuj (struct typ_s s);

/***********************/

int main(){
    struct typ_s wsk = wypelnij(10, 'a', 31.34);
    drukuj(wsk);

    return 0;
}
```


▶ 147

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

147

Przykład 45b₍₂₎

```
/***********************/

struct typ_s wypelnij(int i, char c, double d){

    struct typ_s wsk;
    wsk.i = i;
    wsk.c = c;
    wsk.d = d;

    return wsk;
}

/***********************/

void drukuj (struct typ_s s){

    printf(" d=%i\n c=%c\n d=%.2lf\n", s.i, s.c, s.d);
    return;
}
```

Nieefektywne

▶ 148

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

148

Przykład 46

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

int main(){           //alokacja struktury
    struct namect *ptr = (struct namect*) malloc (sizeof(struct namect));
    if(!ptr)
        exit(EXIT_FAILURE);

    //alokacja pola wewnętrz struktury
    ptr->name = (char*)malloc(20*sizeof(char));
    if(!ptr->name){
        free(ptr);
        exit(EXIT_FAILURE);
    }

    //kopiowanie do zaalokowanego bloku pamięci
    strcpy(ptr->name,"Jan Kowalski"); ptr->id = 101214;
    printf("name: %s, id: %d\n", ptr->name, ptr->id);

    //ważna kolejność, aby uniknąć wycieku pamięci
    free(ptr->name);
    free(ptr);
}

```

▶ 149

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

149

Przykład 47

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

union sth_t{
    char str[4];
    unsigned num;
};

int main(void){           //alokacja unii
    union sth_t * largeVec = malloc (5 * sizeof * largeVec);

    for(int i = 0; i< 5; i++)
    {
        (largeVec+i)->num = 6513249+i; //zmiana pierwszego znaku
        printf("%s\n", (largeVec+i)->str);
    }

    free(largeVec);
    return 0;
}

```

▶ 150

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

abc
bbc
cbc
dbc
ebc

Process finished with exit code 0

150

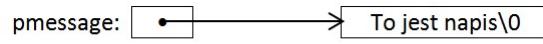
Wskaźniki znakowe

- ▶ Wskaźnik znakowy – wskaźnik wskazujący na stałą tekstową / tablicę znaków.
- ▶ Stała tekstowa: "**To jest napis**"
▶ tablica znaków zakończona znakiem pustym '\0,

```
char amessage[] = "To jest napis"; /*tablica*/
char *pmessage = "To jest napis"; /*wskaźnik*/
```

- ▶ Przypisanie do wskaźnika stałej znakowej **nie jest** kopiowaniem ciągu znakowego ani nie powoduje alokacji pamięci

pmessage – tylko do odczytu!

amessage: **'To jest napis\0'**

▶ 151

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

151

Przykład 48

```
void mojaputs(char *p){
    while(*p) { //aż do napotkania NULL'a
        printf("%c", *p);
        p++; //przejdz do następnego znaku
    }
    printf("\n");
}

#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <stdlib.h>

void mojaputs(char *p);

int main(void) {
    char napis1[] = "napis testowy 1";
    char *napis2 = "napis testowy 2";
    char *napis3 = malloc(50);
    //napis3 = "napis testowy 3;" // błąd - wyciek pamięci!
    strcpy(napis3, "napis testowy 3");

    mojaputs("to tylko test");
    mojaputs(napis1);
    mojaputs(napis2);
    mojaputs(napis3);
    free(napis3);

    napis2 = "napis testowy 4"; //OK, przestawienie wskaźnika
    mojaputs(napis2);

    return 0;
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

to tylko test
napis testowy 1
napis testowy 2
napis testowy 3
napis testowy 4

Process finished with exit code 0

152

Przykład 49

► Szukanie końca napisu / zliczanie znaków

<code>size_t strlen(const char *s){ size_t n = 0; for(; *s != '\0'; s++) n++; return n; }</code>	<code>size_t strlen(const char *s){ size_t n = 0; for(; *s; s++) n++; return n; }</code>
<code>size_t strlen(const char *s){ size_t n = 0; for(; *s++;) n++; return n; }</code>	<code>size_t strlen(const char *s){ size_t n = 0; while(*s++) n++; return n; }</code>
<code>size_t strlen(const char *s){ const char *p = s; while(*s) s++; return s-p; }</code>	<p>idiom: <code>while(*s)</code> <code>s++;</code></p> <p>idiom: <code>while(*s++);</code></p>

▶ 153

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

153

Przykład 50

► Kopiowanie napisu **t** do napisu **s**

Wersja 1 - tablicowa

```
void strcpy(char *s, char *t)
{
    int i = 0;

    while((s[i] = t[i]) != '\0')
        i++;
}
```

Wersja 2 - wskaźnikowa

```
void strcpy(char *s, char *t)
{
    while((*s = *t) != '\0')
    {
        s++;
        t++;
    }
}
```

Wersja 3 - wskaźnikowa

```
void strcpy(char *s, char *t)
{
    while((*s++ = *t++) != '\0');
}
```

Wersja 4 - wskaźnikowa

```
void strcpy(char *s, char *t)
{
    while(*s++ = *t++);
}
```

▶ 154

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

154

Wskaźniki i łańcuchy znakowe

▶ Kopiowanie/przypisywanie łańcuchów znakowych

```
#include <string.h>
...
char str1[10], str2[10];
char *ptr1, *ptr2;

str1 = "abc"; /* BŁĄD - próba zmiany adresu */
str2 = str1; /* BŁĄD - próba zmiany adresu */

ptr1 = "abc"; /* OK - ustawienie wskaźnika na napis */
ptr1 = str1; /* OK - ustawienie wskaźnika na tablicę znaków */

strcpy(str1, "abc"); /* OK - kopianie znaku po znaku */
strcpy(str2, str1); /* OK - kopianie znaku po znaku */

strcpy(ptr2, "abc"); /* BŁĄD - ptr2 na nic nie pokazuje */
ptr2 = (char*)malloc(10*sizeof(char)); /* Ustawienie ptr2 */
strcpy(ptr2, "abc"); /* OK - kopianie napisu do bloku pamięci */

free(ptr2);
```

▶ 155

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

155

Wskaźniki i łańcuchy znakowe

▶ Porównywanie łańcuchów znakowych

```
char str1[10]={"bbc"}, str2[10]={"cbb"};
char *ptr1, *ptr2;
ptr1 = "abc"; /* OK - ustawienie wskaźnika na napis */
ptr2 = str1; /* OK - ustawienie wskaźnika na tablicę znaków */

if(str1 == str2)
    printf("Porównanie adresów tablic, nie ich zawartości\n");

if(ptr2 == str1)
    printf("prawda, bo ptr2 pokazuje na str1\n");

if(!strcmp(str1,str2)){
    printf("OK - porównanie zawartości tablic\n");
    printf("ale fałsz, bo zawartości tablic są różne");
}

if(!strcmp(ptr1,"abc")) //potrzebne string.h
    printf("prawda, bo ptr1 ustawione na \"abc\"\n");
```

prawda, bo ptr2 pokazuje na str1
prawda, bo ptr1 ustawione na "abc"
Process finished with exit code 0

▶ 156

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

156

<string.h> funkcje operujące na napisach i blokach pamięci

int strcmp(const char* s1, const char* s2)

- ▶ porównuje napisy *s1* oraz *s2*, zwraca wartość <0 , gdy *s1*<*s2*, wartość >0 , gdy *s1*>*s2* i 0 dla identycznych tekstów,

int strncmp(const char* s1, char* s2, size_t n)

- ▶ działa analogicznie do *strcmp()* z tym, że porównuje nie więcej niż *n* znaków z podanych tekstów,

char* strcpy(char* s1, char* s2)

- ▶ kopiuje tekst z *s2* do *s1*, dodatkowo zwracany jest wskaźnik do tekstu *s1*,

char* strncpy(char* s1, char* s2, size_t n)

- ▶ funkcja działa analogicznie do *strcpy()* z tym, że kopiuje co najwyżej *n* znaków z *s2* do *s1*,

char* strcat(char* s1, char* s2)

- ▶ dołącza na końcu tekstu reprezentowanego przez *s1* kopię tekstu *s2*, zwraca wskaźnik do połączonego ciągu znaków (*s1*),

char* strncat(char* s1, char* s2, size_t n)

- ▶ działa analogicznie do *strcat()* z tym, że dołącza do tekstu *s1* co najwyżej *n* znaków z tekstu *s2*,

▶ 157

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

157

Przykład 51a

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main(void) {
    char * mesg = "Don't worry!";
    char * copy;
    copy = mesg;
    printf("%s\n", copy);
    printf("mesg = %s; &mesg = %p; value = %p\n", mesg, &mesg, mesg);
    printf("copy = %s; &copy = %p; value = %p\n", copy, &copy, copy);

    mesg = "Be happy!";
    printf("%s\n", copy);
    printf("mesg = %s; &mesg = %p; value = %p\n", mesg, &mesg, mesg);
    printf("copy = %s; &copy = %p; value = %p\n", copy, &copy, copy);

    return 0;
}
```

```
Don't worry!
mesg = Don't worry!; &mesg = 0xfffffc38; value = 0x100403000
copy = Don't worry!; &copy = 0xfffffc38; value = 0x100403000
Don't worry!
mesg = Be happy!; &mesg = 0xfffffc38; value = 0x10040305b
copy = Don't worry!; &copy = 0xfffffc38; value = 0x100403000

Process finished with exit code 0
```

▶ 158

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

158

Przykład 51b

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main(void) {
    char mesg[50] = {"Don't worry!"};
    char * copy;
    copy = mesg;
    printf("%s\n", copy);
    printf("mesg = %s; &mesg = %p; value = %p\n", mesg, &mesg, mesg);
    printf("copy = %s; &copy = %p; value = %p\n", copy, &copy, copy);

    strcpy(mesg, "Be happy!");
    printf("%s\n", copy);
    printf("mesg = %s; &mesg = %p; value = %p\n", mesg, &mesg, mesg);
    printf("copy = %s; &copy = %p; value = %p\n", copy, &copy, copy);

    return 0;
}
```

▶ 159

```
Don't worry!
mesg = Don't worry!; &mesg = 0xfffffcc00; value = 0xfffffcc00
copy = Don't worry!; &copy = 0xffffcbf8; value = 0xfffffcc00
Be happy!
mesg = Be happy!; &mesg = 0xfffffcc00; value = 0xfffffcc00
copy = Be happy!; &copy = 0xffffcbf8; value = 0xfffffcc00
Process finished with exit code 0
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

159

Tablice wskaźników do napisów

char *tab[ROZMIAR];

Tablica napisów

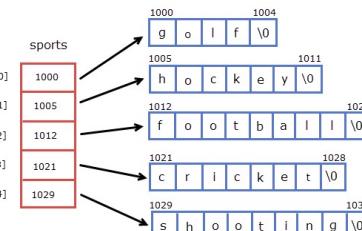
```
char sports[5][15] = {"golf",
                      "hockey",
                      "football",
                      "cricket",
                      "shooting"
};
```

1000	g	o	l	f	\0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1016	h	o	c	k	e	y	\0	0	0	0	0	0	0	0	0
1032	f	o	o	t	b	a	l	i	\0	0	0	0	0	0	0
1048	c	r	i	c	k	e	t	\0	0	0	0	0	0	0	0
1064	s	h	o	o	t	i	n	g	\0	0	0	0	0	0	0

Tablica wskaźników napisów

```
char *sports[5] = {"golf",
                   "hockey",
                   "football",
                   "cricket",
                   "shooting"
};
```

Vs.

▶ 160

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

160

Przykład 52

```
#include <stdio.h>
int main(void)
{
    const char *mytalents[5] = {
        "Adding numbers swiftly",
        "Multiplying accurately", "Stashing data",
        "Following instructions to the letter",
        "Understanding the C language"};
    char yourtalents[5][40] = {
        "Walking in a straight line",
        "Sleeping", "Watching television",
        "Mailing letters", "Reading email"};
    int i;
    puts("Let's compare talents.");
    printf ("%-36s %-25s\n", "My Talents", "Your Talents");
    for (i = 0; i < 5; i++)
        printf("%-36s %-25s\n", mytalents[i], yourtalents[i]);
    printf("\nsizeof mytalents: %zd, sizeof yourtalents: %zd\n",
           sizeof(mytalents), sizeof(yourtalents));
    return 0;
}
```

▶ 161

Let's compare talents. My Talents Adding numbers swiftly Multiplying accurately Stashing data Following instructions to the letter Understanding the C language	Your Talents Walking in a straight line Sleeping Watching television Mailing letters Reading email
---	---

sizeof mytalents: 40, sizeof yourtalents: 200

5 wskaźników każdy po 8 bajtów
vs.

5 napisów każdy po 40 bajtów

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

161

Tablice wskaźników do napisów

► Częste zastosowanie – tablice napisów

```
const char *p[] = {
    "Wejście przekracza długość pola",
    "Poza zakresem",
    "Drukarka wyłączona",
    "Brak papieru",
    "Przepelenie dysku",
    "Błąd zapisu na dysku"
};

...

void blad(int num_bledu)
{
    printf(p[num_bledu]);
}
```

▶ 162

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

162

Przykład 53

```
#include<stdio.h>
```

```
int main()
{
    char *name[5]={
        "Jerzy",
        "Michał",
        "Jan",
        "Marek",
        "Zosia"};
    int ctr;
    for(ctr=0; ctr<5; ctr++)
    {
        printf("String #%d: %s\n", (ctr+1), *(name+ctr));
    }
    return 0;
}
```


Inicjalizacja zbiorcza

[0]		J	e	r	z	y	\0
[1]		M	i	c	h	a	\0
[2]		J	a	n	\0		
[3]		M	a	r	e	k	\0
[4]		Z	o	s	i	a	\0

ctr[0][4] – OK
ctr[2][4] – nie istnieje

▶ 163

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

163

Przykład 54

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

char *p[][2] = {
    "Czerwone wybrane", "czerwony",
    "Złociste wybrane", "złoty",
    "Winesap", "czerwony",
    "Gala", "czernionawopomarańczowy",
    "Lodi", "zielony",
    "", ""};
```

Inicjalizacja zbiorcza +
Napisy NULL na końcu tablicy

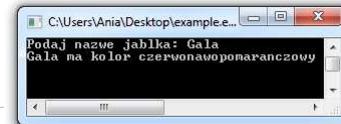
```
int main(void)
{
    int i, flaga = 0;
    char jablko[80];

    printf("Podaj nazwę jabłka: ");
    fgets(jablko, 79, stdin);

    for(i=0; *p[i][0]; i++) {
        if(!strcmp(jablko, p[i][0])) {
            printf("%s ma kolor %s\n", jablko, p[i][1]);
            flaga = 1;
        }
    }

    if(!flaga)
        printf("Nieznanego jabłko\n");

    return 0;
}
```


▶ 164

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

164

<string.h> funkcje operujące na napisach i blokach pamięci

- ▶ **void *memchr(const void *s, int c, size_t n);**
 - ▶ skanuje pierwsze n bajtów obszaru pamięci wskazywanego przez s w poszukiwaniu znaku c ; pierwszy bajt pasujący do c przerywa szukanie;
- ▶ **void *memrchr(const void *s, int c, size_t n);**
 - ▶ skanuje ostatnie n bajtów obszaru pamięci wskazywanego przez s w poszukiwaniu znaku c ; pierwszy bajt pasujący do c przerywa szukanie;
- ▶ **int memcmp (const void *s1, const void *s2, size_t size);**
 - ▶ porównuje $size$ pierwszych bajtów z bloków pamięci $s1$ i $s2$;
- ▶ **void *memcpy (void* dest, const void* src, size_t size);**
 - ▶ kopiuje $size$ bajtów z obiektu $source$ do obiektu $dest$;
- ▶ **void *memmove (void* dest, const void* src, size_t size);**
 - ▶ kopiuje $size$ bajtów z obiektu $source$ do obiektu $dest$; różni się od $memcpy()$ tym, że obszary obiektów $source$ oraz $dest$ mogą się częściowo pokrywać;
- ▶ **void * memset (void * buffer, int c, size_t num);**
 - ▶ wypełnia kolejne bajty w pamięci ustaloną wartością;

▶ 165

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

165

Przykład 55

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main(int argc, char *argv[]){

    char nap1[80] = {"Hello "}, nap2[80] = {"World!"};

    printf(" napis1: %s\n napis2: %s\n", nap1, nap2);

    strcat(nap2, nap1);

    printf(" sklejony: %s\n", nap2);

    return 0;
}
```

napis1: Hello
napis2: World
sklejony: WorldHello

▶ 166

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

166

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <stdlib.h>
#define ROZMIAR 10

void pokaz_tablice(const int tab[], int n);

int main() {
    int zrodlo[ROZMIAR] = {1,2,3,4,5,6,7,8,9,10};
    int cel[ROZMIAR];
    double ciekawostka[ROZMIAR/2] = {1.0, 2.0, 3.0, 4.0, 5.0};

    puts("uzyto memcpy(): ");
    puts("zrodlo (dane oryginalne): ");
    pokaz_tablice(zrodlo, ROZMIAR);
    memcpy(cel, zrodlo, ROZMIAR*(sizeof(int)));
    puts("cel (kopiowanie zrodla: ");
    pokaz_tablice(cel, ROZMIAR);

    puts("\nUzycie memmove() z nakladajacymi sie obszarami: ");
    memmove(zrodlo+2, zrodlo, 5*sizeof(int));
    puts("zrodlo -- elementy 0-5 kopiowane do 2-7: ");
    pokaz_tablice(zrodlo, ROZMIAR);

    puts("\nUzycie memcpy() do skoplowania double do int: ");
    memcpy(cel, ciekawostka, (ROZMIAR/2) * sizeof(double));
    puts("cel -- 5 double 10 int: ");
    pokaz_tablice(cel, ROZMIAR);

    return 0;
}
```

Przykład 56(1)

▶ 167

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

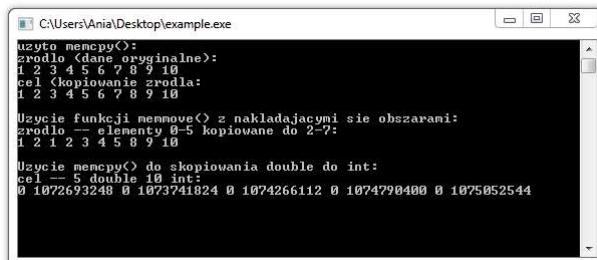
167

Przykład 56(2)

```
void pokaz_tablice(const int tab[], int n)
{
    int i;

    for(i=0; i<n; i++)
        printf("%d ", tab[i]);

    putchar('\n');
}
```


▶ 168

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

168

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
#define ROZMIAR 5
struct complex_t{
    float im, re;
};

void pokaz_tablice(const struct complex_t[], int n);

int main() {
    struct complex_t zrodlo[ROZMIAR] = {{1,1},{2,2},{3,3},{4,4},{5,5}};
    struct complex_t cel[ROZMIAR] ={{0,0}};

    puts("zrodlo (dane oryginalne): ");
    pokaz_tablice(zrodlo, ROZMIAR);
    puts("cel (dane oryginalne): ");
    pokaz_tablice(cel, ROZMIAR);
    memcpy(cel, zrodlo, ROZMIAR*(sizeof(struct complex_t)));
    puts("cel (koplowanie zrodla: )");
    pokaz_tablice(cel, ROZMIAR);

    return 0;
}

void pokaz_tablice(const struct complex_t tab[], int n){

    for(int i=0; i<n; i++)
        printf("%.2f + j%.2f\n", (tab+i)->im, (tab+i)->re);
    printf("\n");
}
▶ 169
```

Przykład 56

```
zrodlo (dane oryginalne):
1.00 + j1.00
2.00 + j2.00
3.00 + j3.00
4.00 + j4.00
5.00 + j5.00

cel (dane oryginalne):
0.00 + j0.00

cel (koplowanie zrodla: )
1.00 + j1.00
2.00 + j2.00
3.00 + j3.00
4.00 + j4.00
5.00 + j5.00
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

169

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

#define ROZMIAR 5

struct sth_t{
    char x, y;
};

void pokaz_tablice(const struct sth_t[], int n);

int main() {
    //zgodne rozmiary zródła i celu
    char zrodlo [ROZMIAR*2] = {'A','B','C','D','E','F','G','H','I','J'};
    struct sth_t cel[ROZMIAR]= {{0,0}};
    //koplowanie różnych typów
    memcpy(cel, zrodlo, 2*ROZMIAR*(sizeof(char)));
    pokaz_tablice(cel, ROZMIAR);

    return 0;
}

void pokaz_tablice(const struct sth_t tab[], int n){

    for(int i=0; i<n; i++)
        printf("%c / %c\n", (tab+i)->x, (tab+i)->y);
    printf("\n");
}
▶ 170
```

Przykład 57

```
A / B
C / D
E / F
G / H
I / J
```

Process finished with exit code 0

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

170

```

#include <stdio.h>
#include <string.h>

#define ROZMIAR 5

struct sth_t{
    char x, y;
};

void pokaz_tablice(const struct sth_t[], int n);

int main() {
    struct sth_t cel[ROZMIAR]=
{{'A','B'},{'C','D'},{'E','F'},{'G','H'},{'I','J'}};
    pokaz_tablice(cel, ROZMIAR);
    memmove(cel+2, cel, ROZMIAR*(sizeof(struct sth_t)));
    pokaz_tablice(cel, ROZMIAR);
    return 0;
}

void pokaz_tablice(const struct sth_t tab[], int n){

    for(int i=0; i<n; i++)
        printf("%c / %c\n", (tab+i)->x, (tab+i)->y);
    printf("\n");
}

```

Przykład 58

A	/	B
C	/	D
E	/	F
G	/	H
I	/	J

A	/	B
C	/	D
A	/	B
C	/	D
E	/	F

▶ 171

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

171

Przykład 59a

```

#include <string.h>
#include <stdio.h>

#define BUF_SIZE 20

int main(void)
{
    char buffer[BUF_SIZE + 1];
    char *string;

    memset(buffer, 0, sizeof(buffer));

    string = (char *) memset(buffer, 'A', 10);

    printf("\nBuffer contents: %s\n", string);
    memset(buffer+10, 'B', 10);
    printf("\nBuffer contents: %s\n", buffer);
    memset(buffer, '*', 5);
    printf("\nBuffer contents: %s\n", buffer);

    return 0;
}

```


▶ 172

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

172

Przykład 59b

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

#define ROZMIAR 5

struct sth_t{
    char x, y;
};

void pokaz_tablice(const struct sth_t[], int n);

int main()
{
    struct sth_t cel[ROZMIAR] = {{'A', 'B'}, {'C', 'D'}, {'E', 'F'}, {'G', 'H'}, {'I', 'J'}};
    pokaz_tablice(cel, ROZMIAR);
    memset(cel, 'X', ROZMIAR*(sizeof(struct sth_t)));
    pokaz_tablice(cel, ROZMIAR);
    return 0;
}

void pokaz_tablice(const struct sth_t tab[], int n)
{
    for(int i=0; i<n; i++)
        printf("%c / %c\n", (tab+i)->x, (tab+i)->y);
    printf("\n");
}
```

A	/	B
C	/	D
E	/	F
G	/	H
I	/	J
X	/	X
X	/	X
X	/	X
X	/	X
X	/	X

▶ 173

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

173

Przykład 60

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main () {
    const char str[] = "Podstawy Programowania 2";
    char ch;
    char *ret;

    printf("Podaj znak: ");
    ch = getchar();

    ret = memchr(str, ch, strlen(str));

    if (ret)
        printf("Napis po znaku |%c| to - |%s|\n", ch, ret);
    else
        printf("Nie znaleziono znaku");

    return(0);
}
```

Podaj znak: **y**
Napis po znaku |y| to - |y Programowania 2|

Podaj znak: **x**
Nie znaleziono znaku

▶ 174

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

174

<string.h> funkcje operujące na napisach i blokach pamięci

size_t strlen(const char* s)

- ▶ zwraca ilość znaków wchodzących w skład tekstu s, znak terminujący '\0' nie jest wliczany,

char* strchr(const char* s, char c)

- ▶ zwraca wskaźnik do **pierwszego** wystąpienia litery c w tekście s, jeśli litera nie występuje zwraca NULL,

char* strrchr(const char* s, char c)

- ▶ zwraca wskaźnik do **ostatniego** wystąpienia litery c w tekście s, jeśli litera nie występuje zwraca NULL,

char* strstr(const char* s1, const char* s2)

- ▶ zwraca wskaźnik do pierwszego wystąpienia ciągu s2 w tekście s1, jeśli ciąg nie występuje zwraca NULL, jeśli s2 jest ciągiem pustym zwracany jest wskaźnik s1,

char* strdup(char* s)

- ▶ zwraca wskaźnik do nowego ciągu znaków będącego kopią tekstu s, alokując pamięć na nowy ciąg znaków, jeśli nie można zaalokować pamięci zwraca NULL.

char* strtok(char *s1, const char* s2)

- ▶ zwraca wskaźnik do następnego leksemu w napisie s1, znaki tworzące s2 są znakami rozdzielającymi leksem, jeżeli nie ma leksemu zwracana jest wartość NULL

▶ 175

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

175

Przykład 61

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main()
{
    char str[] = "now # is the time for all @ good men to come to the #\n                 aid of their country";
    char delims[] = "#@";
    char *result = NULL;

    result = strtok(str, delims);

    while( result != NULL ) {
        printf( "result is \"%s\"\n", result );
        result = strtok(NULL, delims);
    }

    getchar();
    return 0;
}
```


▶ 176

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

176

Wskaźniki do funkcji

- ▶ Wskaźnik do funkcji jest zmienną zawierającą adres punktu wejścia do funkcji
 - ▶ Jest to miejsce, do którego przekazane jest sterowanie w momencie wywołania funkcji (adres pod którym zaczyna się kod maszynowy funkcji)
 - ▶ Mając wskaźnik do funkcji można następnie wywołać funkcję za pomocą tego wskaźnika.
- ▶ Aby utworzyć wskaźnik do funkcji, należy zadeklarować wskaźnik o typie takim samym, jak typ wartości zwracanej przez funkcję i podać typy parametrów funkcji

177

Wskaźniki do funkcji

- ▶ Wskaźnik do funkcji zwracającej wartość całkowitą (*int*) i przyjmującej dwa parametry typu całkowitego (*int*):

```
int (*p) (int, int);
```

- ▶ Wskaźnik do funkcji zwracającej wartość zmiennoprzecinkową (*double*) oraz przyjmującej jeden parametr typu znakowego (*char*):

```
double (*wskFun) (char);
```

- ▶ Wskaźnik do funkcji zwracającej typ pusty (*void*) oraz przyjmującej wskaźnik do łańcucha znakowego (*char**) i parametr typu całkowitego (*int*)

```
void (*wsk) (char*, int);
```

178

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

Wskaźniki do funkcji

- ▶ Ustawienie wskaźnika do funkcji:

wskaźnik = nazwa-funkcji;

```
int suma(int, int);
int(*p) (int, int);
p = suma; // ustawienie wskaźnika
```

- ▶ Wywołanie funkcji poprzez wskaźnik:

(wskaźnik*)(lista-argumentów);

```
(*p)(10,11); //wywołanie funkcji suma
```

▶ 179

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

179

Wskaźniki do funkcji

- ▶ Po utworzeniu wskaźnika do funkcji, może on otrzymać adresy funkcji odpowiedniego typu

```
void(*wf)(char*);
void DuzeLit(char*);
void MaleLit(char*);
int zaokr(double);
wf = DuzeLit; //OK
wf = MaleLit; //OK
wf = zaokr; //BŁĄD - nie ten typ funkcji
wf = MaleLit(); //BŁĄD - wywołanie a nie adres
```

▶ 180

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

180

Wskaźniki do funkcji

Przy deklaracjach wskaźników do funkcji należy pamiętać o priorytetach operatorów

▶ **char* flip()**

- ▶ funkcja zwracająca wskaźnik do char

▶ **char (*flap) ()**

- ▶ wskaźnik do funkcji, która zwraca wartość typu char

▶ **char (*flop[3]) ()**

- ▶ tablica trzech wskaźników do funkcji zwracających wartość char

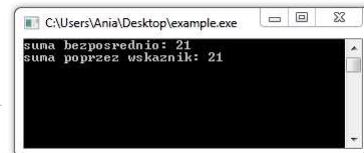
▶ 181

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

181

Przykład 62

```
#include <stdio.h>
int suma (int a, int b);
int main(void){
    int wynik;
    int (*p) (int, int);
    wynik = suma(10,11);
    printf("suma bezpośrednio: %d\n", wynik);
    p = suma;
    wynik = (*p)(10,11);
    printf("suma poprzez wskaźnik: %d\n", wynik);
    return 0;
}
int suma (int a, int b) {
    return a+b;
}
```


Deklaracja wskaźnika do funkcji

Ustawienie wskaźnika

Wywołanie funkcji poprzez wskaźnik

▶ 182

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

182

Przykład 63(1)

```
#include <stdio.h>
int dodawanie(int, int);
int odejmowanie(int, int);
int mnozenie(int, int);
int dzielenie(int, int);
int main(void){
    int wynik;
    int i, j, op;
    int(*p[4])(int, int);
    p[0] = dodawanie;
    p[1] = odejmowanie;
    p[2] = mnozenie;
    p[3] = dzielenie;
    printf("Wprowadz dwie liczby: ");
    scanf("%d %d", &i, &j);
    while(getchar() != '\n');
    printf(" 0: Dodawanie\n 1: Odejmowanie\n 2: Mnozenie\n 3: Dzielenie\n");
    do{
        printf("Wprowadz numer dzialania: ");
        scanf("%d", &op);
        while(op<0 || op>3);
        wynik = (*p[op])(i,j);
        printf("%d", wynik);
    }while(op!=3);
    return 0;
}
```

Alternatywnie:

```
int(*p[4])(int, int)={  
    dodawanie,  
    odejmowanie,  
    mnozenie,  
    dzielenie};
```

Deklaracja tablicy wskaźników do funkcji
oraz jej wypełnienie adresami funkcji do
wywołania

Wywołanie odpowiedniej funkcji poprzez
wskaźnik w tablicy

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

183

Przykład 63(2)

```
int dodawanie (int a, int b){
    return a+b;
}
/*********************************/
int odejmowanie (int a, int b){
    return a-b;
}
/*********************************/
int mnozenie (int a, int b){
    return a*b;
}
/*********************************/
int dzielenie (int a, int b){
    if(b) return a/b;
    else return 0;
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

184

Wskaźniki do funkcji

- ▶ Podobnie jak wskaźniki do danych, wskaźniki do funkcji mogą być wykorzystywane w roli argumentów

```
void pokaz(void(*fw) (char*), char *lan);
```

Parametr 1:
wskaźnik do funkcji

Parametr 2:
wskaźnik do char

```
void pokaz(void(*fw) (char*), char *lan) {
    (*fw) (lan); /*stosuje (*fw) do lan*/
    puts(lan); /*wyswietla wynik*/
}
```

▶ 185

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

185

Przykład 64

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>
double funkcja(double (*wskFun) (double), double x);
int main() {
    double a, b, c, d;
    a = funkcja(sin, 1.74); Użycie nazwy funkcji
    b = funkcja(cos, 1.74); oznacza pobranie jej adresu
    c = funkcja(tan, 1.74);
    printf("a = %lf\n", a);
    printf("b = %lf\n", b);
    printf("c = %lf\n", c);
    return 0;
}
double funkcja(double (*wskFun) (double), double x){
    double wynik;
    wynik = (*wskFun) (x);
    return (wynik);
}
```


▶ 186

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

186

Przykład 65₍₁₎

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
#include <ctype.h>

char pokazmenu(void);
void usunwiersz(void); /*usuwa dane z konca wiersza*/
void pokaz(void (*fp)(char*), char* str);
void DuzeLit(char* ); /*zmienia litery male na duze*/
void MaleLit(char* ); /*zmienia litery duze na male*/
void Odwroc(char* ); /*zmienia: male->duze, duze->male*/
void Atrapa(char* ); /*pozostawia lancuch bez zmian*/
```

▶ 187

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

187

Przykład 65₍₂₎

```
int main(void) {
    char wiersz[81];
    char kopia[81];
    char wybor;
    void (*wfun)(char*); /*wskaznik do funkcji*/
    puts("Podaj lancuch (pusty wiersz konczy program)");
    while(gets(wiersz) != NULL && wiersz[0] != '\0'){
        while((wybor = pokazmenu()) != 'n'){
            switch(wybor){
                case 'd' : wfun = DuzeLit; break;
                case 'm' : wfun = MaleLit; break;
                case 'o' : wfun = Odwroc; break;
                case 'b' : wfun = Atrapa; break;
            }
            strcpy(kopia, wiersz); /*tworzy kopie dla funkcji pokaz*/
            pokaz(wfun, kopia); /*korzysta z wybranej funkcji */
        }
        puts("Podaj lancuch (pusty wiersz konczy program)");
    }
    return 0;
} ▶ 188
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

188

Przykład 65(3)

```

char pokazmenu(void) {
    char odp;
    puts("Wybierz jedna opcje: ");
    puts("d) duze litery\t\t m) male litery");
    puts("o) odwracanie liter\t b) bez zmian");
    puts("n) nastepny lancuch");
    odp = getchar();
    odp = tolower(odp);
    usunwiersz();
    while(strchr("dmobn", odp)==NULL) {
        puts("Wpisz d, m, o, b lub n: ");
        odp = tolower(getchar());
        usunwiersz();
    }
    return odp;
}

```

`char *strchr(const char *s, int c);`
zwraca wskaźnik do pierwszego
wystąpienia znaku c w łańcuchu
znaków s, lub NULL kiedy znaku
nie znaleziono

▶ 189

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

189

Przykład 65(4)

```

void DuzeLit(char* lan){
    while(*lan != '\0'){
        *lan = toupper(*lan);
        lan++;
    }
}
/*****************************************/
void MaleLit(char* lan){
    while(*lan != '\0'){
        *lan = tolower(*lan);
        lan++;
    }
}
/*****************************************/
void Odwroc(char* lan){
    while(*lan != '\0'){
        if(islower(*lan))
            *lan = toupper(*lan);
        else if(isupper(*lan))
            *lan = tolower(*lan);
        lan++;
    }
}
/*****************************************/
void Atrapa(char* lan){
    /*funkcja nic nie robi*/
}

```

▶ 190

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

190

Przykład 65(5)

```

void usunwiersz(void){
    while(getchar() != '\n')
        continue;
}

void pokaz(void (*fw)(char*), char* lan){
    (*fw)(lan);
    puts(lan);
}

```

▶ 191

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

191

```

#include <stdio.h>
#include <math.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>

struct complex_t{
    float im, re;
    void (*print)(struct complex_t*);
};

void p1 (struct complex_t* );
void p2 (struct complex_t* );
void p3 (struct complex_t* );

int main(){
    srand (time(NULL));
    void (*p[3]) (struct complex_t*) = {p1, p2, p3};

    for(int i = 0; i<5; i++){
        struct complex_t c = {rand()%9, rand()%9, p[rand()%3]};
        c.print(&c); // lub (*c.print)(&c)
    }
    return 0;
}

void p1 (struct complex_t* s){
    printf("printing - fun1: %.2f + j%.2f\n", s->im, s->re);
}
void p2 (struct complex_t* s){
    printf("printing - fun2: im: %.2f, re: %.2f\n", s->im, s->re);
}
void p3 (struct complex_t* s){
    printf("printing - fun3: |%f|\n", sqrt(pow(s->im, 2) + pow(s->re, 2)));
}

```

Przykład 66

```

printing - fun1: 7.00 + j8.00
printing - fun1: 7.00 + j0.00
printing - fun1: 2.00 + j8.00
printing - fun3: |8.062258|
printing - fun1: 0.00 + j4.00
printing - fun2: im: 6.00, re: 2.00
printing - fun1: 5.00 + j8.00
printing - fun3: |6.463124|
printing - fun3: |4.242641|
printing - fun2: im: 2.00, re: 1.00

```

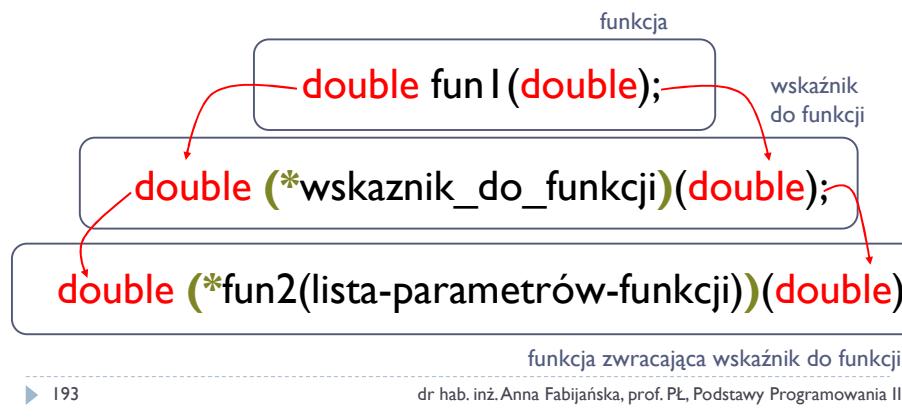
▶ 192

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

192

Wskaźniki do funkcji

- ▶ Wskaźników do funkcji **nie dotyczą** zasad arytmetyki wskaźników
- ▶ Wskaźniki do funkcji mogą być zwracane przez funkcje

193

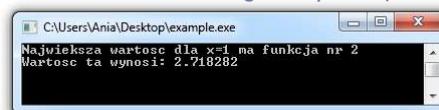
```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

double (* funmax(double (*f[5])(double), double))(double);
double fun0(double x) {return log(x);}
double fun1(double x) {return x*x;}
double fun2(double x) {return exp(x);}
double fun3(double x) {return sin(x);}
double fun4(double x) {return cos(x);}

int main(void) {
    int i;
    double (*tabfun[5])(double) = {fun0, fun1, fun2, fun3, fun4};
    double (*fun)(double) = funmax(tabfun,1);
    for (i = 0; i < 5; ++i)
        if (fun == tabfun[i]) break;
    printf("Najwieksza wartosc dla x=1 ma funkcja nr %d\n", i);
    printf("Wartosc ta wynosi: %lf\n", fun(1));
    return 0;
}

double (* funmax(double (*f[5])(double), double x))(double) {
    double z, m = f[0](x);
    int k = 0, i;
    for (i = 1; i < 5; i++) {
        if (z = f[i](x) > m) {
            m = z;
            k = i;
        }
    }
    return f[k];
}
```

Przykład 67a

194

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

194

Przykład 67b

```

#include <stdio.h>
#include <math.h>
typedef double (*FUNDtoD)(double);
typedef FUNDtoD TABFUN[];
FUNDtoD funmax(TABFUN,double);

double fun0(double x) {return log(x);}
double fun1(double x) {return x*x; }
double fun2(double x) {return exp(x);}
double fun3(double x) {return sin(x);}
double fun4(double x) {return cos(x);}

int main(void) {
    int i;
    TABFUN tabfun = {fun0, fun1, fun2, fun3, fun4};
    FUNDtoD fun = funmax(tabfun,1);

    for (i = 0; i < 5; ++i)
        if (fun == tabfun[i]) break;

    printf("Najwieksza wartosc dla x=1 ma funkcja nr %d\n", i);
    printf("Wartosc ta wynosi: %lf\n", fun(1));
    return 0;
}

FUNDtoD funmax(TABFUN f, double x){
    double z, m = f[0](x);
    int k = 0, i;
    for (i = 1; i < 5; i++) {
        if (z = f[i](x) > m) {
            m = z;
            k = i;
        }
    }
    return f[k];
}

```

▶ 195 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

195

<stdlib.h>

Sortowanie szybkie qsort()

```
void * qsort(void *tab, size_t liczbaElementow, size_t roz,
            int (* porownaj)( const void *, const void * ));
```

- ▶ funkcja qsort sortuje tablicę wskazywaną przez *tab* korzystając z algorytmu sortowania **quicksort**, liczba elementów tablicy jest określona przez *liczbaElementow*, a wielkość każdego elementu (w bajtach) przez *roz*
- ▶ funkcja wskazywana przez *porownaj* służy do porównywania elementów tablicy, jej postać jest następująca:

```
int nazwa-funkcji (const void *arg1, const void *arg2);
```

- ▶ funkcja musi zwracać wartość mniejszą niż 0, gdy *arg1* jest większe od *arg2*, 0 gdy *arg1* oraz *arg2* są równe oraz wartość większą od 0 jeżeli *arg1* jest większe od *arg2*

▶ 196

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

196

Przykład 68

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int por(const void *, const void *);

int main(void){

    int i;
    int num[10] = {1,3,6,5,8,7,9,6,2,0};

    printf("Oryginalna tablica: ");
    for(i=0; i<10; i++)
        printf("%d ", num[i]);

    qsort(num, 10, sizeof(int), por);

    printf("\n\nPosortowana tablica: ");
    for(i=0; i<10; i++)
        printf("%d ", num[i]);

    return 0;
}

int por(const void *ch, const void *s){
    return *(int *)ch - *(int *)s;
}
```


Sortowanie tablicy liczb

Funkcja porównująca elementy

▶ 197

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

197

Przykład 69

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

int compare (const void * a, const void * b) {
    return strcmp(*(char **)a, *(char **)b);
}

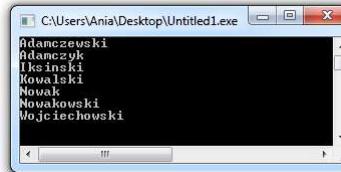
int main(){

    int i, n;
    char* imiona[] = {
        "Kowalski",
        "Iksinski",
        "Adamczyk",
        "Adamczewski",
        "Nowak",
        "Nowakowski",
        "Wojciechowski"};
    n = sizeof(imiona) / sizeof(char *);

    qsort (imiona, n, sizeof (char*), compare);

    for(i=0; i<n; i++)
        puts(*(imiona+i));

    return 0;
}
```


Funkcja porównująca elementy

Sortowanie tablicy napisów

▶ 198

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

198

```

#include <stdio.h>
#include <math.h>
#include <stdlib.h>
struct complex_t{
    float im, re;
};

float module (struct complex_t *c){
    return sqrt(pow(c->im,2) + pow(c->re,2));
}

int compare(const void * a, const void * b ) {
    float mod1 = module((struct complex_t*)a);
    float mod2 = module((struct complex_t*)b);
    float diff = mod1 - mod2;

    if (diff < 0) return -1;
    else if (diff > 0) return 1;
    else return 0;
}

void print (struct complex_t* s, int size){
    for (int i=0; i<size; i++)
        printf("(%.2f + j%.2f) ", (s+i)->im, (s+i)->re);
    printf("\n****\n");
}

int main(){
    struct complex_t data[5] = {{2,2},{5,5},{1,1},{3,3},{4,4}};
    print(data,5);
    qsort(data,5,sizeof(struct complex_t),compare); Sortowanie tablicy struktur
    print(data,5);
    return 0;
}

```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

199

Przykład 70

Funkcja porównująca struktury względem modułu

▶ 199

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

Funkcje ze zmienią liczbą argumentów

- ▶ Niektóre funkcje, np. **printf()**, pozwalają na przekazanie im zmiennej liczby argumentów
- ▶ Plik nagłówkowy **stdarg.h** udostępnia narzędzia umożliwiające definiowanie przez użytkownika funkcji o zmiennej liczbie argumentów
- ▶ Deklaracja (prototyp) tego typu funkcji powinna posiadać listę parametrów o przynajmniej jednym parametrze poprzedzającym wielokropki

```

void f1(int n, ...); //OK
int f2(const char* s, int k, ...); //OK
char f3(char c1, ..., char c2); //BŁĄD ... nie jest ostatni
double f4(...); //BŁĄD - brak parametrów

```

▶ 200

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

200

Funkcje ze zmienną liczbą argumentów

Plik nagłówkowy **stdarg.h** deklaruje typ **va_list** i definiuje trzy makra, iterujące poprzez listę argumentów, których liczba i typy nie są znane wywołanej funkcji.

```
void va_start(va_list ap, last);
```

► Makro **va_start**:

- ▶ inicjuje **ap** do dalszego użytku przez **va_arg** i **va_end**,
- ▶ musi być wywołane jako pierwsze.
- ▶ parametr **last** jest nazwą ostatniego parametru, którego typ był funkcji znany
 - ▶ ponieważ adres tego parametru jest używany w makrzu **va_start**, nie powinien on być deklarowany jako zmienna rejestrowa, funkcja czy typ tablicowy.

► 201

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

201

Funkcje ze zmienną liczbą argumentów

```
type va_arg(va_list ap, type);
```

► Makro **va_arg**:

- ▶ rozwija się do wyrażenia, które ma typ i wartość następnego argumentu w wywoaniu
- ▶ parametr **va_list ap** - zainicjowany przez **va_start**
- ▶ każde wywołanie **va_arg** zwraca kolejny argument typu **type** z listy argumentów nieokreślonych

```
void va_end(va_list ap);
```

► Makro **va_end**:

- ▶ każdemu wywołaniu **va_start** musi odpowiadać wywołanie **va_end** w obrębie tej samej funkcji
- ▶ po wywołaniu **va_end(ap)** wartość **ap** będzie nieokreślona.

```
void va_copy(va_list dest, va_list src);
```

► Makro **va_copy**

- ▶ tworzy kopię listy argumentów (C99)

► 202

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

202

Funkcje ze zmienną liczbą argumentów

Etapy tworzenia funkcji ze zmienną liczbą argumentów:

- ▶ Deklaracja funkcji ze znakiem wielokropka
- ▶ Utworzenie w definicji zmiennej typu **va_list** oraz jej inicjalizacja za pomocą makra **va_start()**
- ▶ Uzyskanie dostępu do listy argumentów za pomocą makra **va_arg()**
- ▶ Zwolnienie zasobów makrem **va_end()**

```
double suma(int lim, ...)
{
    va_list ap; //ap - obiekt przechowujacy argumenty
    va_start(ap, lim); //zainicjalizowanie ap listą argumentów
    double tik;
    int tak;
    ...
    tik = va_arg(ap, double); // pobranie pierwszego argumentu
    tak = va_arg(ap,int); // pobranie drugiego argumentu
    ...
    va_end(ap); // czyszczenie
}
```

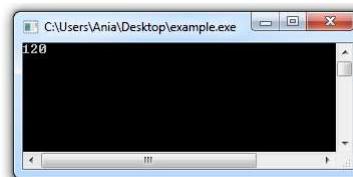
▶ 203

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

203

Przykład 71

```
#include <stdio.h>
#include <stdarg.h>
int mnoz (int, ...);
int main(){
    int wynik;
    wynik = mnoz(5, 1, 2, 3, 4, 0);
    printf("%d\n", wynik);
    getchar();
    return 0;
}
int mnoz (int pierwszy, ...){
    va_list arg;
    int iloczyn = 1, t;
    va_start (arg, pierwszy);
    for (t = pierwszy; t; t = va_arg(arg, int)) {
        iloczyn *= t;
    }
    va_end (arg);
    return iloczyn;
}
```


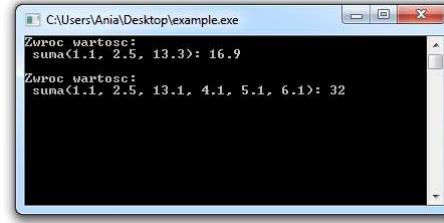
▶ 204

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

204

Przykład 72

```
#include <stdio.h>
#include <stdarg.h>
double sumuj(int, ...);
int main(void){
    double s, t;
    s = sumuj(3, 1.1, 2.5, 13.3);
    t = sumuj(6, 1.1, 2.5, 13.1, 4.1, 5.1, 6.1);
    printf("Zwroc wartosc:\n suma(1.1, 2.5, 13.3): %g\n", s);
    printf("Zwroc wartosc:\n suma(1.1, 2.5, 13.1, 4.1, 5.1, 6.1): %g\n", t);
    return 0;
}
double sumuj(int lim, ...) {
    int i;
    double suma = 0;
    va_list ap;
    va_start(ap, lim);
    for(i=0; i<lim; i++)
        suma += va_arg(ap, double);
    va_end(ap);
    return suma;
}
```


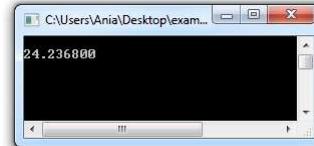
▶ 205

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

205

Przykład 73

```
#include <stdarg.h>
#include <math.h>
double wielomian(double x, int st, ...){
    double wartoscWiel = 0;
    va_list ap;
    va_start (ap,st);
    for ( ; st; --st )
        wartoscWiel += va_arg(ap, double) * pow(x,st);
    wartoscWiel += va_arg (ap, double);
    va_end (ap);
    return wartoscWiel;
}
int main(void) {
// wartość wielomianu f(x) stopnia 3 w punkcie 2.2
// f(x) = 1.6*x^3 + 2.0*x^2 - 3.4*x + 5.0
    printf("\n%lf", wielomian(2.2, 3, 1.6, 2.0, -3.4, 5.0));
    return 0;
}
```


▶ 206

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

206

```
#include <stdio.h>
#include <stdarg.h>

void minprintf(char* fmt, ...) {
    va_list ap;
    char*p, *sval;
    int ival;
    double dval;

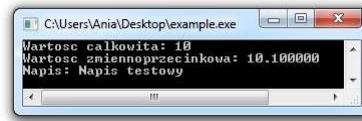
    va_start(ap, fmt);
    for(p = fmt; *p; p++){
        if(*p != '%'){
            putchar(*p);
            continue;
        }
        switch(*++p){
            case 'd':
                ival = va_arg(ap, int);
                printf("%d", ival);
                break;
            case 'f':
                dval = va_arg(ap, double);
                printf("%f", dval);
                break;
            case 's':
                for(sval = va_arg(ap, char*); *sval; sval++)
                    putchar(*sval);
                break;
            default:
                putchar(*p);
                break;
        }
    }
    va_end(ap);
}
```

▶ 207

Przykład 74

```
int main(void) {
    minprintf("Wartosc calkowita: %d\n", 10);
    minprintf("Wartosc zmiennoprzecinkowa: %f\n", 10.10);
    minprintf("Napis: %s\n", "Napis testowy");

    getchar();
    return 0;
}
```


dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

207

```
#include <stdio.h>
#include <stdarg.h>

void typy(const char typ[], ...) {
    int i = 0, integ;
    char c, *strin;
    double doubl;
    va_list ap;
    va_start(ap,typ);

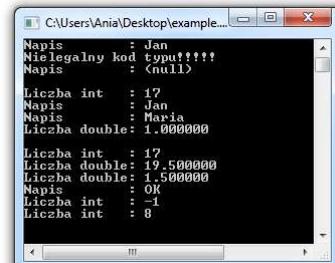
    while ( (c = typ[i++]) != '\0') {
        switch (c) {
            case 'i': case 'I':
                integ = va_arg(ap,int);
                printf("Liczba int : %d\n", integ);
                break;
            case 'd': case 'D':
                doubl = va_arg(ap,double);
                printf("Liczba double: %lf\n", doubl);
                break;
            case 'n': case 'N':
                strin = va_arg(ap,char*);
                printf("Napis : %s\n", strin);
                break;
            default:
                printf("Nielegalny kod typu!!!!\n");
        }
    }
    va_end(ap);
}
```

▶ 208

Przykład 75

```
void typy(const char typ[], ...);

int main() {
    typy("NxN", "Jan", 0, "Maria");
    typy("innD", 17, "Jan", "Maria", 1.);
    typy("iDdnII", 17, 19.5, 1.5, "OK", -1, 8);
    return 0;
}
```


dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

208

Argumenty funkcji main()

- ▶ Programy pisane w języku C mogą wykorzystywać argumenty przekazywane w wierszu poleceń
- ▶ Argumenty te są przekazywane do programu przez dwa argumenty funkcji **main()**:

```
int main(int argc, char *argv[])
```

- ▶ **argc** (ang. *argument count*) liczba całkowita odpowiadająca liczbie argumentów występujących w wierszu poleceń, ma wartość nie mniejszą niż 1, gdyż nazwa programu kwalifikowana jest jako pierwszy argument
- ▶ **argv** (ang. *argument values*) – tablica wskaźników do napisów (wszystkie argumenty do funkcji main() przekazywane są jako napisy)

▶ 209

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

209

Argumenty funkcji main()

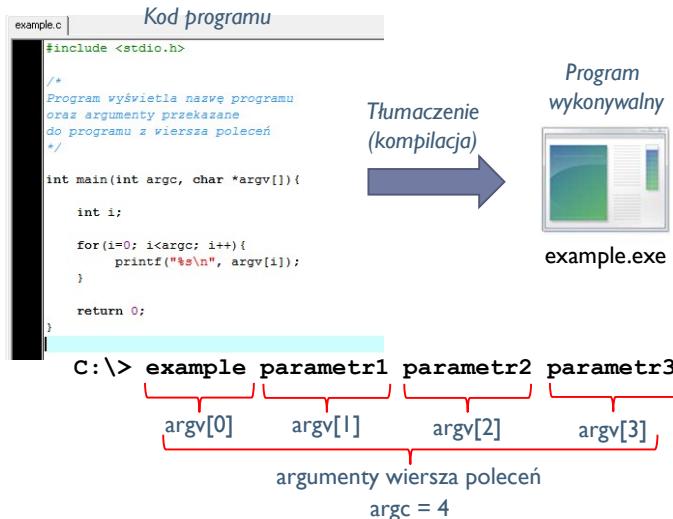
- ▶ Każdy argument wiersza poleceń musi być oddzielony znakiem spacji lub tabulacji
To tylko test – interpretowane jako trzy parametry
To,tylko,test – interpretowane jako jeden parametr
- ▶ Jeżeli trzeba do programu przekazać argument zawierający znaki spacji lub tabulacji należy go umieścić w cudzysłówie prostym
"To tylko test" – interpretowane jako jeden parametr

▶ 210

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

210

Argumenty funkcji main()

▶ 211

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

211

Przykład 76

```
#include <stdio.h>

/*
Program wyświetla nazwę programu
oraz argumenty przekazane
do programu z wiersza poleceń
*/

int main(int argc, char *argv[]){

    int i;

    for(i=0; i<argc; i++){
        printf("%s\n", argv[i]);
    }

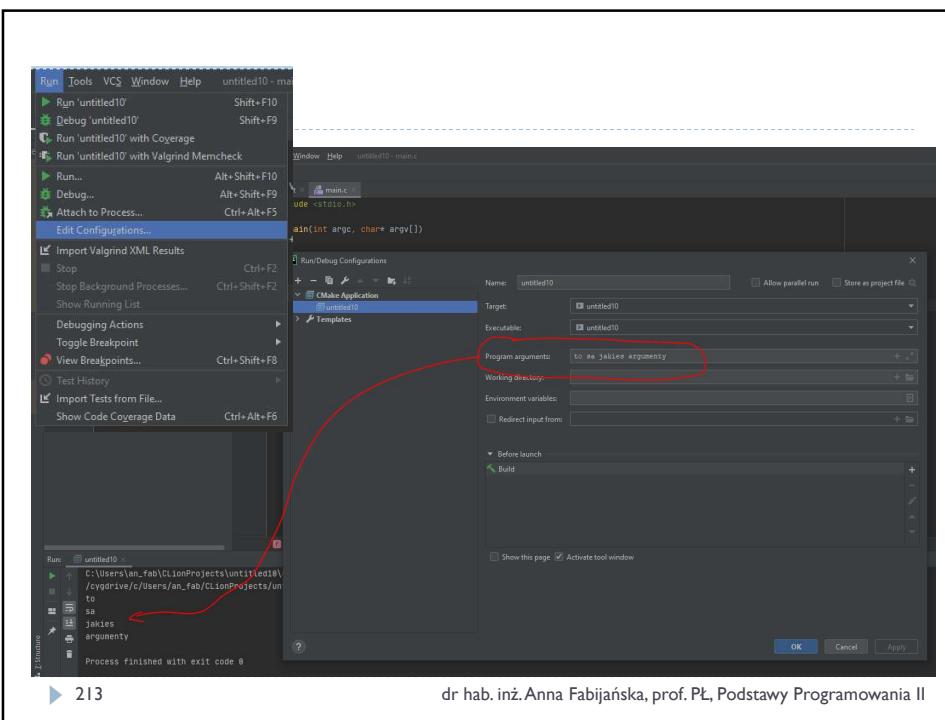
    return 0;
}
```

A screenshot of a Windows Command Prompt window titled "C:\Windows\system32\cmd.exe - example parametr1 parametr2 parametr3". The window shows the command `C:\Users\Ania\Desktop>example parametr1 parametr2 parametr3` and its output: `example`, `parametr1`, `parametr2`, and `parametr3`.

▶ 212

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

212

213

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

Przykład 77

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main(int argc, char ** argv){

    char * result;

    if (argc != 2)
        printf("Usage: %s string\n", argv[0]);
    else {
        if ((result = (char *)memchr(argv[1], 'x', strlen(argv[1]))) != NULL)
            printf("The string starting with x is %s\n", result);
        else
            printf("The letter x cannot be found in the string\n");
    }

    getchar();
    return 0;
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

214

Przykład 78

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main(int argc, char *argv[])

{
    if(argc != 3){
        printf("Bledne wywolanie!\nUzycie: example napis1 napis2\n\n");
        exit(1);
    }

    char nap1[80], nap2[80];

    strcpy(nap1, argv[1]);
    strcpy(nap2, argv[2]);

    printf(" napis1: %s\n napis2: %s\n", nap1, nap2);

    strcat(nap2, nap1);

    printf(" sklejony: %s\n", nap2);

    return 0;
}
```

▶ 215

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

215

Przykład 79

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main(int argc, char *argv[])
{
    if(argc != 3){
        printf("Bledne wywolanie!\nUzycie: example napis1 znak\n\n");
        exit(1);
    }

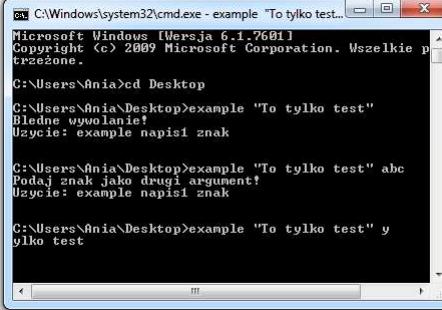
    if(strlen(argv[2])!=1){
        printf("Podaj znak jako drugi argument!\n");
        printf("Uzycie: example napis1 znak\n\n");
        exit(1);
    }

    char nap1[80], zn;
    char *p;

    strcpy(nap1, argv[1]);
    zn = argv[2][0];
    p = strchr(nap1,zn);
    printf(p);
    getchar();
    return 0;
}
```

▶ 216

dr

216

Przykład 80

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main(int argc, char *argv[])
{
    if(argc != 3){
        printf("Bledne wywolanie!\nUzycie: example napis1 znak\n\n");
        exit(1);
    }

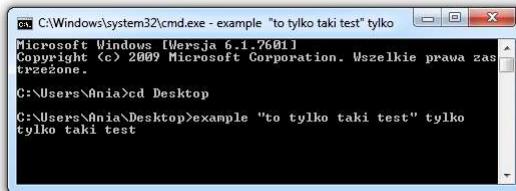
    char nap1[80], nap2[80];
    char *p=NULL;

    strcpy(nap1, argv[1]);
    strcpy(nap2, argv[2]);

    p = strstr(nap1, nap2);

    puts(p);

    getchar();
    return 0;
}
```


▶ 217

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

217

Konwersja łańcuchów do liczb

Funkcje z pliku nagłówkowego `<stdlib.h>`:

- ▶ **int atoi(const char* nptr)** – dokonuje konwersji łańcucha znakowego *nptr* na liczbę całkowitą *int*;
- ▶ **double atof(const char* nptr)** – dokonuje konwersji łańcucha znakowego *nptr* na liczbę zmiennoprzecinkową *double*;
- ▶ **long atol(const char* nptr)** – dokonuje konwersji łańcucha znakowego *nptr* na liczbę całkowitą *long*;
- ▶ **long strtol(const char * nptr, char ** endptr, int base)** – przetwarza łańcuch *nptr* na wartość typu *long* zapisaną w systemie o podstawie *base* oraz zgłasza adres pierwszego znaku nie należącego do liczby w *endptr*;
- ▶ **unsigned long strtoul(const char * nptr, char ** endptr, int base)** – przetwarza łańcuch *nptr* na wartość typu *unsigned long* zapisaną w systemie o podstawie *base* oraz zgłasza adres pierwszego znaku nie należącego do liczby w *endptr*;
- ▶ **double strtod(const char * nptr, char ** endptr)** – przetwarza łańcuch *nptr* na wartość typu *double* oraz zgłasza adres pierwszego znaku nie należącego do liczby w *endptr*;

▶ 218

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

218

Przykład 81

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main(int argc, char *argv[]){

    int i;
    double d;
    long l;

    i = atoi(argv[1]);
    l = atol(argv[2]);
    d = atof(argv[3]);

    printf("\n%d %ld %f\n", i, l, d);

    return 0;
}
```

▶ 219

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

219

Przykład 82

```
#include <stdio.h>

int main(int argc, char *argv[]){
/*
    argv[1] - liczba konwertowana
    argv[2] - baza systemu liczbowego
*/
    char *koniec;
    long wartosc;

    wartosc = strtol(argv[1], &koniec, atoi(argv[2]));

    printf("wartosc: %ld, poprzedza %s (%c)\n",
           wartosc, koniec, *koniec);

    return 0;
}
```

▶ 220

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

220

Przykład 83

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

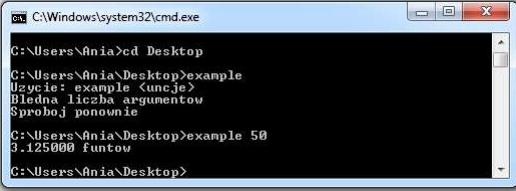
/*
program do zamiany uncji na funty
*/
int main(int argc, char *argv[]){

    double funty;

    if(argc!=2) {
        printf("Uzycie: example <uncje>\n");
        printf("Bledna liczba argumentow\nSprobuj ponownie\n");
        exit(1);
    }

    funty = atof(argv[1])/16.0;           Sprawdzenie, czy dostarczono właściwą
    printf("%f funtow\n", funty);         liczbę argumentów

    return 0;
}
```


▶ 221

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

221

Opcje w wierszu polecenia

- W języku C, oprócz parametrów w wierszu poleceń można przekazać również opcje:

```
kopiuj -s zrodlo.txt -t cel.txt -b
kompresuj -ufz obraz.bmp
kompresuj -u -f -z obraz.bmp
```

- W systemach zgodnych ze standardem POSIX (Mac OS X, Linux) obsługę opcji umożliwiają funkcje z pliku nagłówkowego **<unistd.h>**
 - plik ten może nie być dostępny w systemach Windows
- Na pobranie opcji pozwala funkcja **getopt()**

```
int getopt(int argc, char * const argv[], const char *optstring);
```

- Argumenty: *argc* - liczba argumentów, *argv* - tablica argumentów, *optstring* - obsługiwane opcje (jak opcja ma argumenty, należy podać dwukropki)
- Wartość zwracana: kod rozpoznanej opcji (jeden, na każde wywołanie funkcji), dla nierozpoznanej opcji: ?, po zakończeniu: -1, jeśli argument *optstring* zaczyna się od dwukropka: zwraca : jeśli po opcji nie podano argumentu

▶ 222

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

222

Opcje w wierszu polecenia

Zmienne związane z getopt()

- ▶ **optint** – wskazuje następny element w tablicy argumentów wiersza polecenia; wartość początkowa wynosi 1; po zakończeniu przetwarzania opcji wskazuje pierwszy argument do dalszego przetwarzania;
- ▶ **optarg** – wskazuje argument związany z opcją , o ile opcja go wymaga;
- ▶ **optopt** – w przypadku nieznanej opcji **getopt()** zwraca '?' , **optopt** zawiera kod tej opcji; jeśli pominięto argument w opcji wymagającej argumentu, **getopt()** zwraca ':' , **optopt** zawiera kod tej opcji (tak dzieje się wtedy, jeśli **optstring** zaczyna się od ':')
- ▶ **opterr** – jeśli 1 (prawda), **getopt()** w przypadku nieroznianej opcji automatycznie wyświetla komunikat o błędzie na wyjściu stderr; jeśli 0 (fałsz) komunikat nie jest wyświetlany

▶ 223

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

223

```
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>

int main(int argc, char *argv[]) {
    int opt;
    int kod_powrotu=0;

    char opcje[] = ":xyz:"; /* opcje interpretowane przez getopt() */

    while ((opt = getopt(argc, argv,opcje)) != -1)
        switch (opt) {
            case 'x' :
                printf("przetwarzanie opcji -x\n");
                break;
            case 'y' :
                printf("przetwarzanie opcji -y\n");
                break;
            case 'z' :
                printf("przetwarzanie opcji -z '%s'\n",optarg);
                break;
            case ':' : /* brak argumentu w opcji */
                printf("opcja -%c wymaga argumentu\n",optopt);
                kod_powrotu = -1; /* Blad */
                break;
            case '?' :
                default :
                    printf("opcja -%c nie znana - ignoruje\n", optopt);
                    kod_powrotu = -1; /* Blad */
                    break;
        }
    printf("Pozostale argumenty:\n");
    for ( ; optind < argc; ++optind )
        printf("argv[%d] = '%s'\n",optind,argv[optind]);
    return kod_powrotu;
}
```

▶ 224

Przykład 84

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

224

Operatory bitowe

- ▶ Język C zawiera cztery specjalne operatory działające na poziomie bitów:

& bitowy iloczyn (AND)	bitowa suma (OR)	^ bitowa różnica symetryczna (XOR)	~ bitowe uzupełnienie do 1
------------------------	------------------	------------------------------------	----------------------------

~ 0 1	& 0 1	0 1	^ 0 1
-----	-----	-----	-----
1 0	0 0 0	0 0 1	0 0 1

- ▶ Ww. operatory **działają jedynie na liczbach całkowitych i znakach**; nie można ich używać z liczbami zmiennoprzecinkowymi

▶ 225

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

225

Przykład 85

```
#include <stdio.h>

int main(void) {
    int i = 100;
    printf("Wartosc poczatkowa i: %d\n", i);

    i = i^21987;
    printf("i po pierwszym XOR: %d\n", i);

    i = i^21987;
    printf("i po drugim XOR: %d\n", i);

    return 0;
}
```

```
C:\Users\Ania\Desktop\example.exe
Wartosc poczatkowa i: 100
i po pierwszym XOR: 21895
i po drugim XOR: 100
```

▶ 226

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

226

Operatory bitowe

```
unsigned short i, j, k;

i = 21;      /* wartość i:    21 (binarnie: 0000000000010101) */
j = 56;      /* wartość j:    56 (binarnie: 0000000000111000) */
k = ~i;      /* wartość k: 65514 (binarnie: 1111111111101010) */
k = i & j;   /* wartość k:    16 (binarnie: 0000000000010000) */
k = i ^ j;   /* wartość k:    45 (binarnie: 0000000000101101) */
k = i | j;   /* wartość k:    61 (binarnie: 0000000000111101) */
```

Priorytet (niższy niż operatory porównania):

(Największy) ~ & ^ | (Najmniejszy)

1
if (status & 0x4000 != 0) ...

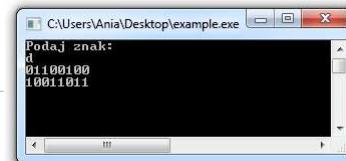
▶ 227

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

227

Przykład 86

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>
int main(void) {
    char ch;
    int i;
    printf("Podaj znak: \n");
    ch = getchar();
    /*wyświetlanie reprezentacji binarnej*/
    for(i=128; i>0; i=i/2)
        if(i&ch) printf("1");
        else printf("0");
    printf("\n");
    /*odwrócenie wzoru bitowego*/
    ch = ~ch;
    /*wyświetlanie reprezentacji binarnej*/
    for(i=128; i>0; i=i/2)
        if(i&ch) printf("1");
        else printf("0");
    return 0;
}
```


01100100 (100)
10000000 (128)

00000000 (&)
01100100 (100)
01000000 (64)

01000000 (&)
01100100 (100)
00100000 (32)

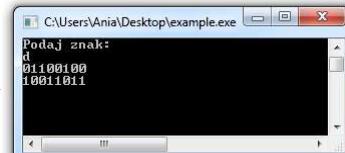
00100000 (&)

▶ 228

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

228

Przykład 87

'd' ->(100)₁₀-> (01100100)₂

MASK ➤ AND

flag ➤ EQUALS

01100100 (100)
 10000000 (128)

 00000000 (&)

01100100 (100)
 01000000 (64)

 01000000 (&)

01100100 (100)
 00100000 (32)

 00100000 (&)

▶ 229

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

229

Przykład 88

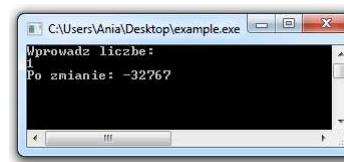
```
#include <stdio.h>

int main(void) {
    short i;

    printf("Wprowadz liczbe: \n");
    scanf("%hd", &i);

    if(i&32768)
        printf("Liczba jest ujemna.\n");
    else
    {
        i = i | 32768;
        printf("Po zmianie: %hd\n", i);
    }

    return 0;
}
```


1000000000000000
 $|||||1111111000$

 $1000000000000000 \text{ (&)}$

1000000000000000
 0000000000000001

 $1000000000000001 \text{ (!)}$

▶ 230

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

230

Operator przesunięcia

- ▶ Język C zawiera dwa operatory nie występujące powszechnie w innych językach programowania
 - ▶ operator przesunięcia lewostronnego <<
 - ▶ operator przesunięcia prawostronnego >>
- ▶ *liczba-bitów* określa, o ile miejsc w lewo bądź w prawo powinny zostać przesunięte bity *wartosci*
- ▶ Operatory te mogą być stosowane wyłącznie z argumentami znakowymi lub całkowitoliczbowymi
- ▶ Przesunięcie w lewo oznacza przesunięcie bitów o jedno miejsce w lewo i wprowadzenie z prawej strony zera (równoważne z mnożenie, przez 2)
- ▶ Przesunięcie w prawo oznacza przesunięcie bitów o jedno miejsce w prawo oraz powielenie najstarszego bitu na skrajnie lewą pozycję (równoważne z dzieleniem przez 2)
- ▶ Bity wysunięte poza granicę są tracone.

wartosc << liczba-bitów
wartosc >> liczba-bitów

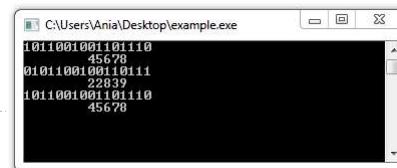
▶ 231

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

231

Przykład 89a

```
#include <stdio.h>
void wyswietl_binarnie(unsigned u);
int main(void){
    unsigned short u;
    u = 45678;
    wyswietl_binarnie(u); printf("\t%d\n", u);
    u = u >> 1;
    wyswietl_binarnie(u); printf("\t%d\n", u);
    u = u << 1;
    wyswietl_binarnie(u); printf("\t%d\n", u);
    return 0;
}
void wyswietl_binarnie(unsigned u){
    unsigned n;
    for(n=32768; n>0; n=n/2)
        if (u & n) printf("1");
        else printf("0");
    printf("\n");
}
```


▶ 232

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

232

Przykład 89b

```
#include <stdio.h>
void wyswietl_binarnie(unsigned u);
int main(void){
    unsigned short u;
    u = 45678;
    wyswietl_binarnie(u); printf("\t%d\n", u);
    u = u >> 1;
    wyswietl_binarnie(u); printf("\t%d\n", u);
    u = u << 1;
    wyswietl_binarnie(u); printf("\t%d\n", u);
    return 0;
}
void wyswietl_binarnie(unsigned u){
    unsigned n;
    for(n=32768; n>0; n=n>>1)
        if (u & n) printf("1");
        else printf("0");
    printf("\n");
}
```

▶ 233

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

233

Operacje na bitach

► Ustawianie bitu

```
/* ustawienie j-tego bitu */
i |= 1 << j;
```

```
dla bitu nr 4:
i = 0x0000; /* i: 0000000000000000 */
i |= 0x0010; /* i: 0000000000001000 */
```

► Zerowanie bitu

```
/* zerowanie j-tego bitu */
i &= ~(1 << j);
```

```
dla bitu nr 4
i = 0x00ff; /* i: 0000000011111111 */
i &= ~0x0010; /* i: 0000000011101111 */
```

► Sprawdzanie, czy bit jest ustawiony

```
dla bitu nr 4
if ( i & 0x0010)
```

```
/* sprawdzanie j-ego bitu */
if(i & 1 << j)
```

▶ 234

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

234

```
#include <stdio.h>
/*bit 0, 1 i 2 */
#define BLUE    1
#define GREEN   2
#define RED     4

void print_bits(unsigned short num);

int main(void){
    unsigned short i = 0x000;
    print_bits(i);

    i |= BLUE; /*ustawia BLUE*/
    print_bits(i);

    i |= RED; /*ustawia RED*/
    print_bits(i);

    i &= ~BLUE; /*czyści BLUE*/
    print_bits(i);

    if (i & BLUE)
        printf("\nBit BLUE ustawiony");

    i |= BLUE|GREEN; /*ustawia BLUE i GREEN*/
    print_bits(i);

    i &= ~(BLUE | GREEN); /*czyści BLUE i GREEN*/
    print_bits(i);

    if (i & (BLUE | GREEN))
        printf("\nBit BLUE lub GREEN ustawiony");

    return 0;
}
```

▶ 235

Przykład 90

```
void print_bits(unsigned short num){
    putchar('\n');
    for(int i=(sizeof(unsigned short)*8)-1;i>=0;i--){
        char c=(num&(1<<i))?'1':'0';
        putchar(c);
    }
}
```

```
0000000000000000
0000000000000001
00000000000000101
00000000000000100
00000000000000111
00000000000000100
Process finished with exit code 0
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

235

Dyrektywa #define

- ▶ Dyrektywa **#define** nakazuje wykonanie podstawienia tekstu w całej treści programu → jedna sekwencja znaków zostaje zastąpiona inną
- ▶ proces ten jest ogólnie nazywany **makropodstawieniem**
- ▶ na dyrektywy preprocesora nie mają wpływu bloki kodu

▶ 236

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

236

Przykład 91

```
#include <stdio.h>

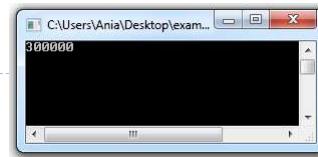
void f(void);

int main(void){

    #define PREDKOSCSWIATLA 300000
    f();
    return 0;
}

void f(void){

    printf("%ld", PREDKOSCSWIATLA);
}
```


▶ 237

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

237

Dyrektywa #define

- ▶ Oprócz definiowania za pomocą dyrektywy **#define** makr mogących zastępować dowolny ciąg znaków, można ją stosować do definiowania *makr funkcyjnych*
- ▶ W *makrach funkcyjnych* do makra rozwijanego przez preprocesor można przekazać argumenty

▶ 238

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

238

Przykład 92

```
#include <stdio.h>

#define TWO 2          /* you can use comments if you like */
#define OW "Consistency is the last refuge of the unimaginative. - Oscar Wilde" /* a backslash continues a definition */

#define FOUR TWO*TWO
#define PX printf("X is %d\n",
#define FMT "%d\n"

int main(void) {
    int x = TWO;
    PX
    x = FOUR);
    printf(FMT, x);
    printf("%s\n", OW);
    printf("TWO: OW\n");

    return 0;
}
```

```
X is 4
4
Consistency is the last refuge of the unimaginative. - Oscar Wilde
TWO: OW
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

239

Przykład 93

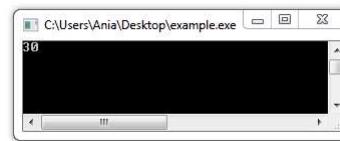
```
#include <stdio.h>

#define SUMA(i,j) i+j

int main(void)
{
    int suma;
    suma = SUMA(10,20);
    printf("%d", suma);

    return 0;
}
```

Bez spacji

Wartości 10 oraz 20 są automatycznie podstawiane w miejsce parametrów i oraz j.

▶ 240

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

240

Przykład 94

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

#define ZAKRES(i, min, maks) (i<min) || (i>maks) ? 1 : 0

int main(void){

    int r, i=0;

    do{
        do{
            r = rand();
        }while(ZAKRES(r,1,100));
        printf("%d ", r);
        i++;
    }while(i<100);

    return 0;
}
```

▶ 241

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

241

Przykład 95

```
#include <stdio.h>

#define MACRO(num, str) do{\
    printf("%d", num);\
    printf(" is");\
    printf(" %s number", str);\
    printf("\n");\
}while(0)

int main(void){
    int num;

    printf("Enter a number: ");
    scanf("%d", &num);

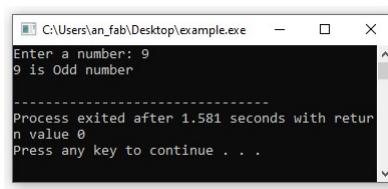
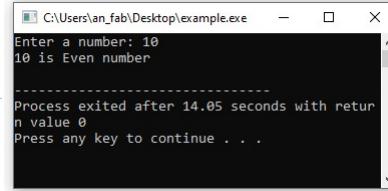
    if (num & 1)
        MACRO(num, "Odd");
    else
        MACRO(num, "Even");

    return 0;
}
```

▶ 242

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

242

Przykład 96

```
#include <stdio.h>

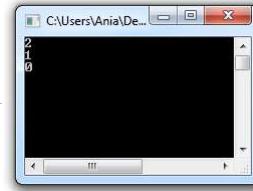
#define MAKS(i,j) i>j?i:j

int main(void) {           #define MAKS(i,j) ((i)>(j))?(i):(j)

    printf("%d\n", MAKS(1,2));
    printf("%d\n", MAKS(1,-1));

    /*ta instrukcja nie działa poprawnie*/
    printf("%d\n", MAKS(1&&-1,0));      1 && -1 > 0 ? 1 && -1 : 0
                                            ((1&&-1)>(0))?(1&&-1):(0)

    getchar();
    return 0;
}
```


▶ 243

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

243

Znaczenie nawiasów w makrach

- ▶ Aby zapewnić poprawność rozwinięcia makra, każdorazowo jego argument powinien być ujęty w nawiasy

```
#define TWO_PI 2*3.14159
conversion_factor = 360/TWO_PI; //conversion_factor=360/2*3.14159;
vs
#define TWO_PI (2*3.14159)
conversion_factor = 360/TWO_PI; //conversion_factor=360/(2*3.14159);

#define SCALE(x) (x*10)
j = SCALE (i + 1);          //j=(i+1*10)
vs
#define SCALE(x) ((x)*10)
j = SCALE (i + 1);          //j=((i+1)*10)
```

▶ 244

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

244

Operatory # oraz

- ▶ Preprocesor języka C zawiera dwa potencjalnie wartościowe operatory:
 - ▶ **Operator #** – zmienia argument makra funkcyjnego na napis w cudzysłowie prostym
 - ▶ **Operator ##** – scalą dwa identyfikatory

▶ 245

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

245

Przykład 97

```
#include <stdio.h>

#define NAPIS(str) #str

int main(void) {

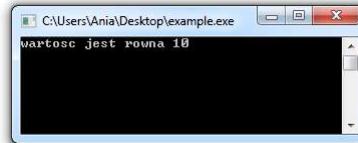
    int wartosc;

    wartosc = 10;

    printf("%s jest rowna %d", NAPIS(wartosc), wartosc);

    getchar();

    return 0;
}
```


▶ 246

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

246

Przykład 98

```
#include <stdio.h>

#define wyswietl(i) printf("%d %d\n", i##1, i##2)

int main(void){

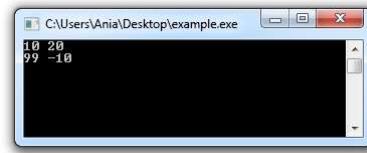
    int licz1, licz2;
    int i1, i2;

    licz1 = 10;
    licz2 = 20;
    i1 = 99;
    i2 = -10;

    wyswietl(licz);
    wyswietl(i);

    getchar();

    return 0;
}
```


dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

247

Przykład 99

```
#include <stdio.h>

#define GENERIC_MAX(type) \
type type##_max(type x, type y) \
{ \
    return x > y ? x: y; \
}

GENERIC_MAX(int)
GENERIC_MAX(float)
GENERIC_MAX(double)

int main(){

    printf("max int: %d \n", int_max(19,16));
    printf("max float: %f \n", float_max(6,9));
    printf("max double: %lf \n", float_max(6.5,5.9));

    return 0;
}
```

max int: 19
max float: 9.000000
max double: 6.500000
Process finished with exit code 0

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

248

Kompilacja warunkowa

```
#if  
#else  
#elif  
#endif  
#ifdef  
#ifndef
```

- ▶ Preprocesor języka C zawiera kilka dyrektyw, pozwalających na wybiórcze kompilowanie fragmentów programu.
- ▶ Jest to określane jako **kompilacja warunkowa**
- ▶ Ogólna postać dyrektywy **#if**:

```
#if wyrażenie-ustalone  
ciąg-instrukcji  
#endif
```

- ▶ Jeśli wartością *wyrażenia-ustalonego* jest prawda, wówczas następuje kompilacja *ciągu-instrukcji*, w przeciwnym wypadku kompilator pomija instrukcje.

▶ 249

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

249

Kompilacja warunkowa

- ▶ Aby określić zdarzenie alternatywne, można wraz z dyrektywą **#if** użyć dyrektywy **#else**
 - ▶ jest ono kompilowane gdy wyrażenie ustalone jest fałszywe
- ▶ Można też tworzyć „drabinkę” if-else-if korzystając z dyrektywy **#elif**
 - ▶ w takim przypadku kompilowane są linie kodu związane z pierwszym prawdziwym wyrażeniem
 - ▶ pozostałe są ignorowane

```
#if wyrażenie-ustalone  
ciąg-instrukcji  
#else  
ciąg-instrukcji  
#endif
```

```
#if wyrażenie-ustalone-1  
ciąg-instrukcji  
#elif wyrażenie-ustalone-2  
ciąg-instrukcji  
#elif wyrażenie-ustalone-3  
ciąg-instrukcji  
. . .  
#endif
```

▶ 250

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

250

Kompilacja warunkowa

- ▶ Inny sposób komplikacji warunkowej prezentuje dyrektywa **#ifdef**

```
#ifdef nazwa-makra
    ciąg-instrukcji
#endif
```

- ▶ jeśli makro o nazwie *nazwa-makra* jest zdefiniowane, wówczas *ciag-instrukcji* jest komplikowany, w przeciwnym przypadku jest pomijany
- ▶ użycie **#else** pozwala na określenie kodu alternatywnego
- ▶ Dopełnieniem **#ifdef** jest **#ifndef**
 - ▶ różnica polega na tym, że *ciag-instrukcji* jest komplikowany, gdy nazwa makra jest niezdefiniowana
- ▶ Inny sposób sprawdzenia, czy makro jest zdefiniowane:
 - ▶ **defined nazwa-makra**

```
#ifdef WIN32 ⇔ #if defined WIN32
```

▶ 251

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

251

Przykład 100

```
#include <stdio.h>

#define ZESTAW_ZNAKOW 256

int main(){
    int i;

    #if ZESTAW_ZNAKOW == 256
        printf("Znaki rozszerzonego kodu ASCII.\n");
    #else
        printf("Znaki podstawowego kodu ASCII.\n");
    #endif

    for(i=0; i<ZESTAW_ZNAKOW; i++)
        printf("%c ",i);

    return 0;
}
```


▶ 252

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

252

Przykład 101

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#define DEBUG

int main(){
    FILE *skad, *dokad;
    char ch;
    char* zrodlo = "zrodlo.txt", *cel = "cel.txt";
    skad = fopen(zrodlo,"r");
    dokad = fopen(cel,"w");
    if((!skad) || (!dokad)){
        exit(1);
    }
    while(!feof(skad)){
        ch = fgetc(skad);
        fputc(ch,dokad);
    #ifdef DEBUG
        putchar(ch);
    #endif
    }
    fclose(skad);
    fclose(dokad);
    return 0;
}
```

▶ 253 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

253

Przykład 102

```
#include <stdio.h>
#define DEBUG 2

int main(){
    FILE *skad, *dokad;
    char ch;
    char* zrodlo = "zrodlo.txt", *cel = "cel.txt";
    skad = fopen(zrodlo,"r");
    dokad = fopen(cel,"w");
    if((!skad) || (!dokad)){
        printf("Blad otwarcia pliku");
        exit(1);
    }
    while(!feof(skad)){
        ch = fgetc(skad);
    #if DEBUG == 1 || DEBUG == 3
        putchar(ch);
    #endif
        fputc(ch,dokad);
    #if DEBUG >=2
        putchar(ch);
    #endif
    }
    fclose(skad);
    fclose(dokad);
    return 0;
}
```

▶ 254 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

254

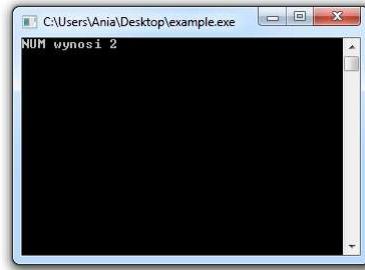
Przykład 103

```
#include <stdio.h>

#define NUM 2

int main()
{
#if NUM == 1
    printf("NUM wynosi 1\n");
#elif NUM == 2
    printf("NUM wynosi 2\n");
#elif NUM == 3
    printf("NUM wynosi 3\n");
    ten fragment nie jest kompilowany
#elif NUM == 4
    printf("NUM wynosi 4\n");
#endif

    return 0;
}
```


▶ 255

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

255

Przykład 104

```
#include <stdio.h>

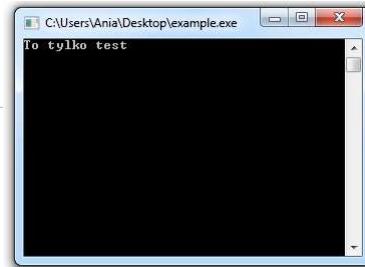
#define PROJEKTTESTOWY 29

#if defined PROJEKTTESTOWY

int main(){

    printf("To tylko test");

    getchar();
    return 0;
}
#endif
```


▶ 256

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

256

Dyrektywy preprocessora

- ▶ Preprocesor języka C dopuszcza cztery specjalne dyrektywy: **#error**, **#undef**, **#line** oraz **#pragma**

- ▶ Dyrektywa **#undef**
 - ▶ usuwa definicję makra, jeżeli makro nie jest zdefiniowane, dyrektywa nie robi nic

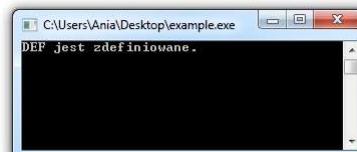
▶ 257

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

257

Przykład 105

```
#include <stdio.h>
#define DEF
int main(){
#ifndef DEF
    printf("DEF jest zdefiniowane.\n");
#endif
#ifndef DEF
    printf("Ta linia nie zostanie skompilowana.\n");
#endif
    getchar();
    return 0;
}
```


▶ 258

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

258

Dyrektywy preprocesora

► Dyrektywa **#error**

- ▶ powoduje, że kompilator przerwa komplikację i wyświetla komunikat o błędzie razem z innymi informacjami zależnymi od implementacji
- ▶ jej głównym zadaniem jest debugowanie

#error komunikat-o-błędzie

```
#if INT_MAX < 100000
#error int type is too small
#endif
```

```
#if __STDC_VERSION__ != 201112L
#error Not C11
#endif
```

```
#if defined (WIN32)
...
#elif defined(MAC_OS)
...
#elif defined(LINUX)
...
#else
#error No operating system specified
#endif
```

► 259

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

259

Dyrektywy preprocesora

► Dyrektywa **#line**

- ▶ pozwala zmienić podczas komplikacji numer komplikowanej linii oraz nazwę pliku zawierającego treść programu

#line numer-linii "nazwa-pliku"

- ▶ *numer-linii* – liczba z zakresu 1 – 32767
- ▶ *nazwa-pliku* – dowolny ciąg znaków składający się na poprawną nazwę pliku

► Dyrektywa **#pragma**

- ▶ pozwala implementatorom kompilatorów na definiowanie nowych dyrektyw

#pragma instrukcje

► 260

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

260

Przykład 106

```
#include <stdio.h>
#define DEF

int main(){
    int i;
    /* Ustalenie numeru linii na 1000, a nazwy pliku na mojprog.c */
}

#line 1000 "mojprog.c"
#error Nalezy sprawdzic numer linii i nazwe pliku

getchar();

return 0;
}
```

Line 1000 C:\Users\Ania\Desktop\mojprog.c Message

1000:3 #error Nalezy sprawdzic numer linii i nazwe pliku

▶ 261

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

261

Makra wbudowane języka C

- ▶ Jeżeli kompilator jest zgodny ze standardem ANSI języka C powinien zawierać co najmniej pięć predefiniowanych makr:
 - ▶ **_LINE_** określa liczbę całkowitą odpowiadającą numerowi aktualnie komplikowanej linii kodu źródłowego
 - ▶ **_FILE_** określa napis będący nazwą aktualnie komplikowanego pliku
 - ▶ **_DATE_** określa napis przechowujący bieżącą datę systemową postaci miesiąc/dzien/rok
 - ▶ **_TIME_** określa napis przechowujący godzinę datę systemową postaci godziny:minuty:sekundy
 - ▶ **_STDC_** jest określone jako 1, jeżeli kompilator dostosowuje się do standardu ANSI.

▶ 262

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

262

Przykład 107a

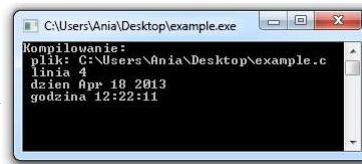
```
#include <stdio.h>

int main(void){

    printf("Kompilowanie:\n"
           "plik: %s\n linia %d\n dzien %s\n godzina %s",
           __FILE__, __LINE__, __DATE__, __TIME__);

    getchar();

    return 0;
}
```


Wartości makr ustalane są w czasie kompilacji. Jeżeli podany program ma nazwę `example` i został skompilowany 18 kwietnia 2013 roku o godz. 12:22:11, to po jego uruchomieniu zawsze wyświetli się napis jak wyżej.

▶ 263

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

263

Przykład 107b

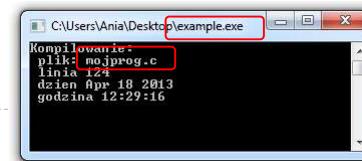
```
#include <stdio.h>

int main(void){

    #line 123 "mojprog.c"
    printf("Kompilowanie:\n"
           "plik: %s\n linia %d\n dzien %s\n godzina %s",
           __FILE__, __LINE__, __DATE__, __TIME__);

    getchar();

    return 0;
}
```


▶ 264

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

264

Przykład 108

```
#include <stdio.h>

void why_me();

int main() {
    printf("The file is %s.\n", __FILE__);
    printf("The date is %s.\n", __DATE__);
    printf("The time is %s.\n", __TIME__);
    printf("The version is %ld.\n", __STDC_VERSION__);
    printf("This is line %d.\n", __LINE__);
    printf("This function is %s\n", __func__);
    why_me();
    return 0;
}

void why_me()
{
    printf("This function is %s\n", __func__);
    printf("This is line %d.\n", __LINE__);
}
```

```
The file is /cygdrive/c/Users/an_fab/ClionProjects/new_example/main.c.
The date is May 6 2021.
The time is 12:53:34.
The version is 201112.
This is line 10.
This function is main
This function is why_me
This is line 18.

Process finished with exit code 0
```

▶ 265

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

265

Makra o zmiennej liczbie argumentów

- ▶ W języku C, zmienną liczbę parametrów mogą mieć również makra (ang. *variadic macros*) C99
- ▶ Analogicznie jak w przypadku funkcji, ostatnim argumentem w definicji makra powinien być wówczas wielokropek
- ▶ Aby dostać się do parametrów makra, należy użyć identyfikatora **__VA_ARGS__** w jego miejsce zostaną podstawione wszystkie 'nieokreślone' parametry (z wyjątkiem pierwszego), oddzielone przecinkami

```
#define PR(...) printf(__VA_ARGS__)

PR("Cześć i czołem!"); // jeden argument
PR("waga=%d, wysylka=$%.2f\n", wg, wy); // trzy argumenty
```

▶ 266

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

266

Przykład 109

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

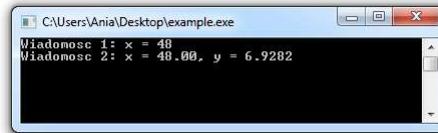
#define PR(X, ...) printf("Wiadomosc " #X ": " __VA_ARGS__)

int main(void) {

    double x = 48;
    double y;

    y = sqrt(x);
    PR(1, "x = %g\n", x);
    PR(2, "x = %.2f, y = %.4f\n", x, y);

    getchar();
    return 0;
}
```


▶ 267

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

267

Makro czy funkcja?

- ▶ Makra są trudniejsze w użyciu niż funkcje (mogą spowodować nieoczekiwane efekty uboczne)
- ▶ Niektóre kompilatory ograniczają definicję makr do jednego wiersza
- ▶ Wybór między makrem a funkcją jest wyborem między szybkością, a oszczędnością pamięci
 - ▶ makra tworzą kod wplatały (ang. in-line code)
 - ▶ w przypadku funkcji w programie znajduje się tylko jedna kopia instrukcji (wykorzystywane mniej miejsca), kompilator jednak musi przechodzić w miejscu w którym znajduje się funkcja a następnie powracać do funkcji wywołującej
- ▶ Makra nie analizują typów

▶ 268

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

268

Funkcje wplatane (ang. inline)

- „Deklaracja funkcji jako wplatanej sugeruje, że jej wywołanie powinno być tak szybkie, jak to jest tylko możliwe. Zakres w jakim sugestie zostaną zrealizowane jest określany przez konkretne implementacje” C99/C11

```
inline TYP nazwa-funkcji (lista-argumentów);
```

- Funkcje wplatane definiuje się przed ich pierwszym wywołaniem w danym pliku
- Kompilator może zdecydować, czy zastąpić wywołanie funkcji **inline** jej kodem
- Ponieważ funkcja wplatana nie tworzy oddzielnego bloku z kodem źródłowym, nie można pobrać do niej adresu
- Funkcje wplatane mogą też być niewidoczne w debuggerze

▶ 269

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

269

Funkcje wplatane (ang. inline)

```
#include <stdio.h>

inline void pobierz_linie(){
    while(getchar() != '\n')
        continue;
}

int main(){
...
    pobierz_linie();
...
}
```

```
#include <stdio.h>

inline void pobierz_linie(){
    while(getchar() != '\n')
        continue;
}

int main(){
...
    while(getchar() != '\n')
        continue;
...
}
```

→ wywołanie funkcji zastąpione kodem
(funkcje inline powinny być krótkie)

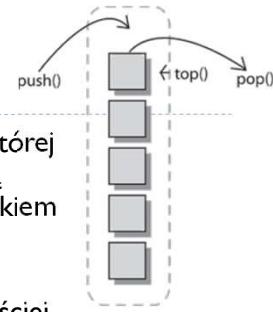
▶ 270

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

270

Stos

- ▶ Stos (ang. stack) jest liniową strukturą danych, w której operacje wstawiania oraz usuwania elementu mają miejsce tylko na jednym końcu, zwanym wierzchołkiem lub szczytem
 - ▶ często oznaczany skrótem LIFO (ang. last-in-first-out)
- ▶ Abstrakcyjne typy danych z rodziny stosów najczęściej implementują pięć następujących operacji podstawowych:
 - ▶ MAKENULL(S) – usunięcie ze stosu S wszystkich elementów
 - ▶ TOP(S) – zwrócenie szczytowego elementu stosu S
 - ▶ POP(S) – usunięcie szczytowego elementu stosu S i zwrócenie jego wartości
 - ▶ PUSH(x, S) – odłożenie na wierzchołek stosu S wartości x oraz przesunięcie istniejących elementów na dalsze pozycje
 - ▶ EMPTY(S) – zwraca wartość prawda, jeżeli stos S jest pusty oraz wartość fałsz w przeciwnym przypadku

▶ 271

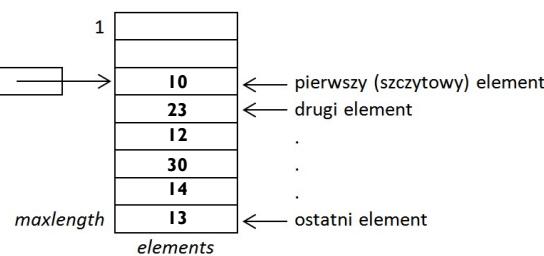
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

271

Stos – implementacja tablicowa

- ▶ Stos można reprezentować w postaci tablicy
 - ▶ wykorzystując fakt, że dodawanie i usuwanie elementów stosu zachodzi na jednym z jego końców, można stos zakotwiczyć w tablicy tak, aby jego najgłębiej położony element pokrywał się zawsze z ostatnim elementem tablicy
 - ▶ zmienna *top* wskazywać będzie komórkę zawierającą szczytowy element stosu

```
struct stack{
    int top;
    TYP elements[MAXLENGTH];
}
```


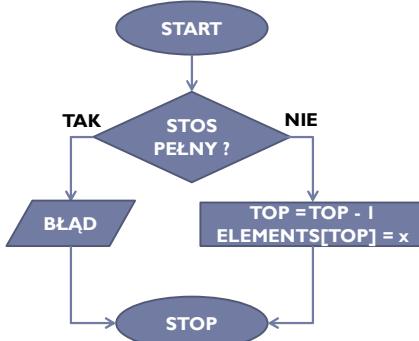
▶ 272

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

272

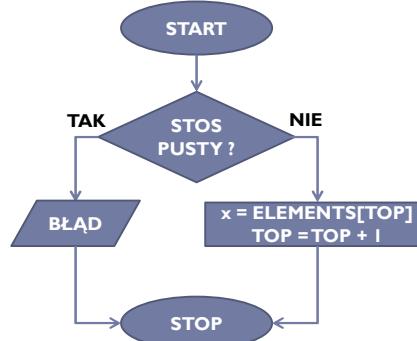
Stos – implementacja tablicowa

▶ **PUSH(x, S)**

Stos pełny, gdy TOP = 0

▶ **x = POP(S)**

Stos pusty, gdy TOP = MAXLENGTH

▶ 273

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

273

Przykład 110₍₁₎

```

#include <stdio.h>

#define MAXLENGTH 5
/*****************/
struct stack{
    int top;
    int elements[MAXLENGTH];
};
/*****************/
int top (struct stack S);
int pop (struct stack* S);
int empty (struct stack S);
void print(struct stack S);
void makenull(struct stack* S);
void push (int x, struct stack* S);
/*****************/
  
```

▶ 274

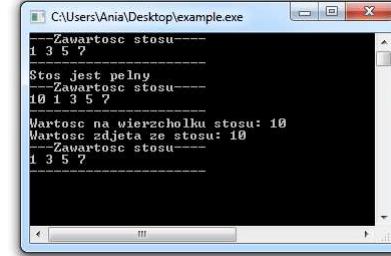
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

274

Przykład 110₍₂₎

```
int main(void){
    int x;
    struct stack stos;
    makenull(&stos);
    push (7, &stos);
    push (5, &stos);
    push (3, &stos);
    push (1, &stos);
    print(stos);
    push (10, &stos);
    push (11, &stos);
    print(stos);
    x = top(stos);
    printf("Wartosc na wierzcholku stosu: %d\n", x);
    x = pop(&stos);
    printf("Wartosc zdjeta ze stosu: %d\n", x);
    print(stos);
    return 0;
}
```

▶ 275

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

275

Przykład 110₍₃₎

```
void makenull(struct stack* S){
    S->top = MAXLENGTH;
}
int empty (struct stack S){
    if(S.top == MAXLENGTH)
        return 1;
    else
        return 0;
}
int top (struct stack S){
    if(empty(S)){
        printf("Stos jest pusty\n");
        return -1;
    }
    else
        return S.elements[S.top];
}
void push (int x, struct stack* S){
    if (S->top == 0)
        printf("Stos jest pelny\n");
    else {
        S->top --;
        S->elements[S->top] = x;
    }
}
```

▶ 276

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

276

Przykład 110₍₄₎

```
void print(struct stack S){
    int i;
    printf("---Zawartosc stosu---\n");
    if(empty(S)){
        printf("Stos jest pusty\n");
    }
    else{
        for(i=S.top; i<MAXLENGTH; i++){
            printf("%d ", S.elements[i]);
        }
    }
    printf("\n-----\n");
}

int pop (struct stack* S){
    int x;
    if(empty(*S)){
        printf("Stos jest pusty\n");
        return -1;
    }
    else{
        x = S->elements[S->top];
        S->top++;
    }
    return x;
}
```

▶ 277

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

277

Dynamiczne struktury danych

- ▶ **Dynamiczne struktury** danych to takie, których organizacja jest budowana w czasie wykonania programu. Wymaga to:
 - ▶ **dynamicznego zarządzania pamięcią** (bieżąca alokacja i zwalnianie);
 - ▶ organizacji danych w struktury (elementy) zawierające m.in. **powiązania pomiędzy obiektami**
- ▶ Ze względu na organizację oraz sposoby dołączania, wstawiania i usuwania elementów, dynamicznych struktur danych można wyróżnić m.in.:
 - ▶ **kolejkę** (dołączanie elementów tylko na jednym końcu, usuwanie elementów - tylko w drugim – przeciwnie);
 - ▶ **stos** (dołączanie i usuwanie elementów tylko na jednym końcu);
 - ▶ **listy** (dołączanie i usuwanie elementów w dowolnym miejscu listy).
- ▶ **Istotną właściwością dynamicznych struktur danych jest wprowadzenie do elementów co najmniej jednego powiązania (wskaźnika) z sąsiadującymi elementami.**

▶ 278

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

278

Lista

- ▶ **Lista** – liniowa struktura danych, w której elementy ułożone są w porządku liniowym
- ▶ Operacje dodawania i usuwania elementów do listy można wykonywać w jej dowolnym miejscu, pomiędzy elementem początkowym i końcowym (włącznie)
- ▶ Rozróżnia się następujące rodzaje list:
 - ▶ **lista jednokierunkowa** (dla każdego elementu listy oprócz ostatniego zdefiniowany jest element następujący)
 - ▶ **lista dwukierunkowa** (dla każdego elementu listy zdefiniowany jest element następujący (z wyjątkiem ostatniego) oraz element poprzedzający (z wyjątkiem pierwszego))
 - ▶ **lista cykliczna** (nie występuje pierwszy ani ostatni element)

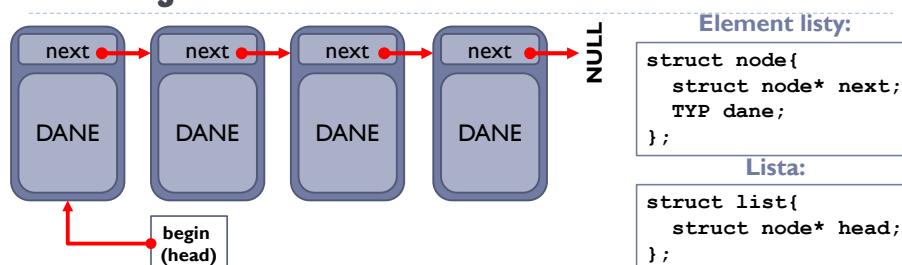
▶ 279

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

279

Lista jednokierunkowa

ang. *singly-linked list*

- ▶ Każdy z elementów listy jednokierunkowej zawiera dwa komponenty: **dane** oraz **wskaźnik do następnej komórki** tego samego typu;
- ▶ Listę jednokierunkową można przeglądać „**w przód**” począwszy od głowy (**head**), zgodnie z kierunkiem wskaźników **next**.

▶ 280

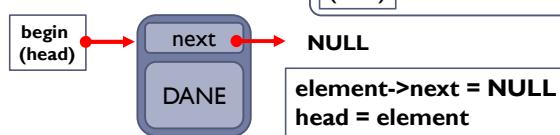
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

280

Lista jednokierunkowa

▶ Dodanie elementu na początek:

Przypadek 1: Lista pusta

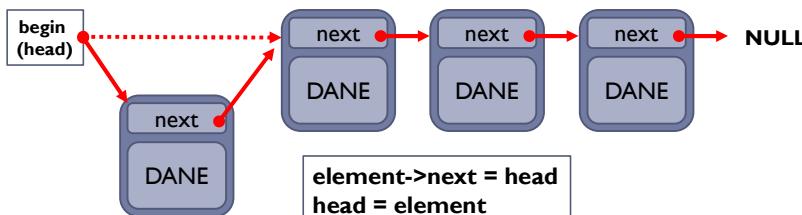

begin (head) → NULL Lista jest pusta, gdy: **begin == NULL**

NULL

**element->next = NULL
head = element**

Przypadek 2: Na liście są elementy

**element->next = head
head = element**

▶ 281

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

281

Lista jednokierunkowa

▶ Dodanie elementu na początek:

Wskaźnik do listy

```

void push_front(struct list* l, struct node* el)
{
    if (l->head == NULL)
    {
        el->next = NULL;
        l->head = el;
    }
    else
    {
        el->next = l->head;
        l->head = el;
    }
}
  
```

Wskaźnik do dodawanego elementu

(zakładamy, że element był wcześniej zaalokowany i wypełniony danymi)

Przypadek pustej listy

Przypadek nie pustej listy

▶ 282

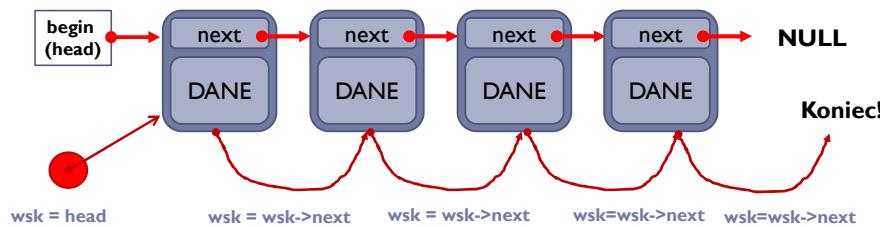
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

282

Lista jednokierunkowa

▶ Przeglądanie listy:

- realizowane za pomocą wskaźnika, który początkowo ustawiony jest na początek listy, a następnie „wędruje” wskaźnikami `next` do poszczególnych elementów, aż do natkania wartości `NULL`


```
void moveForward(struct list* l){
    struct node* wsk = l->head;
    while(wsk) {
        wsk = wsk->next;
        ...
    }
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

▶ 283

283

Lista jednokierunkowa

▶ Dodanie elementu na koniec

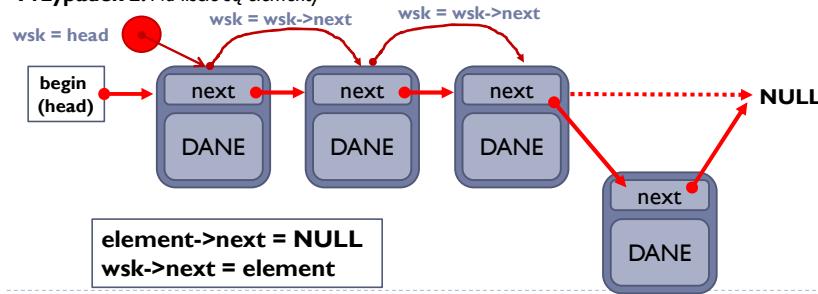
Przypadek 1: Lista pusta

begin (head) → **NULL** Lista jest pusta, gdy: **begin == NULL**

element->next = NULL
head = element

Przypadek 2: Na liście są elementy

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

▶ 284

284

Lista jednokierunkowa

▶ Dodanie elementu na koniec

Wskaźnik do listy

```
void push_back(struct list *l, struct node* el)
{
    if (l->head == NULL) {
        el->next = NULL;
        l->head = el;
    }
    else
    {
        struct node *wsk = l->head;
        while (wsk->next!=NULL)
            wsk = wsk->next;

        el->next = NULL;
        wsk->next = el;
    }
}
```

Wskaźnik do dodawanego elementu
(zakładamy, że element był wcześniej zaalokowany i wypełniony danymi)

Przypadek pustej listy

Przesunięcie na koniec listy

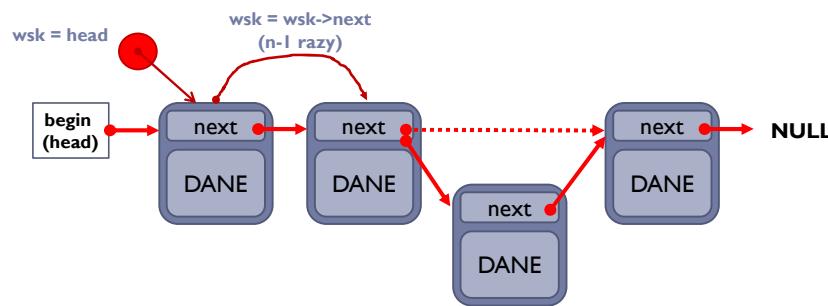
Dodanie elementu

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

285

Lista jednokierunkowa

▶ Dodawanie elementu na n-tej pozycji:

286

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

Lista jednokierunkowa

Wskaźnik do dodawanego elementu
(zakładamy, że element był wcześniej zaalokowany i wypełniony danymi)

► Dodawanie elementu na n-tej pozycji:

```

Wskaźnik do listy      pozycja
void insert(struct list *l, int n, struct node* el){
    int i = 0;
    int len = listLength(l); Sprawdzenie długości listy
    if(n<=1) push_front(l, el); Dodanie elementu na początek listy
    else if(n>len) push_end(l, el); Dodanie elementu na koniec listy
    else {
        struct node *wsk = l->head;
        for(i=1; i<n-1; i++) wsk = wsk->next; Przesunięcie na pozycję n-1
        el->next = wsk->next; Dodanie elementu
        wsk->next = el;
    }
}

```

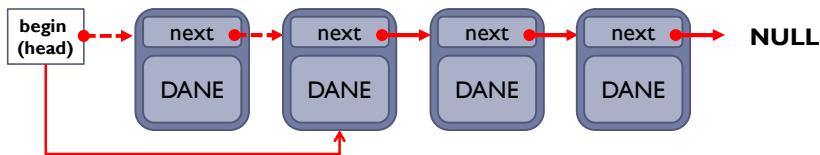
▶ 287 }

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

287

Lista jednokierunkowa

► Usuwanie elementu z początku listy:


```

temp = head
head = head->next;
+ zwolnienie pamięci lub zwrócenie elementu temp

```

Konieczność „zapamiętania” starej głowy w zmiennej pomocniczej **temp**, aby nie utracić do niej dostępu.

Aby zrealizować usuwanie, lista nie może być pusta

▶ 288

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

288

Lista jednokierunkowa

► Usuwanie elementu z początku listy:

```
struct node* pop_front(struct list *l){

    if (l->head != NULL) {
        struct node* wsk = l->head;
        l->head = l->head->next;
        return wsk;
    }
    else{
        printf("Lista pusta!\n");
        return NULL;
    }
}
```

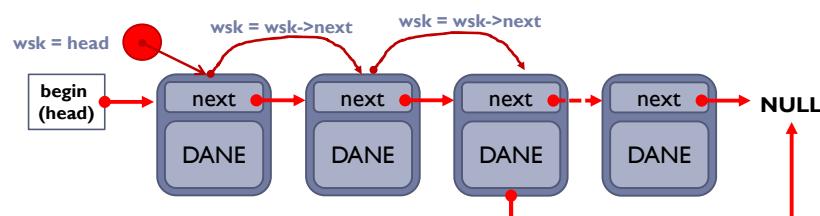
▶ 289

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

289

Lista jednokierunkowa

► Usuwanie elementu z końca listy:


```
temp = wsk->next
wsk->next = NULL
+ zwolnienie pamięci lub zwrócenie elementu temp
```

▶ 290

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

290

Lista jednokierunkowa

```

Usuwanie elementu z końca listy:

struct node* pop_back(struct list *l){
    struct node* temp;
    if (l->head != NULL) {
        Sprawdzenie, czy lista nie jest pusta
        if(l->head->next) {
            Sprawdzenie, czy jest więcej niż 1 element
            struct node* wsk = l->head;
            while((wsk->next)->next!=NULL)
                wsk = wsk->next;
            Przesunięcie na koniec listy
        }
        temp = wsk->next;
        wsk->next = NULL;
        Usunięcie elementu
    }
    else{
        temp = l->head;
        l->head = NULL;
        Lista z jednym elementem
    }
    else{
        printf("Lista pusta!\n");
        temp = NULL;
    }
    return temp;
}

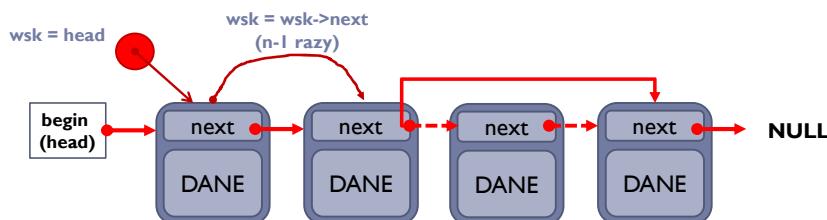
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

291

Lista jednokierunkowa

▶ Usuwanie elementu z n-tej pozycji:


```

temp = wsk->next
wsk->next = wsk->next->next
+ zwolnienie pamięci lub zwrócenie elementu temp

```

292

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

292

Lista jednokierunkowa

numer pozycji

```

usuwanie elementu z n-tej pozycji:

struct node* del(struct list *l, int n){
```

int i = 0;
int len = listLength(l); Sprawdzenie długości listy
struct node* temp;

if(n<=1)
temp = pop_front(l); Usunięcie elementu z początku listy
else if(n>len)
temp = pop_back(l); Usunięcie elementu z końca listy
else {
struct node *wsk = l->head;

for(i=1; i<n-1; i++)
wsk = wsk->next; Przesunięcie na pozycję n-1

temp = wsk->next;
wsk->next = wsk->next->next; Usunięcie elementu

}
return temp;

}

▶ 293

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

293

Przykład 111₍₁₎

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
 $\text{*****}^*$ 
struct node{
    struct node *next;
    int dane;
}
 $\text{*****}^*$ 
struct list{
    struct node* head;
}
 $\text{*****}^*$ 
void init(struct list *l);
void print(struct list *l);
struct node* createElement(int data);
struct node* pop_back(struct list *l); /*zdefiniowane wcześniej*/
struct node* pop_front(struct list *l); /*zdefiniowane wcześniej*/
struct node* del(struct list *l, int n); /*zdefiniowane wcześniej*/
void push_back(struct list *l, struct node* el); /*zdefiniowane wcześniej*/
void push_front(struct list *l, struct node* el); /*zdefiniowane wcześniej*/
void insert(struct list *l, int n, struct node* el); /*zdefiniowane wcześniej*/
int listLength(struct list *l);
void clear(struct list *l);

```

▶ 294

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

294

Przykład 111(2)

```

int main(){
    struct list l;
    init (&l);

    struct node* e11 = createElement(11);
    struct node* e12 = createElement(12);
    struct node* e13 = createElement(13);
    struct node* e14 = createElement(0);
    struct node* e15 = createElement(100);

    push_front(&l, e11); push_front(&l, e12); push_front(&l, e13); print(&l);
    insert(&l, 2, e14); print(&l); printf("Dlugosc: %d\n", listLength(&l));
    push_back(&l, e15); print(&l);
    printf("Zdjeto: %d\n", (del(&l,3))->dane); print(&l); //wyciek pamięci
    printf("Zdjeto: %d\n", (pop_back(&l))->dane); print(&l); //wyciek pamięci
    printf("Zdjeto: %d\n", (pop_front(&l))->dane); print(&l); //wyciek pamięci

    printf("\nDlugosc: %d\n", listLength(&l));

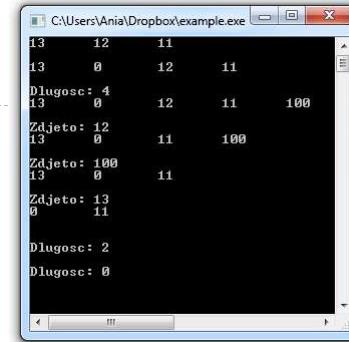
    clear(&l);
    printf("\nDlugosc: %d\n", listLength(&l));
    return 0;
}

```

▶ 295

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

295

Przykład 111(3)

```

void init(struct list *l){
    l->head = NULL;
}
/****************************************/
struct node* createElement(int data){

    struct node* el = (struct node*) malloc (sizeof(struct node));
    el->dane = data;
    el->next = NULL;

    return el;
}
/****************************************/
void print(struct list *l){

    struct node* wsk = l->head;

    while(wsk){
        printf("%d\t", wsk->dane);
        wsk = wsk -> next;
    }

    printf("\n");
}

```

▶ 296

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

296

Przykład 111(4)

```

int listLength(struct list *l){
    int i = 0;
    struct node* wsk = l->head;
    while(wsk) {
        i++;
        wsk = wsk->next;
    }
    return i;
}

void clear(struct list *l){
    struct node *wsk = l->head;
    struct node *temp;
    while(wsk) {
        temp = wsk;
        wsk = wsk->next;
        free(temp);
    }
    l->head = NULL;
}

```

▶ 297

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

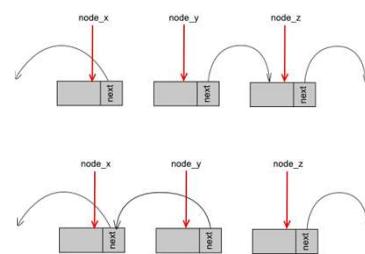
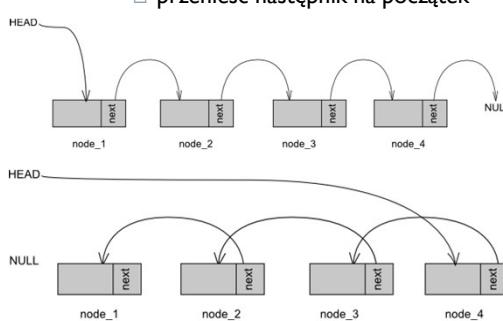
297

Lista jednokierunkowa

► Odwracanie kolejności elementów na liście jednokierunkowej

► Jeżeli lista nie jest pusta:

- zapamiętać adres pierwszego elementu
- dopóki istnieje następnik zapamiętanego elementu:
 - „wypląć” następnik z listy
 - przenieść następnik na początek

▶ 298

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

298

Przykład 112₍₁₎

```

void reverse(struct list *l) {

    struct node* wsk;           /*kontynuacja implementacji
    struct node* temp;          listy z Przykładu 111*/
    if(l->head) {

        wsk = l->head;         zapamiętanie pierwszego elementu
        while(wsk->next){ dopóki istnieje następnik zapamiętanego elementu
            temp = wsk->next;   zapamiętanie następnika
            wsk->next = temp->next;  wypisanie następnika z listy
            temp->next = l->head;  ustawienie następnika
            l->head = temp;      zapamiętanego elementu na
                                   początku listy
        }
    }
}

```

▶ 299

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

299

Przykład 112₍₂₎

```

int main(){

    struct list l;
    init (&l);

    struct node* e11 = createElement(11);
    struct node* e12 = createElement(12);
    struct node* e13 = createElement(13);
    struct node* e14 = createElement(0);
    struct node* e15 = createElement(100);

    push_front(&l, e11);
    push_front(&l, e12);
    push_front(&l, e13);
    push_front(&l, e14);
    push_front(&l, e15);

    print(&l);
    reverse(&l);

    print(&l);
    clear(&l);
    return 0;
}

```

▶ 300

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

300

Lista jednokierunkowa

► Liniowe przeszukiwanie listy:

- ▶ począwszy od głowy listy należy przejrzeć wszystkie elementy aż do napotkania poszukiwanego elementu lub końca listy
- ▶ zwrócić adres znalezionego elementu, lub *NULL* gdy element nie został znaleziony

► 301

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

301

Przykład 113

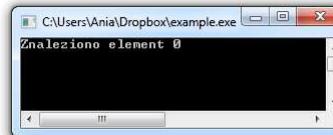
```
int main(){
    struct list l;  init (&l);
    push_front(&l, createElement(11));
    push_front(&l, createElement(12));
    push_front(&l, createElement(13));
    push_front(&l, createElement(0));
    push_front(&l, createElement(100));

    struct node* wsk = find(&l, 0);

    if(wsk!=NULL)
        printf("Znaleziono element %d\n", wsk->dane);
    else
        printf("Elementu nie znaleziono\n");

    clear(&l);
    return 0;
}

struct node* find(struct list* l, int d){
    struct node* wsk = l->head;
    while(wsk) {
        if(wsk->dane == d) {
            return wsk;
        }
        wsk = wsk->next;
    }
    return NULL;
}
```


/*kontynuacja implementacji
listy z Przykładu 111*/

► 302

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

302

Lista jednokierunkowa

▶ Podział listy jednokierunkowej na dwie listy

- ▶ przez wybieranie z początku rozdzielanej listy kolejnych elementów i wprowadzanie ich raz na jedną, raz na drugą listę docelową

▶ 303

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

303

Przykład 114₍₁₎

*/*kontynuacja implementacji
listy z Przykładu 111*/*

Lista oryginalna
const, bo nie będzie modyfikowana

Listy
wynikowe

```
void split(const struct list *l, struct list *l1, struct list *l2){
    struct node* wsk = l->head;
    int s = 1;
    while(wsk) {
        if(s%2) push_back(l1, createElement(wsk->dane));
        else push_back(l2, createElement(wsk->dane));
        wsk = wsk->next;
        s++;
    }
}
```

▶ 304

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

304

Przykład 114(2)

```
int main(){
    srand(time(NULL));
    int i;

    struct list l;
    init (&l);

    for(i=0; i<10; i++)
        push_front(&l, createElement(rand()%10));

    print(&l);

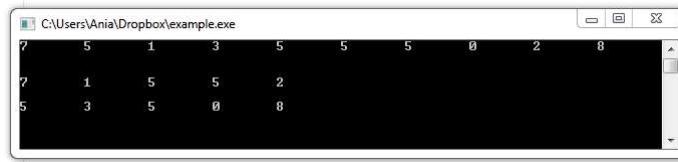
    struct list l1, l2;
    init (&l1);
    init (&l2);

    split(&l, &l1, &l2);

    print(&l1);
    print(&l2);

    getchar();
    clear(&l);
    clear(&l1);
    clear(&l2);
    clear(&l2);

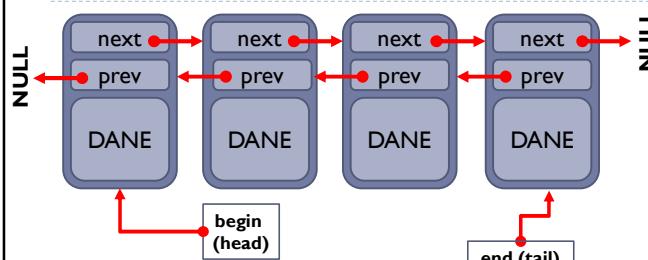
    return 0;
}
```


dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

305

Lista dwukierunkowa

- Kały z elementów listy dwukierunkowej zawiera trzy komponenty: **dane** oraz **wskaźniki do poprzedniej i następnej komórki tego samego typu**;
- Listę dwukierunkową można przeglądać „**w przód**” począwszy od głowy (**head**), zgodnie z kierunkiem wskaźników **next**, oraz „**w tył**” począwszy od ogona (**tail**) zgodnie z kierunkiem wskaźników **prev**

Element listy:

```
struct node{
    struct node* next;
    struct node* prev;
    TYP dane;
};
```

Lista:

```
struct list{
    struct node* head;
    struct node* tail;
};
```

Podstawowe operacje:

Dodawanie elementu:

- na początek listy
- na koniec listy
- w środku listy

Usunięcie elementu:

- z początku listy
- z końca listy
- ze środka listy

Przeglądanie (w dwie strony)

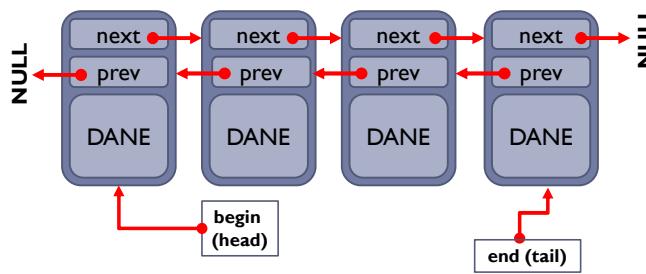
306

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

306

Lista dwukierunkowa

ang. *doubly linked list*

- ▶ Dla pustej listy: **head == tail == NULL**
- ▶ Dla pierwszego elementu listy: **head->prev == NULL**
- ▶ Dla ostatniego elementu listy: **tail->next == NULL**
- ▶ Dla listy jednoelementowej: **head == tail != NULL**

▶ 307

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

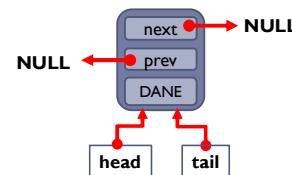
307

Lista dwukierunkowa

- ▶ Dodawanie elementu *element* na początek listy *list*:

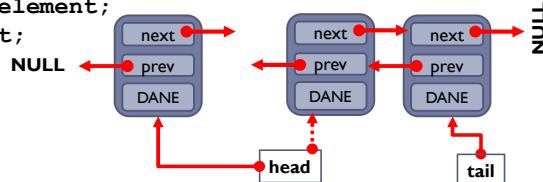
- ▶ Przypadek 1 – lista pusta

```
element->next = NULL;
element->prev = NULL;
list->head = element;
list->tail = element;
```


- ▶ Przypadek 2 – lista niepusta

```
element->next = head;
element->prev = NULL;
list->head->prev = element;
list->head = element;
```


▶ 308

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

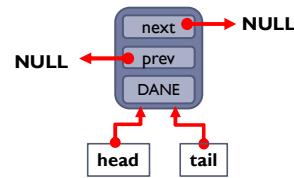
308

Lista dwukierunkowa

▶ Dodawanie elementu *element* na koniec listy *list*:

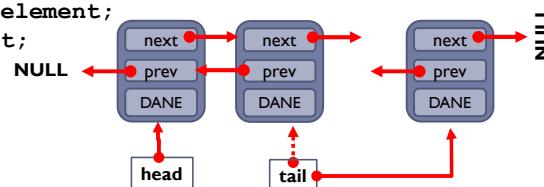
▶ Przypadek 1 – lista pusta

```
element->next = NULL;
element->prev = NULL;
list->head = element;
list->tail = element;
```


▶ Przypadek 2 – lista niepusta

```
element->next = NULL;
element->prev = list->tail;
list->tail->next = element;
list->tail = element;
```


▶ 309

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

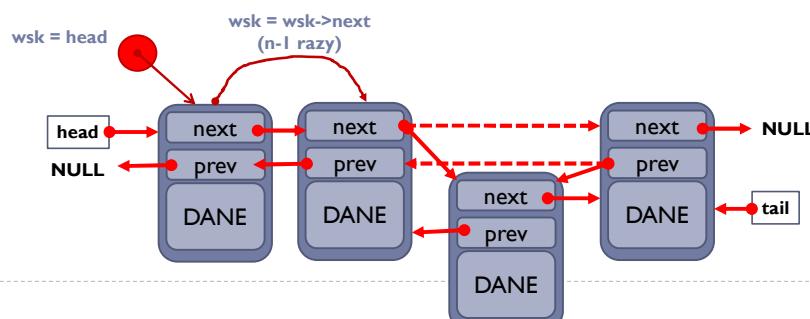
309

Lista dwukierunkowa

▶ Dodawanie elementu *element* w środku listy *list*:

▶ *wsk* – wskaźnik do elementu za którym dodajemy

```
element->next = wsk->next;
element->prev = wsk;
wsk->next = element;
wsk->next->prev = element;
```


310

Lista dwukierunkowa

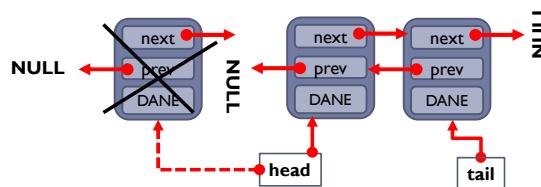
► Usuwanie elementu *element* z początku listy *list*:

► Przypadek 1 – lista jest jednoelementowa

```
list->tail=NULL;
free(list->head);
list->head=NULL;
```

► Przypadek 2 – lista posiada więcej niż 1 elementów

```
temp=list->head->next;
list->head->next->prev=NULL;
free(list->head);
list->head=temp;
```


▶ 311

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

311

Lista dwukierunkowa

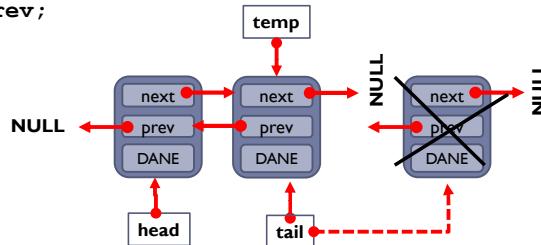
► Usuwanie elementu *element* z końca listy *list*:

► Przypadek 1 – lista jest jednoelementowa

```
list->tail=NULL;
free(list->head);
list->head=NULL;
```

► Przypadek 2 – lista posiada więcej niż 1 elementów

```
temp=list->tail->prev;
temp->next=NULL;
free(list->tail);
list->tail=temp;
```


▶ 312

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

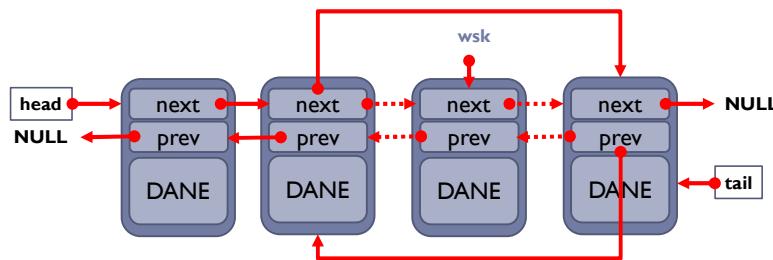
312

Lista dwukierunkowa

▶ Usuwanie elementu **element** ze środka listy **list**:

- ▶ **wsk** – wskaźnik do elementu który usuwamy

```
wsk->prev->next = wsk->next;
wsk->next->prev = wsk->prev;
```


▶ 313

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

313

Lista dwukierunkowa

▶ Przeglądanie listy

- ▶ od głowy do ogona (ang. *forward*)

```
wsk = list->head;
while(wsk) {
    //do sth
    wsk = wsk->next;
}
```

- ▶ od ogona do głowy (ang. *backward*)

```
wsk = list->tail;
while(wsk) {
    //do sth
    wsk = wsk->prev;
}
```

▶ 314

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

314

Kolejka

- ▶ Kolejka (ang. *queue*) jest szczególnym przypadkiem listy
 - ▶ jej elementy dodawane są na jednym końcu (zwanym *tyłem*), a usuwane z drugiego końca (zwanego *czodem*);
 - ▶ oznaczana często skrótem *FIFO* (ang. *first-in-first-out*)
- ▶ Operacje podstawowe kolejki:
 - ▶ **MAKENULL(Q)** – usuwa wszystkie elementy z kolejki
 - ▶ **FRONT(Q)** – zwraca czelowy element kolejki
 - ▶ **ENQUEUE(x,Q)** – wstawia na tył kolejki element x
 - ▶ **DEQUEUE(Q)** – usuwa element z czoła kolejki
 - ▶ **EMPTY(Q)** – zwraca *true* kiedy kolejka jest pusta

▶ 315

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

315

Stos

- ▶ Stos (ang. *stack*) jest szczególnym przypadkiem listy
 - ▶ jego elementy są dodawane i usuwane na jednym końcu (zwanym *wierzchołkiem*);
 - ▶ oznaczana często skrótem *LIFO* (ang. *last-in-first-out*)
- ▶ Operacje podstawowe stosu:
 - ▶ **MAKENULL(Q)** – usuwa wszystkie elementy ze stosu
 - ▶ **TOP(Q)** – zwraca szczytowy element stosu
 - ▶ **PUSH(x,Q)** – odkłada element x na wierzchołek stosu
 - ▶ **POP(Q)** – usuwa element z wierzchołka stosu
 - ▶ **EMPTY(Q)** – zwraca *true* kiedy stos jest pusty oraz *false* w przeciwnym

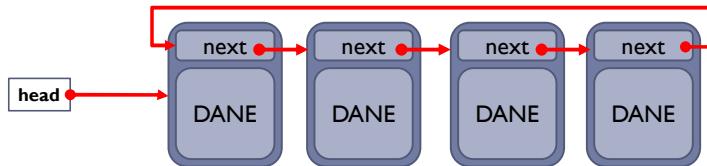
▶ 316

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

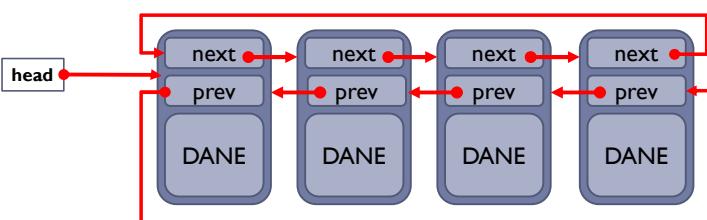
316

Lista cykliczna

► Jednokierunkowa

► Dwukierunkowa

▶ 317

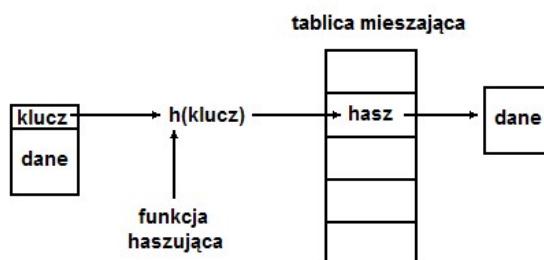
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

317

Haszowanie

- **Haszowanie** polega na uzyskaniu bezpośredniego odniesienia do elementów w tablicy za pomocą operacji arytmetycznych przekształcających klucz w adres tablicy
- Idea haszowania polega na odnalezieniu takiej funkcji $h(\cdot)$, która na podstawie danej opisanej przez klucz, wskazywałaby indeks w tablicy mieszającej, pod którym jest przechowana dana.

Funkcja $h(\cdot)$ jest zwana funkcją haszującą lub funkcją skrótu.

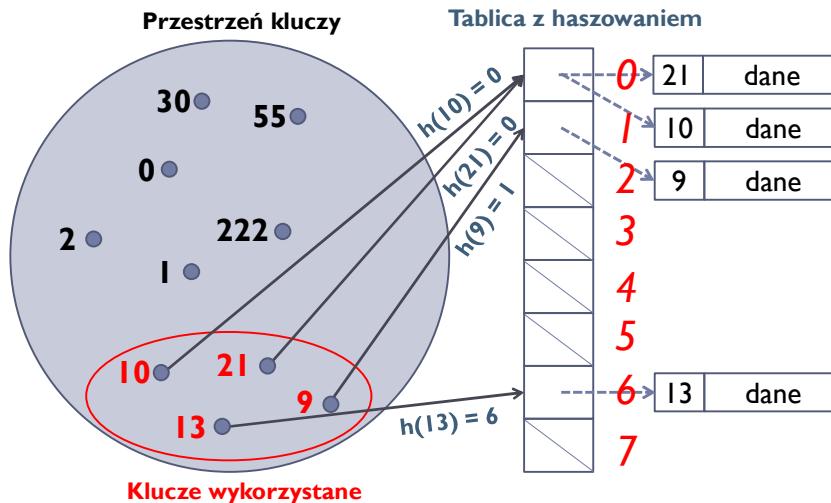

▶ 318

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

318

Haszowanie

▶ 319

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

319

Haszowanie

Przykładowe funkcje haszujące:

$$h(x) = x \% p$$

gdzie: p jest liczbą pierwszą

$$h(x) = (x * p + r) \% q$$

gdzie: p i q są liczbami pierwszymi, r jest liczbą całkowitą

$$h(x) = [((x * A) \bmod 1) * m]$$

gdzie: A jest liczbą z przedziału $(0, 1)$, m jest liczbą całkowitą

$$h(x) = (x[0] + x[1]*p + x[2]*p^2 + \dots + x[N-1]*p^{N-1}) \% q$$

gdzie: x jest napisem, a p i q są dużymi liczbami pierwszymi

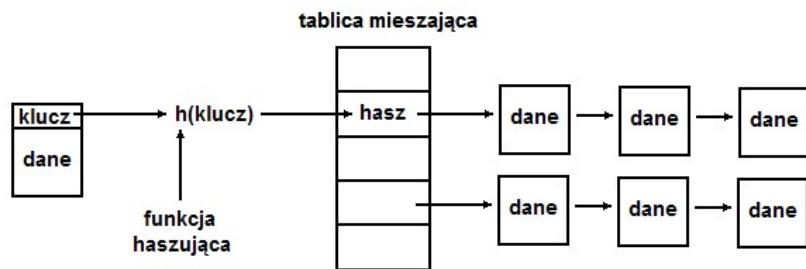
▶ 320

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

320

Haszowanie łańcuchowe

- ▶ **Haszowanie łańcuchowe** (ang. *chaining*) polega na tym, że wszystkie elementy, którym w wyniku haszowania odpowiada ta sama pozycja w tablicy haszującej, zostają umieszczone na jednej oddzielnej liście

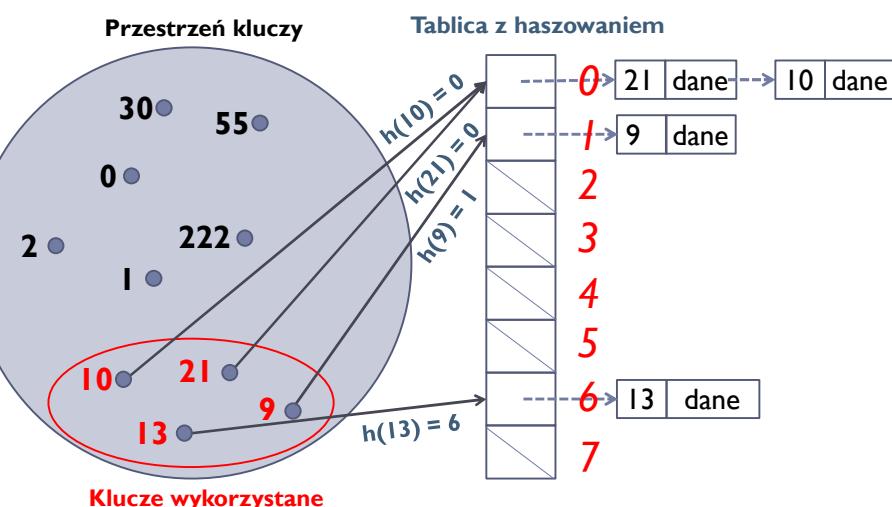

▶ 321

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

321

Haszowanie łańcuchowe

▶ 322

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

322

Haszowanie łańcuchowe

Operacje na tablicy z haszowaniem:

▶ **Insert(T,x)**

wstawia element x na początek listy $T[h(\text{key}[x])]$

▶ **Search(T,k)**

wyszukuje element o kluczu k na liście $T[h(k)]$

▶ **Delete(T,x)**

usuwa element x z listy $T[h(\text{key}[x])]$

gdzie:

- ▶ $T[]$ - tablica z haszowaniem
- ▶ $h()$ - funkcja haszująca
- ▶ $\text{key}[x]$ - klucz, dla elementu x

▶ 323

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

323

Przykład 115(1)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

#define MAX 10
/****************************************/
struct abonent{
    char imie[10];
    char nazwisko[50];
    char telefon[15];
};

/****************************************/
struct node{
    struct node *next;
    struct abonent dane;
};

/****************************************/
struct list{
    struct node* head;
};

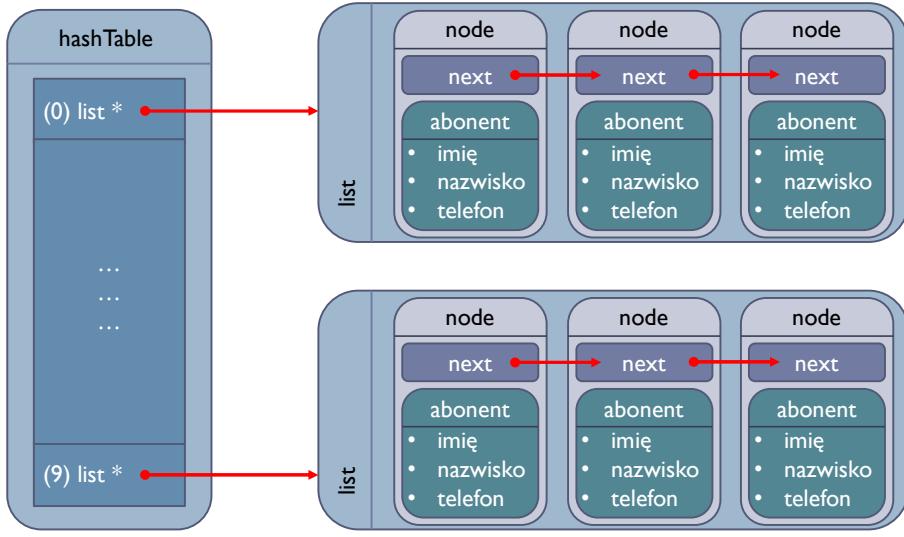
/****************************************/
struct hashTable{
    struct list* table[MAX]; // struktura tablicy haszującej (10 - elementowej)
};
```

▶ 324

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

324

Relacje struktur z przykładu 115

▶ 325

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

325

Przykład 115 (2)

```
/****************************************************************************
** Funkcje obsługi listy
*/
void init(struct list *l); // jak w przykładzie 111
void print(struct list *l);

struct node* pop_back(struct list *l); // jak w przykładzie 111
struct node* pop_front(struct list *l); // jak w przykładzie 111
struct node* del(struct list *l, int n); // jak w przykładzie 111
struct node* find(struct list* l, char* nazwisko);
struct node* createElement(char* imie, char* nazwisko, char* telefon);

void push_back(struct list *l, struct node* el); // jak w przykładzie 111
void push_front(struct list *l, struct node* el); // jak w przykładzie 111
void insert(struct list *l, int n, struct node* el); // jak w przykładzie 111
```

▶ 326

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

326

Przykład 115(3)

```
/*
** Funkcje obsługi tablicy haszującej
*/
/*1*/ int h(char* );
/*2*/ void hTab_init(struct hashTable *hTab);
/*3*/ void hTab_insert(struct hashTable* hTab, struct node *x);
/*4*/ void hTab_print(struct hashTable *hTab);
/*5*/ void hTab_delete(struct hashTable* hTab, struct node *x);
/*6*/ void hTab_printKey(struct hashTable* hTab, char* key);

/*7*/ struct node* hTab_search(struct hashTable* hTab, char* key);
/*8*/ void hTab_free(struct hashTable *hTab);

/*
1 - funkcja haszująca
2 - inicjalizuje tablice
3 - dodaje element do tablicy
4 - drukuje zawartość tablicy
5 - usuwa element
6 - drukuje elementy o podanym kluczu
7 - szuka elementu o podanym klucz, zwraca wskaźnik do pierwszego
wystąpienia, lub NULL w przypadku, gdy element nie istnieje
8 - czyści listy, zwalnia pamięć
*/
327 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II
```

327

Przykład 115(4)

```
/*
** Funkcja haszująca
*/
/* przyjmuje: klucz (nazwisko)
/* zwraca: indeks komórki w tablicy
*/
int h(char* key) {
    int len = strlen(key);
    int i, sum = 0;
    for(i=0; i<strlen(key); i++) {
        sum += *(key+i);
    }
    return sum % MAX;
}
```

328 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

summa kodów ASCII
znaków w kluczu

328

Przykład 115(5)

```

struct node* find(struct list* l, char* nazwisko) {
    struct node* wsk = l->head;

    while(wsk) {
        if(!strcmp(wsk->dane.nazwisko, nazwisko)) {
            return wsk;
        }
        wsk = wsk->next;
    }
    return NULL;
}
//*****************************************************************************
struct node* createElement(char* imie, char* nazwisko, char* telefon){

    struct node* el = (struct node*) malloc (sizeof(struct node));
    strcpy(el->dane.imie, imie);
    strcpy(el->dane.nazwisko, nazwisko);
    strcpy(el->dane.telefon, telefon);
    el->next = NULL;

    return el;
}

```

▶ 329

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

329

Przykład 115(6)

```

void hTab_init(struct hashTable *hTab){

    int i;

    for(i=0; i<MAX; i++) {      Alokacja pamięci dla każdej z list w tablicy mieszającej
        hTab->table[i] = (struct list*)malloc(sizeof(struct list));
        init((hTab->table[i]));
    }                            Inicjalizacja każdej z list (ustawienie głowy na NULL)
}

//*****************************************************************************
void hTab_insert(struct hashTable* hTab, struct node *x){

    int ind = h(x->dane.nazwisko);          Ustalenie indeksu tablicy
    push_front(hTab->table[ind], x);         Dodanie elementu do listy będącej w
                                                komórce o wyznaczonym indeksie
}

```

▶ 330

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

330

Przykład 115(7)

```

void hTab_print(struct hashTable *hTab){

    int i;
    for(i=0; i<MAX; i++){
        printf("%d:\n", i);
        print((hTab->table[i]));
    }
}

void hTab_free(struct hashTable *hTab){

    int i;

    for(i=0; i<MAX; i++){

        clear((hTab->table[i]));
        hTab->table[i] = NULL;
    }
}

```

Drukowanie list z kolejnych komórek tablicy mieszającej

▶ 331

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

331

Drukowanie wszystkich elementów o podanym kluczu

Przykład 115(8)

```

void hTab_printKey(struct hashTable* hTab, char* key){

    int i, ind = h(key);
    struct node* el = NULL;

    if(!hTab->table[ind])
        return;
    else{
        el = find(hTab->table[ind],key);

        if(!el)
            return;
        else{
            struct node* el2 = el;

            printf("\n\nElementy o kluczu \"%s\":\n", key);

            while(el2){
                if(!strcmp(el2->dane.nazwisko, key))
                    printf("%s\t%s\t%s\n",
                           el2->dane.nazwisko, el2->dane.imie, el2->dane.telefon);
                el2 = el2->next;
            }
        }
    }
}

```

▶ 332

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

332

Usuwanie wskazanego elementu

Przykład 115(9)

```
void hTab_delete(struct hashTable* hTab, struct node **x) {
    int ind = h(x->dane.nazwisko);
    int pos = 0, flag = 0;
    struct node* wsk = hTab->table[ind]->head;

    if(wsk) {
        while(wsk) {
            pos++;
            int f1=0, f2=0, f3=0;

            if (!strcmp(wsk->dane.imie, x->dane.imie)) f1 = 1;
            if (!strcmp(wsk->dane.nazwisko, x->dane.nazwisko)) f2 = 1;
            if (!strcmp(wsk->dane.telefon, x->dane.telefon)) f3 = 1;

            if(f1 && f2 && f3) {
                flag = 1;
                break;
            }
            wsk = wsk->next;
        };
        if (flag){
            wsk = del(hTab->table[ind],pos);
            printf("\nUsunięto: %s %s %s\n\n",
                  wsk->dane.nazwisko, wsk->dane.imie, wsk->dane.telefon);
        }
    }
}

```

333

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

333

Przykład 115(10)

```
int main() {
    int i;
    struct hashTable hTab;
    hTab_init(&hTab);

    struct node* a1 = createElement("Jan", "Kowalski");
    struct node* a2 = createElement("Julian", "Kowalski");
    struct node* a3 = createElement("Aldona", "Dabrowska");
    struct node* a4 = createElement("Joanna", "Iksinska");
    struct node* a5 = createElement("Michał", "Iksinska");

    hTab_insert(&hTab, a1);
    hTab_insert(&hTab, a2);
    hTab_insert(&hTab, a3);
    hTab_insert(&hTab, a4);
    hTab_insert(&hTab, a5);

    hTab_print(&hTab);
    hTab_search(&hTab, "Iksinski");
    hTab_printKey(&hTab, "Kowalski");

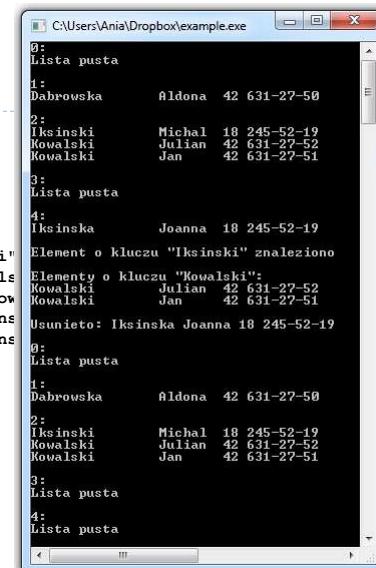
    hTab_delete(&hTab, a4);
    hTab_print(&hTab);
    hTab_free(&hTab);
    free(a1); free(a2); free(a3); free(a4); free(a5);
    return 0;
}

```

334

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

334

Podział programu na pliki

- ▶ Program napisany w języku C może zawierać dwa zasadnicze rodzaje plików:
 - ▶ **Pliki nagłówkowe** (ang. header files)
 - ▶ z rozszerzeniem *.h
 - ▶ zawierają nagłówki funkcji oraz definicje własnych typów danych
 - ▶ **Pliki źródłowe** (ang. source files)
 - ▶ z rozszerzeniem *.c
 - ▶ zawierają definicje funkcji oraz funkcję `main()`

▶ 335

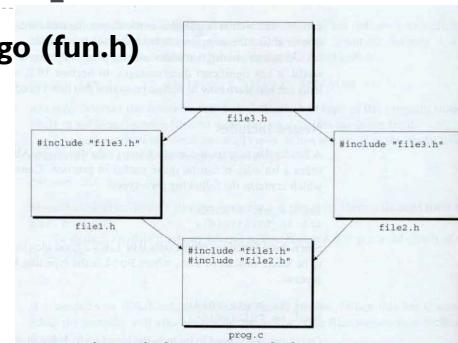
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

335

Podział programu na pliki

Struktura pliku nagłówkowego (fun.h)

```
#ifndef fun_h
#define fun_h
/*
  definicje własnych typów danych
  deklaracje (nagłówki) funkcji
*/
#endif
```


- ▶ Dyrektywy preprocesora zabezpieczają przed wielokrotnym dołączaniem tego samego kodu do programu
- ▶ Bez ww. dyrektyw co najmniej dwukrotne dołączenie w programie tego samego pliku nagłówkowego (nawet w różnych plikach) spowoduje błąd komplikacji.
- ▶ Nazwy zmiennych, definiowanych za pomocą preprocesora muszą być unikatowe

▶ 336

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

336

Dyrektywa #error w pliku nagłówkowym

- ▶ Informacja o sytuacji, w której plik nagłówkowy nie może być podłączony

```
#ifndef __STDC__
#error This header requires a Standard C compiler
#endif
```

▶ 337

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

337

Podział programu na pliki

Struktura pliku źródłowego (fun.c)

```
#include "fun.h"
/*
tutaj definicje funkcji
*/
```

W przypadku programów wieloplikowych, tylko jeden z plików źródłowych może zawierać funkcję main()

Funkcja main() musi wystąpić w programie, inaczej kompilator zgłosi następujący błąd:

```
[Linker error] undefined reference to 'WinMain@16'
ld returned 1 exit status
[Build Error] [Project1.exe] Error 1
C:\Users\Ania\Desktop\Makefile.win
```

▶ 338

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

338

Dyrektywa #include

- ▶ **#include "header.h"**
▶ dla własnych plików nagłówkowych
- ▶ **#include <header.h>**
▶ dla plików nagłówkowych biblioteki języka
- ▶ „warunkowa” dyrektywa #include

```
#if defined(IA32)
    #define CPU_FILE "ia32.h"
#elif defined(IA64)
    #define CPU_FILE "ia64.h"
#elif defined (AMD64)
    #define CPU_FILE "amd64.h"
#endif

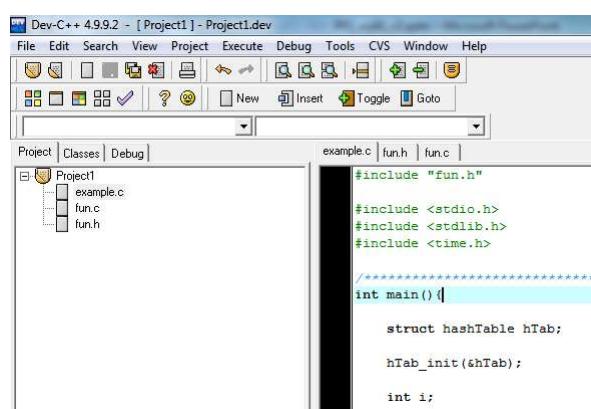
#include CPU_FILE
```

▶ 339

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

339

Podział programu na pliki

The screenshot shows the Dev-C++ 4.9.9.2 IDE interface. The project name is 'Project1'. The 'example.c' file is open in the editor. The code includes #include directives for 'fun.h', standard libraries, and a main function definition.

```
#include "fun.h"

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>

int main() {
    struct hashTable hTab;
    hTab_init(&hTab);
    int i;
```

example.c – główny plik źródłowy programu – zawiera funkcję **main()**
fun.h – plik nagłówkowy – zawiera deklaracje funkcji oraz definicje typów danych
fun.c – plik źródłowy, zawiera definicje funkcji zadeklarowanych w **fun.h**

▶ 340

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

340

Plik fun.h

```
#ifndef FUN_H
#define FUN_H

#define MAX 5
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>
/*****************/
struct abonent{
    char imie[10];
    char nazwisko[50];
    char telefon[15];
};

/*****************/
struct hashTable{
    struct list* table[MAX];
};

void init(struct list *l);
void print(struct list *l);
struct node* createElement(char* imie, char* nazwisko, char* telefon);
struct node* del(struct list *l, int n);

void hTab_printKey(struct hashTable* hTab, char* key);
void hTab_delete(struct hashTable* hTab, struct node *x);
struct node* hTab_search(struct hashTable* hTab, char* key);

#endif

```

▶ 341

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

341

Plik fun.c

```
#include "fun.h"

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>
/*****************/
int h(char* key){

    int len = strlen(key);
    int i, sum = 0;

    for(i=0; i<strlen(key); i++){
        sum += *(key+i);
    }
    return sum % MAX;
}

void hTab_insert(struct hashTable* hTab, struct node *x){

    int ind = h(x->dane.nazwisko);
    push_front(hTab->table[ind],x);
}

/* dalsze definicje wszystkich funkcji wskazanych w fun.h */

```

▶ 342

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

342

Plik example.c

```
#include "fun.h"
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>

int main(){
    struct hashTable hTab;
    hTab_init(&hTab);
    int i;
    struct node* a1 = createElement("Jan", "Kowalski", "42 631-27-51");
    struct node* a2 = createElement("Julian", "Kowalski", "42 631-27-52");
    struct node* a3 = createElement("Aldona", "Dabrowska", "42 631-27-50");
    struct node* a4 = createElement("Joanna", "Iksinska", "18 245-52-19");
    struct node* a5 = createElement("Michał", "Iksinski", "18 245-52-19");

    hTab_insert(&hTab, a1);
    hTab_insert(&hTab, a2);
    hTab_insert(&hTab, a3);
    hTab_insert(&hTab, a4);
    hTab_insert(&hTab, a5);

    hTab_print(&hTab);
    hTab_search(hTab, "Iksinski");
    hTab_printKey(&hTab, "Kowalski");

    hTab_delete(hTab, a4);
    hTab_print(&hTab);

    return 0;
}
```

▶ 343

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

343

Zasięg zmiennych

- ▶ Zasięg zmiennej określa region lub regiony programu, które mają dostęp do identyfikatora zmiennej
- ▶ Zmienna w języku C może posiadać jeden z następujących zasięgów:
 - ▶ **blokowy** – zmienne zadeklarowane wewnętrz bloku {...} mają zasięg ograniczony jedynie do tego bloku
 - ▶ **prototypowy** – dotyczy zmiennych użytych w prototypach funkcji, obejmuje obszar od miejsca gdzie zdefiniowano zmienną do końca prototypu funkcji;
 - ▶ **plikowy** – dotyczy zmiennych, których definicja znajduje się poza blokami funkcji, takie zmienne są dostępne w całym pliku, począwszy od miejsca ich definicji

▶ 344

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

344

Zasięg zmiennych

```

double blok(double kleofas)
{
    double patryk = 0.0;
    ...
    return patryk;
}

int funkcja (int pierwszy, double drugi);

#include <stdio.h>

int jednostki = 0;
void krytyka(void);
int main(void) {
    ...
    void krytyka(void) {
        ...
    }
}

```

Diagram illustrating variable scope in C:

- zmienne o zasięgu blokowym**: Variable `patryk` defined within the `blok` function body.
- zmienne o zasięgu prototypowym**: Variables `pierwszy` and `drugi` defined in the `funkcja` prototype.
- zmienne o zasięgu plikowym**: Variable `jednostki` defined in the `#include <stdio.h>` section.

▶ 345

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

345

Łączność zmiennej

- ▶ Zmienna w języku C może charakteryzować się jednym z następujących typów łączności:
 - ▶ **łączność zewnętrzna** (ang. *external linkage*)
 - ▶ zmienne tego typu mogą być użyte w dowolnym miejscu programu złożonego z wielu plików
 - ▶ zmienna zewnętrzna zdefiniowana w jednym pliku nie jest dostępna w innych plikach, jeżeli nie zostanie w nich zadeklarowana (z pomocą słowa kluczowego `extern`)
 - ▶ **łączność wewnętrzna** (ang. *internal linkage*)
 - ▶ zmienne tego typu mogą być użyte w dowolnym miejscu, ale tylko w obszarze jednego pliku
 - ▶ **brak łączności**
 - ▶ zmienne o zasięgu blokowym i prototypowym (są one prywatne w obrębie bloku lub prototypu, w którym zostały zdefiniowane)

▶ 346

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

346

Modyfikatory sposobu przechowywania obiektów

- ▶ Język C definiuje cztery modyfikatory typów wpływające na sposób przechowywania zmiennych:
 - ▶ **auto**
 - ▶ **extern**
 - ▶ **register**
 - ▶ **static**
- ▶ Modyfikatory powinny poprzedzać nazwę typu:

```
extern float licznik;  
static int ile = 0;  
register int j;
```

▶ 347

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

347

Modyfikator extern

- ▶ Język C dopuszcza rozbijanie programu na kilka plików
- ▶ Pliki te można oddziennie kompilować a następnie scalać
- ▶ W programach „wieloplikowych” dane globalne mogą być definiowane tylko raz - mogą być jednak wykorzystywane w wielu plikach tworzących program
 - ▶ w takim przypadku każdy plik programu musi poinformować kompilator o wykorzystywanych danych globalnych słowem kluczowym **extern**

▶ 348

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

348

Modyfikator extern

```
#include <stdio.h>

int licznik;

void f1(void);

int main(void) {
    int i
    f1();
    for(i=0; i<licznik; i++)
        printf("%d ",i);
    return 0;
}
```

PLIK 1

```
#include <stdlib.h>

void f1(void){
    licznik = rand();
}
```

PLIK 2

Błąd przy próbie kompilacji
- niezadeklarowana zmienna licznik

▶ 349

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

349

Modyfikator extern

```
#include <stdio.h>

int licznik;

void f1(void);

int main(void) {
    int i
    f1();
    for(i=0; i<licznik; i++)
        printf("%d ",i);
    return 0;
}
```

PLIK 1

```
#include <stdlib.h>

int licznik;

void f1(void){
    licznik = rand();
}
```

PLIK 2

Błąd przy próbie kompilacji
- redeklaracja zmiennej licznik

▶ 350

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

350

Modyfikator extern

```
#include <stdio.h>

int licznik;

void f1(void);

int main(void) {
    int i
    f1();
    for(i=0; i<licznik; i++)
        printf("%d ",i);
    return 0;
}
```

PLIK 1

```
#include <stdlib.h>
```

```
extern int licznik;
```

```
void f1(void) {
    licznik = rand();
}
```

PLIK 2

Poinformowanie kompilatora
o istnieniu zmiennej danego typu
bez alokacji miejsca na jej przechowanie

▶ 351

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

351

Modyfikator extern

deklaracja

```
#include <stdio.h>

char nap[80];
void dajimie(void);

int main(void)
{
    dajimie();
    printf("Witaj %s", nap);

    return 0;
}
```

PLIK 1

definicja

```
#include <stdlib.h>

extern char nap[80];

void dajimie(void)
{
    printf("Wprowadz imie: ");
    fgets(nap,79,stdin);
}
```

PLIK 2

Ta sama zmienna!

▶ 352

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

352

Modyfikator register

- ▶ Modyfikator **register** określa, że potrzebny jest szybszy dostęp do określonej zmiennej
- ▶ We wczesnych wersjach języka mógł się odnosić do zmiennych lokalnych typu **int** lub **char**, które mogły być przechowywane w rejestrach procesora
- ▶ We współczesnej wersji języka definicja **register** została rozszerzona na wszystkie typy zmiennych, a założenie przechowywania w rejestrach – uchylone
- ▶ Tylko ograniczoną liczbę zmiennych można uczynić zmiennymi typu **register**
- ▶ Zmienne typu register mogą nie mieć adresu

▶ 353

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

353

Przykład 116

```
#include <stdio.h>
#include <time.h>

int main(void) {
    int i;
    register int j;

    clock_t poczatek, koniec;

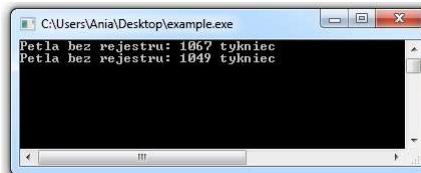
    poczatek = clock();
    for(i=0; i<5000000000; i++);
    koniec = clock();

    printf("Petla bez rejestru: %ld tykniec\n", koniec-poczatek);

    poczatek = clock();
    for(j=0; j<5000000000; j++);
    koniec = clock();

    printf("Petla bez rejestru: %ld tykniec\n", koniec-poczatek);

    return 0;
}
```


pomiar czasu działania pętli

▶ 354

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

354

Modyfikator static

- ▶ Modyfikator **static** pozwala na zachowanie wartości zmiennej lokalnej pomiędzy wywołaniami funkcji
- ▶ W przeciwieństwie do zwykłych zmiennych lokalnych inicjalizowanych przy każdym wywołaniu funkcji, zmienne **static** są inicjalizowane tylko raz.
- ▶ Funkcja może zwrócić wskaźnik do zmiennej statycznej
- ▶ Użyty do zmiennej poza blokiem instrukcji (zasięg globalny) ogranicza łączność zmiennej (ukrywa jej widoczność do bieżącego pliku).

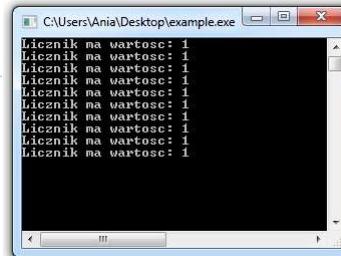
▶ 355

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

355

Przykład 117(1)

```
#include <stdio.h>
void f(void);
int main(void) {
    int i;
    for(i=0; i<10; i++) f();
    return 0;
}
void f(void) {
    int licznik = 0;
    licznik++;
    printf("Licznik ma wartosc: %d\n", licznik);
}
```


▶ 356

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

356

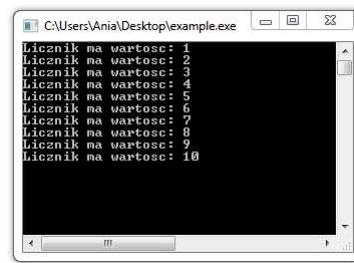
Przykład 117(2)

```
#include <stdio.h>

void f(void);

int main(void) {
    int i;
    for(i=0; i<10; i++) f();
    return 0;
}

void f(void) {
    static int licznik = 0;
    licznik++;
    printf("Licznik ma wartosc: %d\n", licznik);
}
```


▶ 357

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

357

Modyfikator static

► **Zastosowanie:** kontrola liczby wykonania danej czynności

```
void mojafunkcja(void) {

    static int pierwszy = 1;

    if (pierwszy){ /*inicjalizacja systemu*/

        a=0;
        poz = 0;
        printf("System zainicjalizowany");
        pierwszy = 0;
    }
    .
    .
}
```

▶ 358

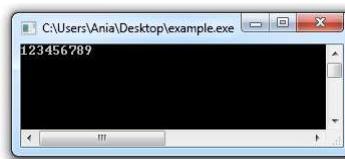
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

358

Modyfikator static

► Zastosowanie: kontrolowanie funkcji rekurencyjnej

```
#include <stdio.h>
void f(void);
int main(void) {
    f();
    return 0;
}
void f(void) {
    static int koniec = 0;
    koniec++;
    if (koniec == 10) return;
    printf("%d", koniec);
    f(); /*wywolanie rekurencyjne*/
}
```


▶ 359

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

359

Efektywność wykonania programu

```
char digit_to_hex_char(int digit)
{
    // kopiowanie danych do tablicy przy każdym wywołaniu funkcji
    const char hex_chars[16] = "0123456789ABCDEF";
    return hex_chars[digit];
}
```

vs.

```
char digit_to_hex_char(int digit)
{
    // kopiowanie danych do tablicy przy pierwszym wywołaniu funkcji
    static const char hex_chars[16] = "0123456789ABCDEF";
    return hex_chars[digit];
}
```

▶ 360

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

360

Modyfikator static

- ▶ Modyfikator **static** może być używany także ze zmiennymi globalnymi
- ▶ Tak określona zmienna globalna staje się widoczna jedynie dla funkcji zawartych w tym samym pliku, w którym została zadeklarowana → funkcje z innych plików nie mają do niej dostępu -> pozwala to uniknąć konfliktów nazw

<pre>int licznik; . . . licznik = 10; printf("%d",licznik); // wydrukowane: 10</pre>	<pre>static int licznik; . . . licznik = 5; printf("%d",licznik); // wydrukowane: 5</pre>
--	---

▶ 361

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

361

Modyfikatory dostępu

- ▶ Język C ma dwa rodzaje modyfikatorów wpływających na sposób dostępu do zmiennych – zarówno przez sam program, jak i kompilator:
- ▶ **const** (typ stały)
 - ▶ zapobiega modyfikacji zmiennej przez program
 - ▶ uniemożliwia funkcji modyfikację obiektu wskazywanego przez parametr
- ▶ **volatile** (typ ulotny)
 - ▶ sygnalizuje kompilatorowi, że wartość zmiennej może się zmieniać z przyczyn niezależnych od programu
 - ▶ wymusza konieczność sprawdzania wartości zmiennej przy każdym odwołaniu
- ▶ **restrict** (tylko dla wskaźników)

▶ 362

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

362

Modyfikator const

- ▶ Zmiennej **const** należy nadać wartość początkową na etapie definicji
 - ▶ Wartość ta nie może być zmieniana w programie

```
#include <stdio.h>

const int i = 10;
printf("%d", i);

i = 20;          //BLAD

printf("%d", i);

return 0;
}
```

363

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

363

Przykład 118 – plik `czesca.c`

364

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

364

Przykład 118 – plik czescb.c

```
#include <stdio.h>

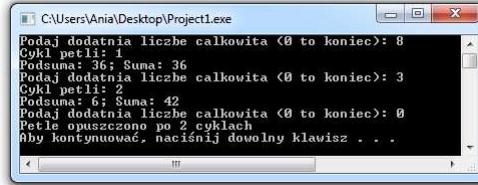
extern int liczba;      //deklaracja nawiązująca, łączność zewnętrzna
static int suma = 0;    //definicja static, łączność wewnętrzna

void sumuj(int k);     //k ma zasięg prototypowy i brak łączności

void sumuj(int k){     // k ma zasięg blokowy i brak łączności

    static int podsuma = 0; //statyczna, brak łączności

    if( k <= 0 ){
        printf("Cykl petli: %d\n", liczba);
        printf("Podsuma: %d; Suma: %d\n", podsuma, suma);
        podsuma = 0;
    }
    else{
        podsuma += k;
        suma += k;
    }
}
```


▶ 365

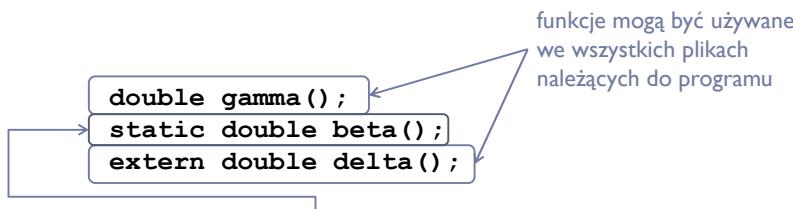
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

365

Programy wieloplikowe a funkcje

▶ Funkcje w języku C mogą być:

- ▶ **zewnętrzne** (domyślnie)
 - ▶ dostępne w innych plikach
- ▶ **statyczne**
 - ▶ dostępne jedynie w pliku, w którym zostały zdefiniowane

▶ 366

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

366

Zalety programów wieloplikowych

- ▶ Zalety programów wieloplikowych:
- ▶ przyspieszenie czasu komplikacji
 - nie ma potrzeby każdorazowego komplikowania całego programu, a jedynie pliki, które uległy zmianie;
- ▶ zwiększenie czytelności projektu
 - poprzez podział kodu programu na „tematyczne” fragmenty o wspólnej funkcjonalności (np. funkcje do drukowania, obliczeń, itp.);
- ▶ ponowne używanie modułów
 - „wydzielony” kod może być wielokrotnie wykorzystany w przyszłych projektach

▶ 367

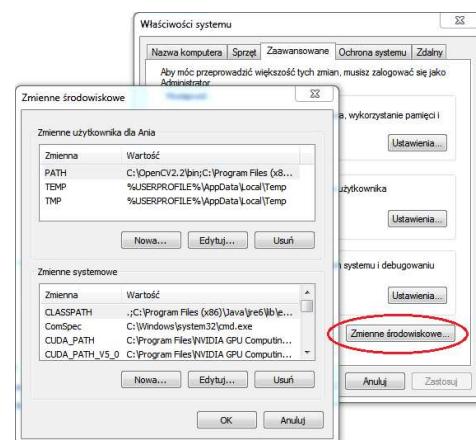
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

367

Zmienne środowiskowe

▶ Zmienne środowiskowe (ang. *environment variables*)

- ▶ zbiór dynamicznych wartości, wpływających na sposób działania uruchomionych programów (procesów)

▶ 368

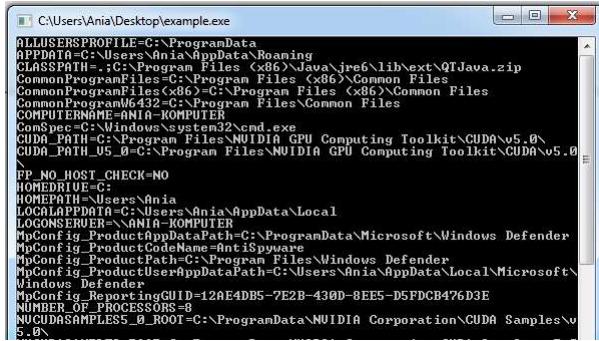
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

368

Przykład 119

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

main(int argc, char *argv[], char *env[]){
    while(*env){
        printf("%s\n", *env++);
    }
    return 0;
}
```


▶ 369

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

369

Zmienne środowiskowe

Obsługę zmiennych środowiskowych zapewniają funkcje z pliku nagłówkowego `<stdlib.h>`

```
char* getenv(const char* varname);
```

- ▶ zwraca wskaźnik do łańcucha reprezentującego wartość zmiennej środowiskowej wskazywanej przez varname lub NULL w przypadku niepowodzenia

```
int setenv(const char *varname, const char *value,  
          int overwrite);
```

- ▶ nadaje wartość *value* zmiennej środowiskowej *varname*, jeżeli zmienna nie istnieje jest dodawana do listy zmiennych środowiskowych z daną wartością; jeżeli zmienna istnieje dla niezerowej wartości parametru *overwrite* jest nadpisywana, w przeciwnym wypadku jest pozostawiona bez zmian

370

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

370

Zmienne środowiskowe

```
int putenv (const char *string)
```

- ▶ dodaje nową zmienną środowiskową lub modyfikuje istniejącą, parametr *string* ma postać: *varname=value*

```
void unsetenv (const char *varname)
```

- ▶ usuwa zmienną *varname* z listy zmiennych środowiskowych

▶ 371

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

371

Przykład 120

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main()
{
    char *pPath, *pRoot;

    pPath = getenv("PATH");
    if(pPath != NULL)
        printf( "The current path is\n: %s", pPath);

    pRoot = getenv("ROOT");
    if(pRoot != NULL)
        printf("The current root is\n: %s", pRoot);

    getchar();
    return 0;
}
```

```
The current path is
: C:\Dev-Cpp\Bin;C:\Dev-Cpp\Bin;C:\Program Files\NVIDIA GPU Computing Toolkit\UDR\v5.0\bin;C:\Program Files\NVIDIA GPU Computing Toolkit\UDR\v5.0\libnvvp;C:\Program Files (x86)\PC Connectivity Solution;C:\PROGRA~2\Borland\CBUILD\1\bin;C:\PROGRA~2\Borland\CBUILD\1\Projects\Bpl;C:\Program Files (x86)\MikTEX 2.9\miktex\bin;C:\Program Files (x86)\NVIDIA Corporation\PhysX\Common;C:\Windows\system32;C:\Windows;C:\Windows\System32\Wbem;C:\Windows\System32\WindowsPowerShell\v1.0\;C:\Program Files\MTLIB\BIN\R2010\bin;C:\Program Files (x86)\Microsoft SQL Server\N0\Tools\bin;C:\OpenG2\1\bin;C:\Program Files (x86)\CMake 2.8\bin;C:\Program Files (x86)\GDCM 2.0\bin;C:\Users\Ania\Desktop\test;C:\Program Files (x86)\QuickTime\QTSystem\;C:\OpenG2\2\bin;C:\Program Files\Java\jdk1.7.0_07\bin
```

▶ 372

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

372

Przykład 121

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

void testVariable(char* varName, char* value);

int main(){
    char *pRoot;
    pRoot = getenv("ROOT");
    testVariable("ROOT", pRoot);
    if(putenv("ROOT=E:\\root")!= -1){
        pRoot = getenv("ROOT");
        testVariable("ROOT",pRoot);
    }
    return 0;
}

void testVariable(char* varName, char* value){
    if(varName != NULL)
        printf("The current %s is:\n%s\n", varName, value);
    else
        printf("Unknown variable %s\n", varName);
}
```


▶ 373

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

373

Rekurencja

- ▶ Język C pozwala, aby funkcja (pośrednio lub bezpośrednio) wywoływała samą siebie
- ▶ Proces ten nosi nazwę **rekurencji** (ang. *recursion*)
- ▶ Każda definicja rekurencyjna potrzebuje przynajmniej jednego przypadku bazowego (nie rekurencyjnego).
- ▶ Jeżeli funkcja rekurencyjna nie zawiera odpowiednio sformułowanego warunku stopu – wówczas wywołuje się bez końca

▶ 374

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

374

Przykład 122

```
#include <stdio.h>

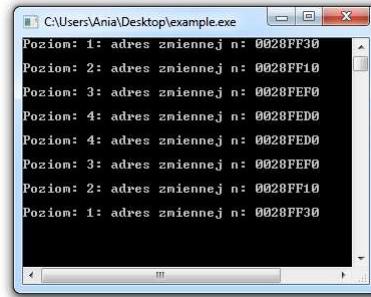
/***********************
void gora_i_dol(int);

/***********************/

int main(void) {
    gora_i_dol(1);
    return 0;
}

/***********************/

void gora_i_dol(int n) {
    printf("Poziom: %d: adres zmiennej n: %p\n\n", n, &n);
    if(n<4)
        gora_i_dol(n+1);
    printf("Poziom: %d: adres zmiennej n: %p\n\n", n, &n);
}
```


▶ 375

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

375

Rekurencja

Istotne sprawy dot. rekurencji:

- ▶ każdy poziom funkcji rekurencyjnej posiada swoje własne zmienne
- ▶ każdemu wywołaniu funkcji odpowiada jeden powrót
- ▶ instrukcje w funkcji rekurencyjnej, znajdujące się **przed** miejscem, w którym wywołuje ona samą siebie, wykonywane są **w kolejności wykonywania poziomów**
- ▶ instrukcje w funkcji rekurencyjnej, znajdujące się **po** miejscu, w którym wywołuje ona samą siebie, wykonywane są **w kolejności odwrotnej do kolejności wykonywania poziomów**
- ▶ kod funkcji dla kolejnych wywołań nie jest zwielokrotniany
- ▶ funkcja rekurencyjna powinna posiadać element umożliwiający zakończenie sekwencji wywołań rekurencyjnych

▶ 376

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

376

Przykład 123a

```
#include <stdio.h>
/*****************/
void rekurencja(int);
/*****************/
int main(void){

    rekurencja(0);
    getchar();
    return 0;
}
/*****************/
void rekurencja(int i){

    if(i<10){
        printf("%d ", i);
        rekurencja(i+1);
    }
}
```

▶ 377 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

377

Przykład 123b

```
#include <stdio.h>
/*****************/
void rekurencja(int);
/*****************/
int main(void){

    rekurencja(0);
    getchar();
    return 0;
}
/*****************/
void rekurencja(int i){

    if(i<10){
        rekurencja(i+1);
        printf("%d ", i);
    }
}
```

▶ 378 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

378

Rekurencja końcowa

- ▶ W najprostszej postaci, wywołanie rekurencyjne znajduje się na końcu funkcji, tuż przed słowem `return` – mówi się wówczas o rekurencji końcowej (ang. *tail/end recursion*)
 - ▶ jest to najprostsza forma rekurencji, która działa tak, jak pętla
- ▶ Rekurencja zazwyczaj zużywa więcej pamięci, niż pętla:
 - ▶ otrzymuje oddzielnny zestaw zmiennych
 - ▶ każde wywołanie umieszcza na stosie nową porcję danych
- ▶ Rekurencja jest zazwyczaj wolniejsza, ponieważ każde wywołanie funkcji zabiera czas

▶ 379

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

379

```
#include <stdio.h>
#include <time.h>

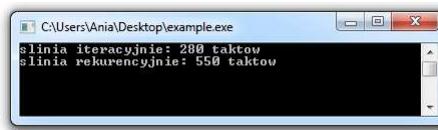
long long silnia (int n);
long long rsilnia (int n);

int main(void) {
    int i;
    time_t start, stop;
    start = clock();
    for (i=0; i<1000000; i++) silnia(120);
    stop = clock();
    printf("slinia iteracyjnie: %ld taktow\n", stop - start);
    start = clock();
    for (i=0; i<1000000; i++) rsilnia(120);
    stop = clock();
    printf("slinia rekurencyjnie: %ld taktow\n", stop - start);
    return 0;
}

long long silnia(int n){
    long long wyn;
    for(wyn = 1; n>1; n--)
        wyn*=n;
    return wyn;
}

long long rsilnia(int n){
    long long wyn;
    if(n>0)
        wyn = n* rsilnia(n-1);
    else
        wyn = 1;
    return wyn;
}
```

Przykład 124

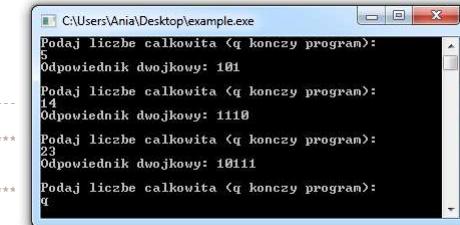
▶ 380

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

380

Przykład 125

```
#include <stdio.h>
*****
void do_binar(int);
*****
int main(void){
    int liczba;
    printf("Podaj liczbe całkowita (q konczy program): \n");
    while(scanf("%d", &liczba) == 1) {
        printf("Odpowiednik dwójkowy: ");
        do_binar(liczba);
        printf("\n\n");
        printf("Podaj liczbe całkowita (q konczy program): \n");
    }
    return 0;
}
*****
void do_binar(int n){
    int r;
    r = n%2;
    if(n>=2)
        do_binar(n/2);
    putchar('0'+r);
    return;
}
```


Rekurencyjne znajdowanie binarnej
reprezentacji liczby dziesiętnej

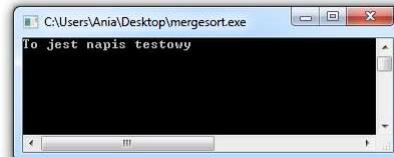
▶ 381

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

381

Przykład 126

```
#include <stdio.h>
void rkopiuj(char *s1, char *s2);
int main(void){
    char nap[80];
    rkopiuj(nap, "To jest napis testowy");
    printf(nap);
    getchar();
    return 0;
}
void rkopiuj(char *s1, char *s2){
    if(*s2){                  /*jesli nie na koncu s2*/
        *s1++ = *s2++;
        rkopiuj(s1,s2);
    }
    else
        *s1 = '\0';           /*znak null konczacy napis*/
}
```


Rekurencyjne kopiowanie napisów

▶ 382

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

382

Ciąg Fibonacciego

$$F_n := \begin{cases} 0 & \text{dla } n = 0; \\ 1 & \text{dla } n = 1; \\ F_{n-1} + F_{n-2} & \text{dla } n > 1. \end{cases}$$

```
int FibRek(int n){
    if (n < 2) return n;
    else return FibRek(n-1)+FibRek(n-2);
}
```

REKURENCYJNIE

```
int main(){
    int i;
    for(i=0; i<10; i++)
        printf("%d rek: %d,
               it: %d\n", i,
               FibRek(i),FibIt(i));

    return 0;
}
```

rek	it
0	0
1	1
2	1
3	2
4	3
5	5
6	8
7	13
8	21
9	34

▶ 383
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

383

Schemat Hornera

- ▶ **Schemat Hornera** – sposób obliczania wartości wielomianu dla danej wartości argumentu wykorzystujący minimalną liczbę mnożeń.

$$W(x) = a_0 + a_1x + a_2x^2 + a_3x^3 + \cdots + a_{n-2}x^{n-2} + a_{n-1}x^{n-1} + a_nx^n$$

$n(n+1)/2$ - mnożeń n - dodawań

$$W(x) = a_0 + x(a_1 + x(a_2 + \dots + x(a_{n-2} + x(a_{n-1} + xa_n))\dots)).$$

n - mnożeń n - dodawań

$$W_n(x) = \begin{cases} a_n & \text{dla } n = 0 \\ W_{n-1}(x) * x + a_n & \text{dla } n > 0 \end{cases}$$

▶ 384
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

384

192

Schemat Hornera

```
int HornerRek(int wsp[], int st, int x) {
    if(st==0)
        return wsp[0];
    return x*HornerRek(wsp, st-1, x)+wsp[st];
}
```

REKURENCYJNIE

```
int HornerIt(int wsp[], int st, int x) {
    int i, wynik = wsp[0];
    for(i=1; i<=st; i++)
        wynik = wynik*x + wsp[i];
    return wynik;
}
```

ITERACYJNIE

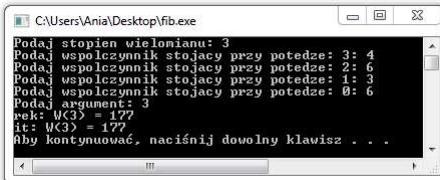
▶ 385

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

385

Schemat Hornera

```
int main() {
    int *wsp, st, arg, i;
    printf("Podaj stopien wielomianu: ");
    scanf("%d", &st);
    wsp = (int*)malloc((st+1)*sizeof(int));
    //wczytanie współczynników
    for(i=0; i<=st; i++) {
        printf("Podaj współczynnik stojacy przy potedze: %d : ", st-i);
        scanf("%d", &wsp[i]);
    }
    printf("Podaj argument: ");
    scanf("%d", &arg);
    printf("rek: W(%d) = %d\n", arg, HornerRek(wsp, st, arg));
    printf("it: W(%d) = %d\n", arg, HornerIt(wsp, st, arg));
    free (wsp);
    return 0;
}
```


allokacja pamięci

zwolnienie pamięci

▶ 386

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

386

Wyznacznik macierzy kwadratowej

$$\det(A_{[n \times n]}) = \begin{cases} a_{nn} & \text{dla } n = 1 \\ \sum_{k=1}^n a_{ik}(-1)^{i+k} \det(A_{ik}) & \text{dla } n > 1 \end{cases}$$

gdzie:

i - wiersz macierzy, względem którego następuje rozwinięcie

A_{ik} - macierz powstała przez skreślenie i -tego wiersza i j -tej kolumny w macierzy A

$$A = \begin{bmatrix} -2 & 2 & -3 \\ -1 & 1 & 3 \\ 2 & 0 & -1 \end{bmatrix},$$

$$\begin{aligned} \det(A) &= (-1)^{1+2} \cdot 2 \cdot \begin{vmatrix} -1 & 3 \\ 2 & -1 \end{vmatrix} + (-1)^{2+2} \cdot 1 \cdot \begin{vmatrix} -2 & -3 \\ 2 & -1 \end{vmatrix} + (-1)^{3+2} \cdot 0 \cdot \begin{vmatrix} -2 & -3 \\ -1 & 3 \end{vmatrix} \\ &= (-2) \cdot ((-1) \cdot (-1) - 2 \cdot 3) + 1 \cdot ((-2) \cdot (-1) - 2 \cdot (-3)) \\ &= (-2) \cdot (-5) + 8 = 18. \end{aligned}$$

▶ 387

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

387

Przykład 127₍₁₎

```
double det(int n, int w, int * WK, double ** A){
    int i, j, k, m, *KK;
    double s;
    if(n == 1) // przypadek jednoelementowy
        return A[w][WK[0]];
    else {
        KK = (int*) malloc ((n-1) * sizeof (int)); // wektor kolumn
        s = 0; m = 1;
        for(i = 0; i < n; i++) { // pętla obliczająca rozwinięcie
            k = 0; // wektor kolumn dla rekurencji
            for(j = 0; j < n - 1; j++) {
                if(k == i) k++; // pominięcie bieżącej kolumny
                KK[j] = WK[k++]; // przeniesienie pozostałych kolumn do KK
            }
            s += m * A[w][WK[i]] * det(n - 1, w + 1, KK, A);
            m = -m; // kolejny mnożnik
        }
        free (KK);
        return s;
    }
}
```

▶ 388

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

388

Przykład 127₍₂₎

```

int main(){
    int n, i, j, *WK;
    double ** A;

    printf("Podaj rozmiar macierzy: ");
    scanf("%d", &n);           dynamiczna alokacja i wypełnienie macierzy

    A = (double**) malloc (n * sizeof(double*));
    for(i = 0; i < n; i++){
        A[i] = (double*) malloc(n * sizeof(double));
        for(j = 0; j < n; j++) scanf("%lf", &A[i][j]);
    }

    WK = (int*) malloc (n*sizeof(int));
    for(i = 0; i < n; i++)
        WK[i] = i;

    printf("Wyznacznik wynosi: %lf", det(n, 0, WK, A));      zwalnianie pamięci

    free(WK);
    for(i = 0; i < n; i++) free(A[i]);
    free(A);
}

```

▶ 389 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

389

Sortowanie przez scalanie

Algotrytm scalania zbiorów uporządkowanych:

- ▶ porównaj ze sobą pierwsze elementy z każdego ze scalanych zbiorów;
- ▶ mniejszy element wstaw do nowego zbioru (wynikowego) usuwając go jednocześnie ze zbioru źródłowego;
- ▶ powtarzaj czynności 1 i 2, aż oba scalane zbiory będą puste.

Algotrytm sortowania przez scalanie:

- ▶ jeśli zbiór zawiera więcej niż jeden element, to podziel go na dwa równe podzbiory (lub prawie równe, jeśli zbiór sortowany ma nieparzystą liczbę elementów);
- ▶ posortuj pierwszy podzbiór stosując ten sam algorytm;
- ▶ posortuj drugi podzbiór stosując ten sam algorytm;
- ▶ połącz dwa uporządkowane podzbiory w jeden zbiór uporządkowany.

rekurencja

Wynikiem scalenia dwóch uporządkowanych zbiorów:
 $\{1\ 3\ 6\ 7\ 9\}$ i $\{2\ 3\ 4\ 6\ 8\}$ jest zbiór:
 $\{1\ 2\ 3\ 3\ 4\ 6\ 6\ 7\ 8\ 9\}$.

▶ 390 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

390

Przykład 128(1)

```
#include <stdio.h>
#define N 20
/*********************************************************/
void merge(int, int, int, int[]);
void mergesort(int, int, int[]);
/*********************************************************/
int main() {
    int i;
    int tab[N] = {29,28,27,25,1,2,3,5,6,24,22,20,18,8,10,11,17,15,13,12};

    printf("Zbiór przed sortowaniem:\n");
    for (i=0; i<N; i++)
        printf("%d ", tab[i]);

    mergesort(0,N-1, tab);      /* wywołanie funkcji sortującej

    printf("\nZbiór po sortowaniu:\n");
    for (i=0; i<N; i++)
        printf("%d ", tab[i]);

    return 0;
}

```

▶ 391

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

391

Przykład 128(2)

```
void merge(int pocz, int sr, int kon, int tab[N]){
    int i, j, q;
    int t[N];

    for (i=pocz; i<=kon; i++)
        t[i]=tab[i];      /* Kopiowanie danych do tablicy pomocniczej

    i=pocz; j=sr+1; q=pocz;
    while (i<=sr && j<=kon) {
        if (t[i]<t[j])
            tab[q++]=t[i++];
        else
            tab[q++]=t[j++];
    }

    while (i<=sr)
        tab[q++]=t[i++];  /* Przeniesienie nie skopiowanych danych
                            ze zbioru pierwszego w przypadku,
                            gdy drugi zbiór się skończył
}

```

▶ 392

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

392

Przykład 128(3)

```
void mergesort(int pocz, int kon, int tab[N]) {
    int sr;
    if (pocz<kon) {
        sr=(pocz+kon)/2;
        mergesort(pocz, sr, tab); sortowanie lewego podciagu
        mergesort(sr+1, kon, tab); sortowanie prawego podciagu
        merge(pocz, sr, kon, tab); scalanie podciagow
    }
}
```


▶ 393

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

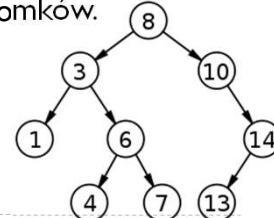
393

Drzewo binarne

- ▶ **Drzewo** (ang. tree) dynamiczna struktura zbudowana z węzłów (ang. nodes)
 - ▶ każdy węzeł może posiadać jednego **rodzica** (ang. parent node) oraz kilku **potomków** (ang. child node)
 - ▶ węzeł nieposiadający rodzica to **korzeń** lub **węzeł główny** (ang. root node)
 - ▶ węzeł nie posiadający potomków to **liść** (ang. leaf)
 - ▶ drzewo może posiadać wiele liści lecz tylko jeden korzeń.
- ▶ **Drzewo binarne** (ang. binary tree) to drzewo, w którym każdy węzeł może posiadać co najwyżej dwóch potomków.

Struktura cykliczna

```
struct node
{
    node * parent;
    node * left;
    node * right;
    ...
};
```


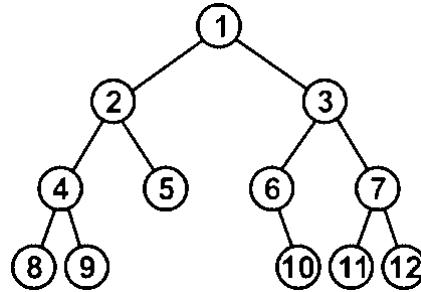
▶ 394

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

394

Sposób reprezentacji drzewa

- ▶ Jednym ze sposobów reprezentacji drzew binarnych jest **lista sąsiedztwa**:
- ▶ $L[i] = \{\text{rodzic, lewy potomek, prawy potomek}\}$

w – wierzchołek
l – lewy potomek

r – rodzic
p – prawy potomek

w	r	l	p
1	0	2	3
2	1	4	5
3	1	6	7
4	2	8	9
5	2	0	0
6	3	0	10
7	3	11	12
8	4	0	0
9	4	0	0
10	6	0	0
11	7	0	0
12	7	0	0

▶ 395

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

395

Przechodzenie drzewa

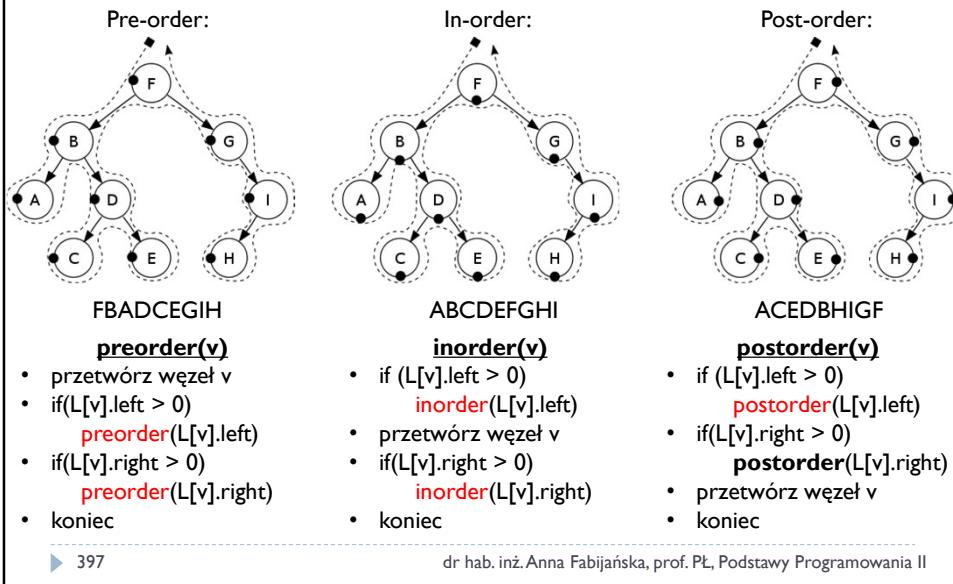
- ▶ **Przechodzenie drzewa** (przechodzenie po drzewie) to proces odwiedzania każdego wierzchołka drzewa
- ▶ przejście wzduż (ang. *pre-order*)
 - ▶ korzeń -> lewe poddrzewo -> prawe poddrzewo
 - ▶ działanie jest wykonywane najpierw na rodzicu, następnie na synach
- ▶ przejście poprzeczne (ang. *in-order*)
 - ▶ lewe poddrzewo -> korzeń -> prawe poddrzewo
 - ▶ najpierw wykonywane jest działanie na jednym z synów, następnie na rodzicu i na końcu na drugim synu.
- ▶ przejście wstecznne (ang. *post-order*)
 - ▶ lewe poddrzewo -> prawe poddrzewo -> korzeń
 - ▶ działanie jest wykonywane najpierw na wszystkich synach, na końcu na rodzicu
- ▶ przejście wszerz BFS (ang. *Bridth First Search*)
 - ▶ przechodzi przez kolejne węzły na poszczególnych poziomach drzewa binarnego

▶ 396

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

396

Przechodzenie drzewa

397

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

Przykład 129₍₁₎

```

#include <stdio.h>
#include <math.h>
#include <stdlib.h>
/***********************/
struct list_elem{
    int parent;
    int left;
    int right;
};
/***********************/
void preorder(int v, struct list_elem L[], int nr_preorder[], int *nr)
{
    nr_preorder[v] = (*nr)++;
    if(L[v].left) preorder(L[v].left, L, nr_preorder, nr);
    if(L[v].right) preorder(L[v].right, L, nr_preorder, nr);
}
/***********************/
void inorder(int v, struct list_elem L[], int nr_inorder[], int *nr)
{
    if(L[v].left) inorder(L[v].left, L, nr_inorder, nr);
    nr_inorder[v] = (*nr)++;
    if(L[v].right) inorder(L[v].right, L, nr_inorder, nr);
}
/***********************/
void postorder(int v, struct list_elem L[], int nr_postorder[], int *nr)
{
    if(L[v].left) postorder(L[v].left, L, nr_postorder, nr);
    if(L[v].right) postorder(L[v].right, L, nr_postorder, nr);
    nr_postorder[v] = (*nr)++;
}

```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

398

Przykład 129(2)

```
/************************************************************************/
struct list_elem* utworzListeSasiedztwa(int n, int m)
{
    int i, c,l,r;
    struct list_elem* L =
        (struct list_elem*)malloc((n+1)*sizeof(struct list_elem));
    for (i=1; i<=n; i++) {
        L[i].parent = 0;
        L[i].left = 0;
        L[i].right = 0;
    }
    for(i = 1; i <= m; i++) {
        printf("Podaj numer wierzchołka oraz prawego i lewego potomka: ");
        scanf("%d %d %d", &c, &l, &r);
        L[c].left = l; L[c].right = r;
        if(l) L[l].parent = c;
        if(r) L[r].parent = c;
    }
    return L;
}
/************************************************************************/
```

▶ 399

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

399

Przykład 129(3)

```
/************************************************************************/
void drukujListeSasiedztwa(struct list_elem L[], int n)
{
    int i;
    printf("-----\n");
    for(i = 1; i <= n; i++)
        printf("%d: | \t%d\t%d\t%d\n", i, L[i].parent, L[i].left, L[i].right);
    printf("-----\n");
}
/************************************************************************/
void drukujWierzcholki(int preorder[], int inorder[], int postorder[], int n)
{
    int i;
    printf("-----\n");
    printf("w\t pre\t in\t post\n");
    printf("-----\n");
    for(i = 1; i <= n; i++)
        printf("%d\t | %d\t | %d\t | %d\t|\n",
               i, preorder[i], inorder[i], postorder[i]);
    printf("-----\n");
}
/************************************************************************/
```

▶ 400

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

400

Przykład 129₍₄₎

```

int main(void) {
    int n, m, i, nr;

    printf("Podaj liczbę wierzchołków w drzewie: ");
    scanf("%d", &n);

    printf("Podaj liczbę wierzchołków z potomkiem: ");
    scanf("%d", &m);

    int* nr_preorder = (int*)malloc((n+1)*sizeof(int));
    int* nr_inorder = (int*)malloc((n+1)*sizeof(int));
    int* nr_postorder = (int*)malloc((n+1)*sizeof(int));

    struct list_elem* L = utworzListeSasiadztwa(n, m);
    drukujListeSasiadztwa(L, n);

    nr = 1; preorder(1, L, nr_preorder, &nr);
    nr = 1; inorder(1, L, nr_inorder, &nr);
    nr = 1; postorder(1, L, nr_postorder, &nr);

    drukujWierzchołki(nr_preorder, nr_inorder, nr_postorder, n);

    free(nr_preorder);
    free(nr_inorder);
    free(nr_postorder);
    free(L);

    return 0;
}

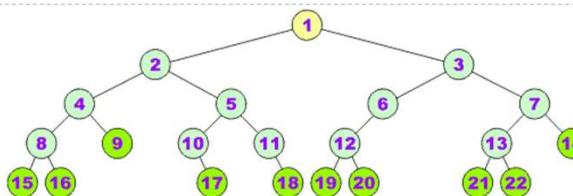
```

▶ 401

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

401

Przykład 129(wynik działania programu)

v	pre	in	post
1:	1	12	22
2:	2	6	11
3:	3	13	21
4:	4	17	21
5:	5	1	5
6:	6	8	10
7:	7	14	15
8:	8	16	15
9:	9	18	20
10:	10	2	3
11:	11	5	4
12:	12	7	7
13:	13	10	9
14:	14	15	14
15:	15	19	18
16:	16	19	18
17:	17	21	20
18:	18	2	6
19:	19	12	11
20:	20	16	13
21:	21	17	13
22:	22	20	16

Lista sąsiedztwa

v	pre	in	post
1:	1	12	22
2:	2	6	11
3:	3	13	21
4:	4	17	21
5:	5	1	5
6:	6	8	10
7:	7	14	15
8:	8	16	15
9:	9	18	20
10:	10	2	3
11:	11	5	4
12:	12	7	7
13:	13	10	9
14:	14	15	14
15:	15	19	18
16:	16	19	18
17:	17	21	20
18:	18	2	6
19:	19	12	11
20:	20	16	13
21:	21	17	13
22:	22	20	16

Ponumerowane wierzchołki

▶ 402

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

402

Rekurencja wzajemna

- ▶ **Wzajemna rekurencja** (rekurencja pośrednia) dwóch funkcji występuje wówczas, kiedy pierwsza funkcja zawiera wywołanie funkcji drugiej, która ponownie wywołuje funkcję pierwszą

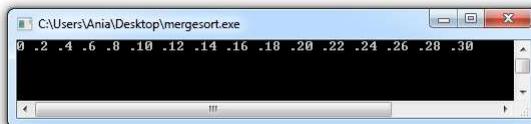
▶ 403

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

403

Przykład 130

```
#include <stdio.h>
/*****************/
void f1(int);
void f2(int);
/*****************/
int main(void) {
    f1(30);
    getchar();
    return 0;
}
/*****************/
void f1(int a){
    if(a) f2(a-1);
    printf("%d ", a);
}
/*****************/
void f2(int b){
    if(b) f1(b-1);
    printf(".");
}
```


▶ 404

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

404

Przykład 131

```
#include <stdio.h>
int hofstaderFemale(int);
int hofstaderMale(int);
int hofstaderFemale(int n)
{
    return (n == 0) ? 1 : n - hofstaderMale(n - 1);
}
int hofstaderMale(int n)
{
    return (n == 0) ? 0 : n - hofstaderFemale(n - 1);
}
int main()
{
    int i;
    printf("F: ");
    for (i = 0; i < 25; i++)
        printf("%d ", hofstaderFemale(i));
    printf("\n");
    printf("M: ");
    for (i = 0; i < 25; i++)
        printf("%d ", hofstaderMale(i));
    return 0;
}
```

Sekwencja Hofstadera

$$\begin{aligned} F(0) &= 1 \\ M(0) &= 0 \\ F(n) &= n - M(F(n-1)), n > 0 \\ M(n) &= n - F(M(n-1)), n > 0. \end{aligned}$$

▶ 405

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

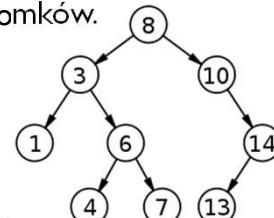
405

Drzewo binarne

- ▶ **Drzewo** (ang. tree) dynamiczna struktura zbudowana z węzłów (ang. nodes)
 - ▶ każdy węzeł może posiadać jednego **rodzica** (ang. parent node) oraz kilku **potomków** (ang. child node)
 - ▶ węzeł nieposiadający rodzica to **korzeń** lub **węzeł główny** (ang. root node)
 - ▶ węzeł nie posiadający potomków to **liść** (ang. leaf)
 - ▶ drzewo może posiadać wiele liści lecz tylko jeden korzeń.
- ▶ **Drzewo binarne** (ang. binary tree) to drzewo, w którym każdy węzeł może posiadać co najwyżej dwóch potomków.

```
struct node
{
    struct node * parent;
    struct node * left;
    struct node * right;
    int data;
};
```

```
struct tree{
    struct node* root;
};
```


▶ 406

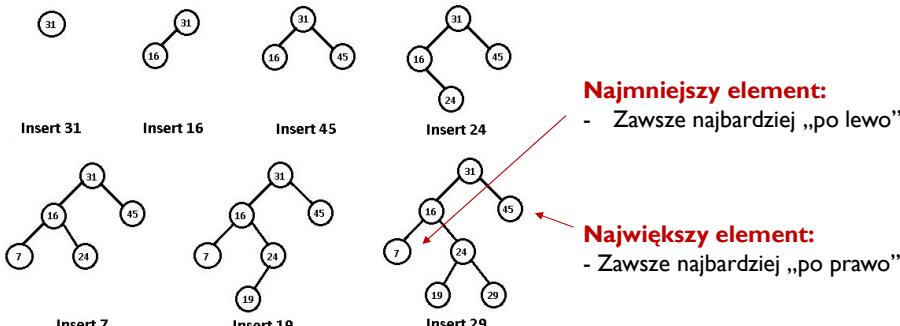
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

406

Drzewa binarne

Dodawanie elementów:

1. Po prawej stronie – element **większy** od rodzica
2. Po lewej stronie – element **mniejszy** od rodzica

▶ 407

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

407

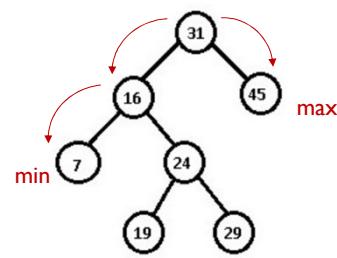
Przykład 132₍₁₎

```
struct node * minValueNode(struct tree* t) {
    struct node* temp = t->root;

    while (temp->left)
        temp = temp->left;
    return temp;
}

struct node * maxValueNode(struct tree* t) {
    struct node* temp = t->root;

    while (temp->right)
        temp = temp->right;
    return temp;
}
```


▶ 408

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

408

```

void insertNode(struct tree* t, int data) {
    struct node *new = createNode(data);
    if(!t->root) {
        t->root = new;
        return;
    }
    struct node *temp = t->root;
    while (temp) {
        if (temp->data <= new->data) {
            if (!temp->right) {
                temp->right = new;
                break;
            }
            temp = temp->right;
        }
        if (temp->data > new->data) {
            if (!temp->left) {
                temp->left = new;
                break;
            }
            temp = temp->left;
        }
    }
}

```

Przykład 132(2)

w pustym drzewie element będzie korzeniem

Jeśli wartość nowego węzła jest większa od aktualnego, przejdź w prawo. Wstaw węzeł w miejsce napotkanego NULL

Inaczej przejdź w głąb drzewa

```

struct node* createNode(int data){
    struct node * item
        = malloc(sizeof(struct node));
    item->left = NULL;
    item->right = NULL;
    item->data = data;
    return item;
}

```

▶ 409

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

409

```

int treeDepth(struct node* root) {
    if(root) {
        int dL = treeDepth(root->left);
        int dR = treeDepth(root->right);
        int height = dL > dR ? dL : dR;
        return height + 1;
    }
    return 0;
}

```

Przykład 132(3)

sprawdzenie wysokości (głębokości) drzewa

```

void printGivenLevel(struct node* root, int level)
{
    if (root == NULL)
        return;
    if (level == 1)
        printf("%d ", root->data);
    else if (level > 1) {
        printGivenLevel(root->left, level-1);
        printGivenLevel(root->right, level-1);
    }
}

```

drukowanie każdego poziomów osobno (rekurencja)

```

void printLevelOrder(struct node* root)
{
    printf("\n***** \n");
    int h = treeDepth(root);
    int i;
    for (i=1; i<=h; i++){
        printGivenLevel(root, i);
        printf("\n");
    }
}

```

drukowanie całego drzewa

▶ 410

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

410

Przykład 132(4)

```

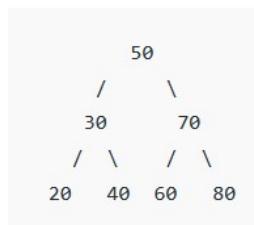
int main()
{
    struct tree T;
    T.root = NULL;

    insertNode(&T, 50);
    insertNode(&T, 30);
    insertNode(&T, 20);
    insertNode(&T, 40);
    insertNode(&T, 70);
    insertNode(&T, 60);
    insertNode(&T, 80);

    printf("Tree height: %d \n", treeDepth(T.root));
    printLevelOrder(T.root);

    printf("\nMin: %d", minValueNode(&T) ->data);
    printf("\nMax: %d\n", maxValueNode(&T) ->data);
}

```


Tree height: 3

50
30 70
20 40 60 80
Min: 20
Max: 80

▶ 411

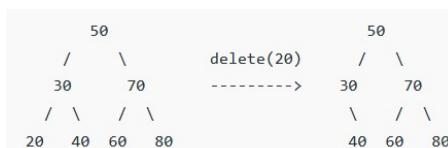
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

411

Drzewa binarne

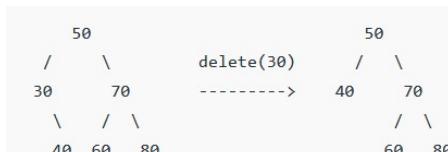
Usuwanie elementów:

1. Usuwany element jest liściem

Po prostu usuń element

2. Usuwany element ma jednego potomka

Przenieś potomka w miejsce
usuwanego rodzica

▶ 412

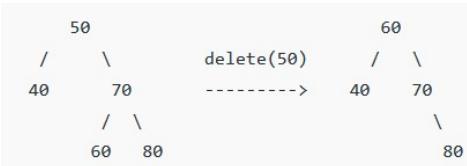
dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

412

Drzewa binarne

Usuwanie elementów:

3. Usuwany element ma dwóch potomków

Znajdź następcę in order (minimum w prawym poddrzewie)
i przenieś go w miejsce usuwanego rodzica

▶ 413

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

413

```

struct node* deleteNode(struct node* root, int key)
{
    if (root == NULL)
        return root;

    if (key < root->data)
        root->left = deleteNode(root->left, key);

    else if (key > root->data)
        root->right = deleteNode(root->right, key);

    else {
        if (root->left == NULL) {
            struct node* temp = root->right;
            free(root);
            return temp;
        }
        else if (root->right == NULL) {
            struct node* temp = root->left;
            free(root);
            return temp;
        }

        struct node* temp = minValueNode(root->right);
        root->data = temp->data;
        root->right = deleteNode(root->right, temp->data);
    }
    return root;
}
  
```

Przykład 132(5)

Wierzchołek z nie więcej niż jednym potomkiem

Wierzchołek z dwoma potomkami

▶ 414

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

414

Przykład 132(6)

```

int main()
{
    struct tree T;
    T.root = NULL;

    insertNode(&T, 50);
    insertNode(&T, 30);
    insertNode(&T, 20);
    insertNode(&T, 40);
    insertNode(&T, 70);
    insertNode(&T, 60);
    insertNode(&T, 80);

    printf("Tree height: %d \n", treeDepth(T.root));
    printLevelOrder(T.root);

    printf("\nMin: %d", minValueNode(&T) ->data);
    printf("\nMax: %d\n", maxValueNode(&T) ->data);

    deleteNode(T.root, 20);
    printLevelOrder(T.root);

    deleteNode(T.root, 30);
    printLevelOrder(T.root);

    deleteNode(T.root, 50);
    printLevelOrder(T.root);
}

```

```

Tree height: 3
*****
50
30 70
20 40 60 80

Min: 20
Max: 80

*****
50
30 70
40 60 80

*****
50
40 70
60 80

*****
60
40 70
80

Process finished with exit code 0

```

▶ 415

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

415

Wybrane funkcje biblioteczne

- ▶ Funkcje i makra standardowej biblioteki zadeklarowane są w standardowych nagłówkach:

- **<assert.h>** diagnostyka
- **<float.h>** ograniczenia określane przez implementację
- **<math.h>** funkcje matematyczne
- **<stdarg.h>** listy argumentów o zmiennej długości
- **<stdlib.h>** funkcje narzędziowe
- **<cctype.h>** wykrywanie przynależności znaków do określonej klasy
- **<limits.h>** ograniczenia określane przez implementację
- **<setjmp.h>** skoki odległe
- **<stddef.h>** standardowe definicje
- **<string.h>** operacje na ciągach znakowych
- **<errno.h>** raportowanie błędów
- **<locale.h>** ustawienia lokalne (międzynarodowe)
- **<signal.h>** sygnały
- **<stdio.h>** operacje wejścia-wyjścia
- **<time.h>** data i godzina

▶ 416

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

416

<assert.h> diagnostyka

- ▶ Plik nagłówkowy **assert.h** definiuje makro preprocesora **assert()**
- ▶ Makro **assert()** umożliwia dodanie do programu mechanizmu diagnostycznego:

```
void assert(int wyrażenie)
```

- ▶ Jeżeli wyrażenie ma wartość zero (**fałsz**) w chwili wykonania polecenia, to makro **assert()** wypisuje komunikat:

```
Assertion failed: wyrażenie, file nazwa pliku, line numer
```

- ▶ oraz wywołuje funkcję **abort()**, aby zakończyć pracę programu.

▶ 417

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

417

Przykład 133

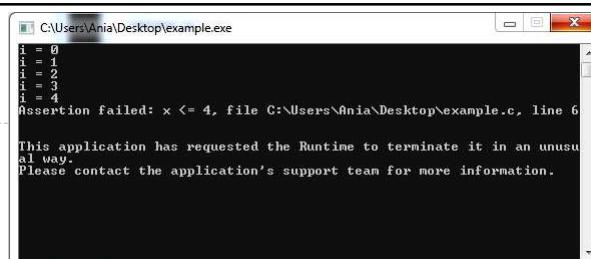
```
#include <stdio.h>
#include <assert.h>

int test_assert (int x)
{
    assert(x <= 4);
    return x;
}

int main (void)
{
    int i;

    for (i=0; i<=9; i++){
        test_assert( i );
        printf("i = %i\n", i);
    }

    return 0;
}
```


▶ 418

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

418

Przykład 134

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>
#include <assert.h>

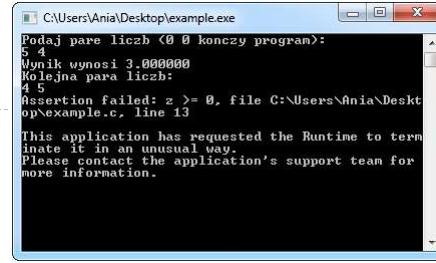
int main(){

    double x, y, z;
    puts("Podaj parę liczb (0 0 kończy program): ");

    while(scanf("%lf %lf", &x, &y) == 2 && (x!=0 || y!=0))
    {
        z = x * x - y * y;
        assert(z >= 0);

        printf("Wynik wynosi %f\n", sqrt(z));
        puts("Kolejna para liczb: ");
    }

    return 0;
}
```


▶ 419

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

419

<errno.h>

błędy

- ▶ Plik nagłówkowy **errno.h** umożliwia skorzystanie ze starszego mechanizmu raportowania błędów
- ▶ Tworzy miejsce w statycznej pamięci zewnętrznej, do którego dostęp następuje przez identyfikator **ERRNO**
 - ▶ niektóre funkcje biblioteczne umieszczały w tym miejscu wartość, aby zasygnalizować wystąpienie błędu.
- ▶ Makra:
 - ▶ **EDOM** - błąd zakresu argumentów przy wywoływaniu funkcji matematycznych (np. **sqrt(-1)**).
 - ▶ **ERANGE** - wynik działania funkcji matematycznych nie mieści się w typie wyniku (np. **exp(100000)** przekracza zakres **double**).
 - ▶ **EILSEQ** - napotkano błędą reprezentację wielobajtowego znaku.

▶ 420

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

420

Przykład 135

```
#include <stdio.h>
#include <errno.h>
#include <math.h>
#include <stdlib.h>

int main()
{
    errno = 0;
    double x, y;

    x = -10;
    y = sqrt(x);

    if(errno != 0){
        fprintf(stderr, "sqrt error; program terminated. \n");
        exit(EXIT_FAILURE);
    }

    printf("sqrt(%.2f) = %.2f\n", x, y);
    return 0;
}
```

▶ 421 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

421

Przykład 136

```
#include <stdio.h>
#include <errno.h>
#include <math.h>
#include <stdlib.h>

int main()
{
    errno = 0;
    double x, y;

    x = 10000;
    y = exp(x);

    if(errno == EDOM){
        fprintf(stderr, "Argument poza zakresem \n");
        exit(EXIT_FAILURE);
    }
    if(errno == ERANGE){
        fprintf(stderr, "Wartość zwracana poza zakresem \n");
        exit(EXIT_FAILURE);
    }
    printf("exp(%.2f) = %.2f\n", x, y);

    return 0;
}
```

▶ 422 dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

422

<stdio.h> oraz <string.h> błędy - cd

- ▶ Plik nagłówkowy **stdio.h** zawiera funkcję

```
void perror(const char*)
```

- ▶ która wysyła komunikaty błędów systemowych do standardowego wyjścia błędów

- ▶ Plik nagłówkowy **string.h** zawiera funkcję

```
char * strerror(int errnum)
```

- ▶ która zwraca wskaźnik do komunikatu o błędzie (zależnego od implementacji) odpowiadającego numerowi błędu **errnum**

▶ 423

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

423

Przykład 137

```
#include <stdio.h>
#include <errno.h>
#include <math.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>

int main()
{
    errno = 0;
    double x, y;

    x = -10;
    y = sqrt(x);

    if(errno != 0){
        perror("sqrt failure");
        puts(strerror(EDOM));
        exit(EXIT_FAILURE);
    }

    printf("sqrt(% .2f) = % .2f\n", x, y);

    return 0;
}
```

```
sqrt failure: Numerical argument out of domain
Numerical argument out of domain
Process finished with exit code 1
```

▶ 424

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

424

<locale.h>

ustawienia lokalne

- ▶ Zbiór ustawień lokalnych, kontrolujących m.in..
 - ▶ symbol używany jako separator w ułamkach dziesiętnych (78.5 vs. 78,5)
 - ▶ symbol waluty
 - ▶ zestaw znaków
 - ▶ formatowanie daty i czasu
- ▶ Poprzez zmianę ustawień lokalnych można adaptować program do różnych regionów

```
struct lconv *localeconv(void);
```

- ▶ Zwraca wskaźnik do struktury typu **struct lconv** zawierającej aktualne ustawienia lokalne

▶ 425

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Advanced Programming

425

<locale.h>

ustawienia lokalne

```
char *setlocale(int category, const char *locale)
```

- ▶ ustawia wybrane parametry zgodnie z wartościami określonymi przez ustawienia w łańcuchu *locale*
- ▶ argument *category* decyduje o tym, które wartości ustawień zostaną zmienione

Macro	Description
NULL	Leave the locale unchanged and return a pointer to the current locale.
LC_ALL	Change all locale values.
LC_COLLATE	Change locale values for the collating sequence used by <code>strcoll()</code> and <code>strxfrm()</code> .
LC_CTYPE	Change locale values for the character-handling functions and the multibyte functions.
LC_MONETARY	Change locale values for monetary-formatting information.
LC_NUMERIC	Change locale values for the decimal point symbol and non-monetary formatting used by formatted I/O and by string-conversion functions.
LC_TIME	Change locale values for the time formatting used by <code>strftime()</code> .

▶ 426

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Advanced Programming

426

Przykład 138

```
#include <locale.h>
#include <stdio.h>
#include <time.h>

int main () {
    time_t currtime;
    struct tm *timer;
    char buffer[80];

    time( &currtime );
    timer = localtime( &currtime );

    printf("Locale is: %s\n", setlocale(LC_ALL, "en_GB"));
    strftime(buffer,80,"%c", timer );
    printf("Date is: %s\n", buffer);

    printf("Locale is: %s\n", setlocale(LC_ALL, "de_DE"));
    strftime(buffer,80,"%c", timer );
    printf("Date is: %s\n", buffer);

    printf("Locale is: %s\n", setlocale(LC_ALL, "pl_PL"));
    strftime(buffer,80,"%c", timer );
    printf("Date is: %s\n", buffer);

    printf("Locale is: %s\n", setlocale(LC_ALL, "ja_JP.UTF-8"));
    strftime(buffer,80,"%c", timer );
    printf("Date is: %s\n", buffer);

    return(0);
}
```

```
Locale is: en_GB
Date is: 06 Jun 2021 00:07:18
Locale is: de_DE
Date is: So, 6. Jun 2021 00:07:18
Locale is: pl_PL
Date is: niedz., 6 cze 2021 00:07:18
Locale is: ja_JP.UTF-8
Date is: 2021年06月06日 00時07分18秒

Process finished with exit code 0
```

▶ 427

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Advanced Programming

427

Przykład 139

```
#include <locale.h>
#include <stdio.h>
int main () {
    struct lconv* loc;

    printf("Locale is: %s\n", setlocale(LC_ALL, "en_GB.UTF-8"))
    loc = localeconv();
    printf("Currency symbol is: %s (%s)\n",
           loc->currency_symbol,
           loc->int_curr_symbol);

    printf("Locale is: %s\n", setlocale(LC_ALL, "de_DE.UTF-8"))
    loc = localeconv();
    printf("Currency symbol is: %s (%s)\n",
           loc->currency_symbol,
           loc->int_curr_symbol);

    printf("Locale is: %s\n", setlocale(LC_ALL, "pl_PL.UTF-8"))
    loc = localeconv();
    printf("Currency symbol is: %s (%s)\n",
           loc->currency_symbol,
           loc->int_curr_symbol);

    printf("Locale is: %s\n", setlocale(LC_ALL, "ja_JP.UTF-8"))
    loc = localeconv();
    printf("Currency symbol is: %s (%s)\n",
           loc->currency_symbol,
           loc->int_curr_symbol);

    return(0);
}
```

```
Locale is: en_GB.UTF-8
Currency symbol is: £ (GBP)
Locale is: de_DE.UTF-8
Currency symbol is: € (EUR)
Locale is: pl_PL.UTF-8
Currency symbol is: zł (PLN)
Locale is: ja_JP.UTF-8
Currency symbol is: ¥ (JPY)
```

▶ 428

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Advanced Programming

428

<ctype.h>

funkcje operujące na znakach

- ▶ **int isalnum (int c)** - sprawdza czy znak jest liczbą lub literą,
- ▶ **int isalpha (int c)** - sprawdza czy znak jest literą,
- ▶ **int isblank (int c) (C99)** - sprawdza czy znak jest znakiem odstępu oddzielającym wyrazy,
- ▶ **int iscntrl (int c)** - sprawdza czy znak jest znakiem sterującym,
- ▶ **int isdigit (int c)** - sprawdza czy znak jest cyfrą dziesiętną,
- ▶ **int isgraph (int c)** - sprawdza czy znak jest znakiem drukowalnym różnym od spacji,
- ▶ **int islower (int c)** - sprawdza czy znak jest małą literą,
- ▶ **int isprint (int c)** - sprawdza czy znak jest znakiem drukowalnym (włączając w to spację),
- ▶ **int ispunct (int c)** - sprawdza czy znak jest znakiem przestankowym,
- ▶ **int isspace (int c)** - sprawdza czy znak jest tzw. białym znakiem (spacja, '\f', '\n', '\r', '\t', '\v'),
- ▶ **int isupper (int c)** - sprawdza czy znak jest dużą literą,
- ▶ **int isxdigit (int c)** - sprawdza czy znak jest cyfrą szesnastkową,
- ▶ **int tolower (int c)** - sprawdza, czy dany znak znajduje się w zadanym przez locale zestawie dużych liter i jeśli tak przekształca go do odpowiedniej małej litery,
- ▶ **int toupper (int c)** - sprawdza, czy dany znak znajduje się w zadanym przez locale zestawie małych liter i jeśli tak przekształca go do odpowiedniej dużej litery

▶ 429

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

429

Przykład 140

```
#include <stdio.h>
#include <ctype.h>

int main() {
    char ch;
    for(;;) {
        ch = getchar();

        if(ch == EOF) break;

        if(isalnum(ch)) printf("%c jest znakiem alfanumerycznym\n", ch);
        if(isalpha(ch)) printf("%c jest litera\n", ch);
        if(iscntrl(ch)) printf("%c jest znakiem sterującym\n", ch);
        if(isdigit(ch)) printf("%c jest cyfra\n", ch);
        if(isgraph(ch)) printf("%c jest znakiem drukowalnym (bez spacji)\n", ch);
        if(islower(ch)) printf("%c jest mała litera\n", ch);
        if(isupper(ch)) printf("%c jest duża litera\n", ch);
        if(isprint(ch)) printf("%c jest znakiem drukowalnym (ze spacją)\n", ch);
        if(ispunct(ch)) printf("%c jest znakiem przestankowym\n", ch);
        if(isspace(ch)) printf("%c jest znakiem odstępu\n", ch);
        if(isxdigit(ch)) printf("%c cyfra szesnastkowa\n", ch);
        printf("-----\n");
        while(getchar() != '\n');
    }
    return 0;
}
```

▶ 430

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

430

<math.h>

operacje matematyczne₍₁₎

- ▶ **sin(x)** sinus x (kąt podany w radianach),
- ▶ **cos(x)** cosinus x (kąt podany w radianach),
- ▶ **tan(x)** tangens x (kąt w radianach),
- ▶ **asin(x)** arcus sinus x (wynik w przedziale [-π /2, π /2]),
- ▶ **acos(x)** arcus cosinus x (wynik w przedziale [0 , π]),
- ▶ **atan(x)** arcus tangens x (wynik w przedziale [-π /2, π /2]),
- ▶ **atan2(x,y)** arcus tangens x/y (wynik w przedziale [-π, π]),
- ▶ **sinh(x)** sinus hiperboliczny x,
- ▶ **cosh(x)** cosinus hiperboliczny x,
- ▶ **tanh(x)** tangens hiperboliczny x,

▶ 431

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

431

<math.h>

operacje matematyczne₍₂₎

- ▶ **exp(x)** funkcja wykładnicza: e^x ,
- ▶ **exp2(x)** dwa do potęgi x
- ▶ **log(x)** logarytm naturalny: $\ln(x)$, $x > 0$,
- ▶ **log10(x)** logarytm o podstavie 10: $\log_{10}(x)$, $x > 0$,
- ▶ **pow(x,y)** potęgowanie: x^y ,
- ▶ **sqrt(x)** pierwiastek kwadratowy:
- ▶ **fabs(x)** wartość bezwzględna $|x|$
- ▶ **ceil(x)** najmniejsza liczba całkowita nie mniejsza niż x,
- ▶ **floor(x)** największa liczba całkowita nie większa niż x,
- ▶ **trunc(x)** zaokrąglenie do liczby całkowitej w kierunku zera
- ▶ **round(x)** zaokrąglenie do najbliższej liczby całkowitej

▶ 432

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

432

<math.h>

operacje matematyczne⁽³⁾

- ▶ **cbrt(x)** pierwiastek sześcienny z x,
- ▶ **copysign(x)** kopiowanie znaku liczby,
- ▶ **fdim(x,y)** zwraca dodatnią różnicę pomiędzy argumentami,
- ▶ **fmax(x,y)** zwraca większą z wartości argumentów,
- ▶ **fmin(x,y)** zwraca mniejszą z wartości argumentów,
- ▶ **fmod (x,y)** reszta z dzielenia zmiennoprzecinkowego x przez y,
- ▶ **frexp** konwersja liczby zmiennopozycyjnej na część ułamkową i całkowitą
- ▶ **hypot(x,y)** pierwiastek kwadratowy z sumy kwadratów argumentów
- ▶ **llrint(x)** zaokrąglenie do najbliższej liczby całkowitej
- ▶ **llround(x)** zaokrąglenie do najbliższej liczby całkowitej w stronę na zewnątrz od zera
- ▶ **signbit(x)** sprawdza znak argumentu

▶ 433

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

433

<time.h>

funkcje daty i godziny

- ▶ **clock_t clock (void)**
zwraca przybliżoną wartość czasu procesora zużytego przez program
- ▶ **char* ctime (const time_t * tp)**
przekształca czas w formie podawanej przez funkcję *time()* na napis z czasem lokalnym
- ▶ **double difftime(time_t t1, time_t t2)**
zwraca różnicę między t1, a t2 (t1-t2)
- ▶ **struct tm*localtime(const time_t *tp)**
przekształca czas kalendarzowy zadany za pomocą wskaźnika do zmiennej zawierającej ilość sekund od 1 stycznia 1970 r. na czas lokalny w postaci wskaźnika do struktury *tm*.
- ▶ **size_t strftime(char *s, size_t max, const char *format, const struct tm *t)**
przekształca dane o czasie zawarte w strukturze t na tekst, który umieszcza w tablicy s o ile ma on mniej niż max znaków.
- ▶ **time_t time(time_t *tp)** odczytuje czas, który upłynął od dnia 1 stycznia 1970 roku godziny 0:00:00 czasu uniwersalnego. Liczba sekund, które upłynęły od tej chwili jest wartością funkcji.

```
struct tm {
    int tm_sec; /*sekundy od pełnej min.*/
    int tm_min; /*minuty od pełnej godz.*/
    int tm_hour; /*godzina 24h*/
    int tm_mday; /*dzień miesiąca*/
    int tm_mon; /*miesiąc (od zera)*/
    int tm_year; /*rok - 1900*/
    int tm_wday; /*dzień tyg. 0-niedziela*/
    int tm_yday; /*dzień roku (od zera)*/
    int tm_isdst; /*znacznik czasu letniego*/
};
```

▶ 434

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

434

Przykład 141

```
#include <stdio.h>
#include <time.h>

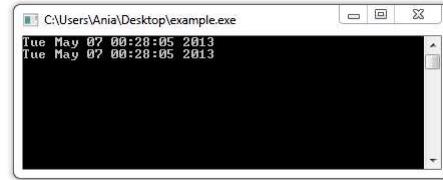
int main(){

    struct tm *wsk;
    time_t czas_lok;

    czas_lok = time(NULL);
    printf(ctime(&czas_lok));

    wsk = localtime(&czas_lok);
    printf(asctime(wsk));

    getchar();
    return 0;
}
```


▶ 435

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

435

Przykład 142

```
#include <stdio.h>
#include <time.h>

int main(){

    struct tm *lokalna, *uniwersalna;
    time_t t;

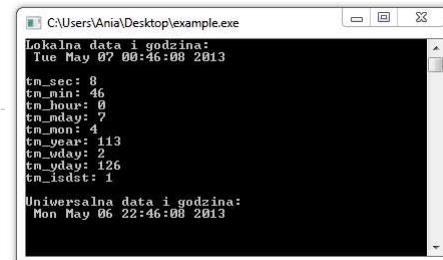
    t = time(NULL);

    lokalna = localtime(&t);
    printf("Lokalna data i godzina:\n %s\n", asctime(lokalna));

    printf("tm_sec: %d\n", lokalna->tm_sec);
    printf("tm_min: %d\n", lokalna->tm_min);
    printf("tm_hour: %d\n", lokalna->tm_hour);
    printf("tm_mday: %d\n", lokalna->tm_mday);
    printf("tm_mon: %d\n", lokalna->tm_mon);
    printf("tm_year: %d\n", lokalna->tm_year);
    printf("tm_wday: %d\n", lokalna->tm_wday);
    printf("tm_yday: %d\n", lokalna->tm_yday);
    printf("tm_isdst: %d\n", lokalna->tm_isdst);

    uniwersalna = gmtime(&t);
    printf("\nUniwersalna data i godzina:\n %s", asctime(uniwersalna));

    return 0;
}
```


▶ 436

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

436

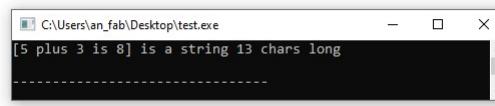
<stdio.h>

operacje wejścia wyjścia

- ▶ Formatowanie łańcucha znakowego

```
int sprintf ( char * str, const char * format, ... );
```

```
#include <stdio.h>
int main ()
{
    char buffer [50];
    int n, a=5, b=3;
    n=sprintf (buffer, "%d plus %d is %d", a, b, a+b);
    printf ("[%s] is a string %d chars long\n",buffer,n);
    return 0;
}
```


▶ 437

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

437

<stdio.h>

operacje wejścia wyjścia

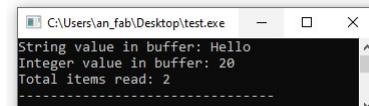
- ▶ Odczytywanie danych z łańcucha znakowego w określonym formacie

```
int sscanf ( char * str, const char * format, ... );
```

```
#include<stdio.h>
int main() {
    char* buffer = "Hello 20";
    char string[10];
    int integer;
    int read;

    read = sscanf(buffer, "%s %d", string, &integer);

    printf("String value in buffer: %s", string);
    printf("\nInteger value in buffer: %d", integer);
    printf("\nTotal items read: %d", read);
    return 0;
}
```


▶ 438

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

438

<stdlib.h>

funkcje narzędziowe

- ▶ **abort** awaryjne zakończenie programu
- ▶ **abs** oblicza wartość bezwzględną
- ▶ **atexit** rejestracja funkcji wywoływanej po normalnym zakończeniu programu
- ▶ **atof** przekształcenie łańcucha na double
- ▶ **atoi** przekształcenie łańcucha na wartość całkowitą
- ▶ **atol** przekształcenie łańcucha na wartość całkowitą
- ▶ **bsearch** binarne przeszukiwanie posortowanej tablicy
- ▶ **calloc** przydziela i zwalnia pamięć dynamiczną
- ▶ **div** obliczanie ilorazu oraz reszty dzielenia liczb całkowitych
- ▶ **exit** normalne zakończenie programu
- ▶ **free** zwalnia pamięć dynamiczną
- ▶ **getenv** odczytanie zmiennej środowiska

▶ 439

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

439

<stdlib.h>

funkcje narzędziowe

- ▶ **labs** oblicza wartość bezwzględną
- ▶ **malloc** przydziela pamięć dynamiczną
- ▶ **mbtowc** przekształca ciąg wielobajtowy na znak szeroki
- ▶ **qsort** sortuje tablicę
- ▶ **rand** generator liczb losowych
- ▶ **realloc** przydziela i zwalnia pamięć dynamiczną
- ▶ **srand** generator liczb losowych
- ▶ **strtod** zamienia łańcuch znakowy na liczbę zmiennoprzecinkową
- ▶ **strtol** zamienia łańcuch znakowy na liczbę całkowitą długą
- ▶ **strtoul** zamienia łańcuch znakowy na liczbę całkowitą długą bez znaku
- ▶ **system** wywołanie polecenia w powłoce
- ▶ **wcstombs** konwertuje unikodowy łańcuch znaków na wielobajtowy łańcuch znaków

▶ 440

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

440

<stdlib.h>

Wyszukiwanie binarne bsearch()

```
void * bsearch(const void * klucz, const void * tab, size_t liczbaElementow,
               size_t roz, int( * porownaj)( const void *, const void * ));
```

- ▶ funkcja `bsearch` dokonuje wyszukiwanie binarne w posortowanej tablicy wskazywanej przez `tab` i zwraca wskaźnik do pierwszego napotkanego elementu zgodnego z kluczem wyszukiwania wskazanym przez `key`; liczba elementów w tablicy jest określona przez `liczbaElementow` a rozmiar pojedynczego elementu w bajtach wynosi `roz`
- ▶ funkcja wskazywana przez `porownaj` służy do porównywania elementów tablicy, jej postać jest następująca:

```
int nazwa-funkcji (const void *arg1, const void *arg2);
```

- ▶ funkcja musi zwracać wartość mniejszą niż 0, gdy `arg1` jest większe od `arg2`, 0 gdy `arg1` oraz `arg2` są równe oraz wartość większą od 0 jeżeli `arg1` jest większe od `arg2`
- ▶ tablica musi być posortowana w kierunku rosnącym

▶ 441

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

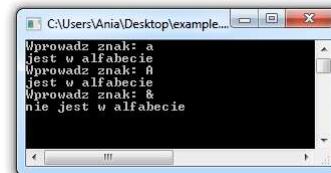
441

Przykład 143

```
#include <stdio.h>
#include <ctype.h>
#include <stdlib.h>

char *alfabet = "abcdefghijklmnopqrstuvwxyz";
int por(const void *ch, const void *s);
int main(void) {
    char ch, *p;
    do{
        printf("Wprowadz znak: ");
        scanf("%c%c", &ch);
        ch = tolower(ch);
        p=bsearch(&ch, alfabet, 26, 1, por);
        if(p) printf("jest w alfabcie\n");
        else printf("nie jest w alfabcie\n");
    }while(p);
    return 0;
}

int por(const void *ch, const void *s){
    return *(char*)ch - *(char *)s;
}
```


▶ 442

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

442

<stdlib.h>

Funkcje `exit()` i `atexit()`

- ▶ Funkcja `exit()` powoduje automatyczne zakończenie programu
- ▶ Funkcja `atexit()` pozwala określić funkcje, które powinny zostać wywołane razem z funkcją `exit()` przy zakończeniu programu
 - ▶ należy jej przekazać adres funkcji
 - ▶ standard ANSI gwarantuje, że lista funkcji wywoływanych razem z `exit()` może zmieścić przynajmniej 32 funkcje – każda z tych funkcji musi zostać zarejestrowana w oddzielnym wywołaniu `atexit()`
 - ▶ ostatnia zarejestrowana funkcja jest wywoływana jako pierwsza
 - ▶ wszystkie funkcje powinny być typu `void` i nie mieć argumentów

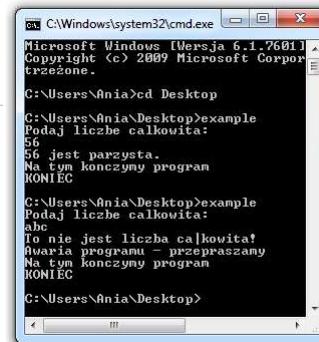
▶ 443

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

443

Przykład 144

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
void koniec(void);
void wpadka(void);
int main(void){
    int n;
    atexit(koniec);
    puts("Podaj liczbę całkowitą:");
    if(scanf("%d", &n) != 1){
        puts("To nie jest liczba całkowita!");
        atexit(wpadka);
        exit(EXIT_FAILURE); //ew. EXIT_SUCCESS
    }
    printf("%d jest %s.\n", n, (n%2 == 0) ? "parzysta" : "nieparzysta");
    return 0;
}
void koniec(void){
    puts("Na tym konczymy program");
    puts("KONIEC");
}
void wpadka(void){
    puts("Awaria programu - przepraszamy");
}
```


▶ 444

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

444

Programowanie hybrydowe

- ▶ Programowanie hybrydowe (ang. *hybrid programming*) polega na tworzeniu programu, którego moduły napisane są w różnych językach programowania.
- ▶ Zastosowania:
 - ▶ używanie gotowych modułów, ze starszych programów w nowym oprogramowaniu, pisanych w innym języku;
 - ▶ realizacja w języku niższego poziomu operacji niedostępnych lub nieefektywnych w języku wysokiego poziomu (np. język C łączony z assemblerem, języki wyższych generacji łączone z językiem C);
 - ▶ korzystanie z modułów bibliotecznych;
 - ▶ łączenie pracy programistów specjalizujących się w różnych językach programowania.

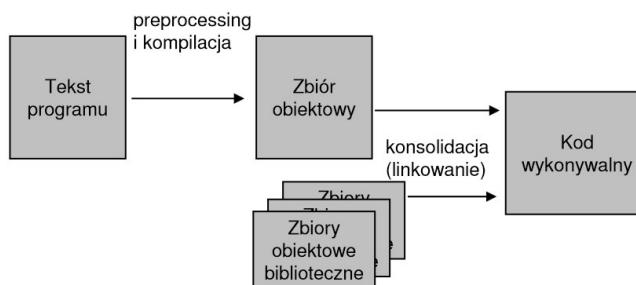
▶ 445

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

445

Tłumaczenie kodu programu

- ▶ Tłumaczenie kodu programu napisanego w języku wysokiego poziomu

Zbiory obiektowe:

- zawierają kod wykonywalny, w którym nie zostały zdefiniowane odwołania do obiektów zewnętrznych: zmiennych i procedur definiowanych w innych modułach;
- zawierają informację o tych odwołaniach i udostępnianych przez siebie obiektach.

Dzięki ww. informacjom konsolidator może wiązać obiekty z odwołaniami w innych modułach.

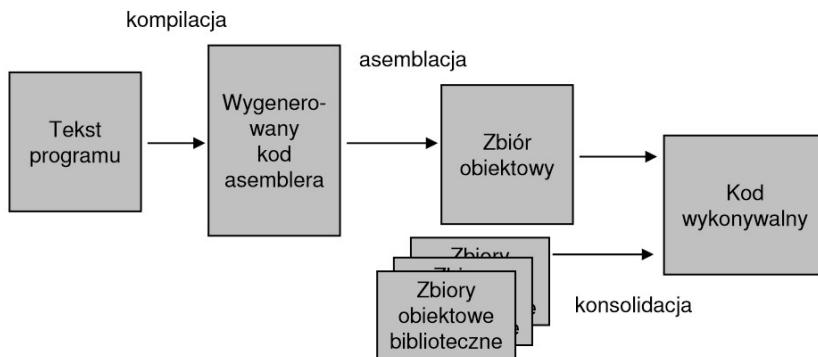
▶ 446

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

446

Tłumaczenie kodu programu

- ▶ Tłumaczenie kodu programu – wersja z asemblacją

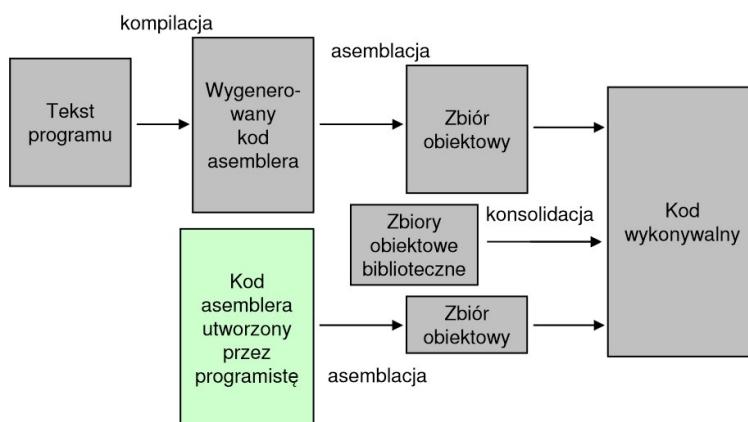
▶ 447

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

447

Tłumaczenie kodu programu

- ▶ Łączenie programowania w języku wysokiego poziomu i w asemblerze (programowanie hybrydowe)

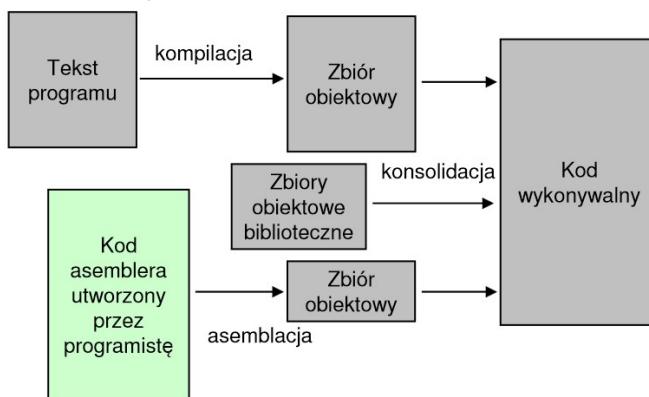
▶ 448

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

448

Tłumaczenie kodu programu

- ▶ Łączenie programowania w języku wysokiego poziomu i w asemblerze (programowanie hybrydowe) – z pominięciem postaci asemblerowej

▶ 449

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

449

Wstawki asemblerowe w języku C

- ▶ Niektóre kompilatory języka C posiadają wbudowany asembler, co pozwala na bezpośrednie dołączanie kodu asemblerowego do treści funkcji w języku C.
- ▶ Technika ta, określana terminem wstawki asemblerowe, może być zalecana wówczas, gdy długość dołączanego kodu asemblerowego nie przekracza kilkudziesięciu linii.

Jedna instrukcja:

```
asm <instrukcja języka asembler>;
```

Grupa instrukcji:

```
asm {
    <instrukcja języka asembler>;
    ...
    <instrukcja języka asembler>;
};
```

```
int jakas_funkcja (int n)
{
...
etykleta1:
asm    mov    cx, n;
asm    mov    [si], 0;
asm    inc    si;
asm    loop   etykleta1;
...
return 0;
};
```

▶ 450

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

450

Wstawki asemblerowe w języku C

► Albo: funkcja `asm()`

- ▶ pojedyncze instrukcje umieszcza się w cudzysłowie i kończy znakiem końca linii: "\n"
- ▶ pierwszej linii funkcji `asm()` określa się typ składni dla instrukcji procesora.

```
asm(".intel_syntax \n"      //rodzaj składni
     "MOV ESI,[EBP+8]\n"   //wskaźnik
     "ADD ESI,4 \n"        //wskaźnik+1
     "MOV EAX,[ESI] \n"    //*(wskaźnik+1)
...
);
```

► 451

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

451

Przykład łączenia kodów C i ASM

Program w języku asembler:

```
.text
.global f1
f1:
pushl %ebp
movl %esp, %ebp
movl $4, %eax
movl $1, %ebx
movl $tekst, %ecx
movl $len, %edx
int $0x80
popl %ebp
Ret
.data
tekst:
.string "Hello
world\n"
len = . - tekst
```

► 452

Program główny w języku C:

```
extern void f1(void);

int main () {
    f1();
    return 0;
}
```

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

452

Przykład łączenia kodów C i ASM

Program w języku asembler: Program główny w języku C:

```
.text
.global _funkcja
_funkcja:
    pushl %ebp
    movl %esp, %ebp
    movl 8(%esp), %eax /* kopujemy pierwszy argument do %eax */
    addl 12(%esp), %eax /* do pierwszego argumentu w %eax dodajemy
                           drugi argument */
    popl %ebp
    ret
/* ... i zwracamy wynik dodawania... */
```

Program główny w języku C:

```
#include <stdio.h>
extern int funkcja (int a, int b);
int main () {
    printf ("2+3=%d\n", funkcja(2,3));
    return 0;
}
```

▶ 453

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

453

Program główny w języku C

```
//Plik: driver.c

#include "cdecl.h"

int PRE_CDECL asm_main(void) POST_CDECL;
int main(){
    int ret_status;
    ret_status = asm_main();
    return ret_status;
}
```

wywołanie funkcji
napisanej w
asemblerze

▶ 454

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

454

Struktura podprogramu w assemblerze (wołanego z C)

```
;Plik: first.asm
%include "asm_io.inc"
segment .data
prompt1 db "Wprowadź liczbę: ", 0
...
segment .bss ; dane niezainicjalizowane
input1 resd 1
...
segment .text
global _asm_main
_asm_main:
enter 0,0
pusha
...
popa
mov eax,0
leave
ret
```

▶ 455

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

455

Przykład łączenia kodów C i MATLAB

- ▶ Przykład 1: wyświetlanie napisu z pliku mex

```
#include <stdio.h>
#include "mex.h"

void mexFunction(int nlhs, mxArray *plhs[], int nrhs, const mxArray
*prhs[])
{
    printf("Hello World!\n");
}

//kompilacja mex hello_mex.c
//wynik hello_mex.mexw64 albo hello_mex.mexw32
```

```
function run_mex
    hello_mex;
end
```

▶ 456

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

456

Przykład łączenia kodów C i MATLAB

▶ Przykład 2: pobieranie łańcucha do pliku mex

```
#include <stdio.h>
#include "mex.h"
#include "matrix.h"

void mexFunction(int nlhs, mxArray *plhs[], int nrhs, const mxArray *prhs[]){
    char *buf;
    int buflen;
    int status;

    buflen = (mxGetM(prhs[0]) * mxGetN(prhs[0])) + 1;
    buf = malloc(buflen);
    status = mxGetString(prhs[0], buf, buflen);
    printf("%s\n",buf);
    free(buf);
}
//kompilacja mex hello2_mex.c
//wynik hello2_mex.mexw64 albo hello2_mex.mexw32
```

hello2_mex.c

```
function run_mex2
    hello2_mex('Hello World second time');
end
```

plik.m

▶ 457

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

457

Przykład łączenia kodów C i MATLAB

▶ Przykład 3: pobieranie i działania na tablicy w pliku mex

```
#include <stdio.h>
#include "mex.h"

void mexFunction(int nlhs, mxArray *plhs[], int nrhs, const mxArray *prhs[]){
    double *xData, avg, fac;
    int i, j, rows, cols;
    //pobranie tablicy danych xData[M x N]
    xData = (double *)mxGetPr(prhs[0]);
    rows = mxGetM(prhs[0]);
    cols = mxGetN(prhs[0]);
    //pobieranie danej skalarnej
    fac=(double)mxGetScalar(prhs[1]);
    //obliczenie średnich w wierszach tablicy ze skalą fac
    //tablica MATLAB 2D ułożona kolumnami w pamięci operacyjnej
    for(j=0;j<cols;j++){
        avg=0;
        for(i=0;i<rows;i++)
            avg += xData[j*rows+i];
        avg = fac*avg/cols;
        printf("Srednia skalowana w kolumnie %d, is %.4g",j,avg);
    }
}
```

avg_mex.c

▶ 458

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

458

Przykład łączenia kodów C i MATLAB

- ▶ Przykład 3: pobieranie i działania na tablicy w pliku mex

```
function run_mex3
    data=rand(512,512);
    fac=0.7;
    avg_mex(data,fac);
end
```

plik.m

▶ 459

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

459

Przykład łączenia kodów C i MATLAB

- ▶ Przykład 4: zwracanie zmiennych do środowiska MATLAB

```
//plik "array_mex.c", wynik array_mex.mexw64 albo array_mex.mexw32
#include <stdio.h>
#include "mex.h"

void mexFunction(int nlhs, mxArray *plhs[], int nrhs, const mxArray *prhs[]){
    double fac, *xData, *outArray;
    int i,j, rows, cols;
    //pobranie tablicy danych xData[M x N]
    xData = (double *)mxGetPr(prhs[0]);
    rows = mxGetM(prhs[0]);
    cols = mxGetN(prhs[0]);
    //pobranie danej skalarnej jako 2 parametru funkcji
    fac=(double)mxGetScalar(prhs[1]);
    //alokuj pamięć dla MATLAB
    plhs[0] = mxCreateDoubleMatrix(rows, cols, mxREAL);
    //mxReal - liczby rzeczywiste double
    //odczytaj wskaźnik do alokowanej pamięci
    outArray = mxGetPr(plhs[0]);
    //przeskaluj wartości tablicy wejściowej
    for(j=0;j<cols;j++){
        for(i=0;i<rows;i++){
            outArray[j*rows+i] = fac*xData[j*rows+i];
        }
    }
}
```

array_mex.c

▶ 460 } //komplilacja mex array_mex.c

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

460

Przykład łączenia kodów C i MATLAB

- ▶ Przykład 4: wracanie zmiennych do środowiska MATLAB

```
function run_mex4
    data=rand(512,512);
    fac=0.7;
    data2=array_mex(data,fac);
endkompilacja mex array_mex.c
```

▶ 461

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

461

Przykład łączenia kodów C i MATLAB

- ▶ Przykład 5: korzystanie z funkcji MATLAB w C (inwersja macierzy)

```
//plik "inv_mex.c",
//kompilacja mex inv_mex.c, wynik inv_mexw64 albo inv_mexw32

#include <tdio.h>
#include "mex.h"

void mexFunction(int nlhs, mxArray *plhs[], int nrhs, const mxArray *prhs[]){
    mxArray *lhs[1]={NULL};
    double *xData;

    if(nrhs!=1 || nlhs!=1 || !mxIsDouble(prhs[0])){
        mexErrMsgTxt("Niepoprawne argumenty funkcji");
    }
    xData = (double *)mxGetPr(prhs[0]);
    rows = mxGetM(prhs[0]);
    cols = mxGetN(prhs[0]);

    if(rows!=cols){
        mexErrMsgTxt("Macierz nie jest kwadratowa");
    }
    else{ //wywołanie funkcji inv(xData) ze środowiska MATLAB
        mexCallMATLAB(1, lhs, 1, prhs, "inv");
    }
    plhs[0]=lhs[0];
}
```

▶ 462

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

462

Przykład łączenia kodów C i MATLAB

- ▶ Przykład 5: korzystanie z funkcji MATLAB w C (inwersja macierzy)

```
function run_mex5
    data=eye(16);//
    data2=inv_mex(data);
    data
end
```

▶ 463

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

463

Łączenie kodów C i Java

- ▶ **Java Native Interface (JNI)** - technologia pozwalająca na wywoływanie z poziomu Javy funkcji zaimplementowanych w C/C++.

- ▶ **Podstawowe etapy:**

1. przygotowanie kodu źródłowego;
2. komplikacja;
3. generowanie pliku nagłówkowego;
4. implementacja metody natywnej;
5. utworzenie biblioteki dynamicznej;
6. uruchomienie programu.

Łączenie Javy i C++ nie odbywa się na poziomie leksykalnym - poprzez fizyczne wstawianie kodu programu, lecz na poziomie kodu wykonywanego - poprzez dynamiczne łączenie skompilowanego kodu w trakcie wykonania.

▶ 464

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. PŁ, Podstawy Programowania II

464

Łączenie kodów C i Java

▶ Przygotowanie kodu źródłowego

```
class HelloWorld{
    native public void sayHello();
    public static void main(String[] args){
        new HelloWorld().sayHello();
    }
}
```

HelloWorld.java

Informacja dla kompilatora, że ma do czynienia z metodą natywną - taką, której implementacja została wykonana w innym języku programowania i zostanie dostarczona w osobnej bibliotece ładowanej dynamicznie.

▶ 465

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

465

Łączenie kodów C i Java

▶ Kompilacja

javac HelloWorld.java


```
Exception in thread "main"
java.lang.UnsatisfiedLinkError: sayHello
    at HelloWorld.sayHello(Native Method)
    at HelloWorld.main(HelloWorld.java:6)
```

▶ Generowanie pliku nagłówkowego

▶ 466

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

466

Łączenie kodów C i Java

▶ Generowanie pliku nagłówkowego

javah -jni ➔ HelloWorld.h

```
/* DO NOT EDIT THIS FILE - it is machine generated */
#include <jni.h>
/* Header for class HelloWorld */

#ifndef _Included_HelloWorld
#define _Included_HelloWorld
#ifdef __cplusplus
extern "C" {
#endif
/*
 * Class:     HelloWorld
 * Method:    sayHello
 * Signature: ()V
 */
JNIEXPORT void JNICALL Java_HelloWorld_sayHello(JNIEnv *, jobject);

#ifdef __cplusplus
}
#endif
#endif
```

HelloWorld.h

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

467

Łączenie kodów C i Java

▶ Implementacja metody natywnej

JNIEXPORT void JNICALL Java_HelloWorld_sayHello(JNIEnv *, jobject);

#include <jni.h> Plik nagłówkowy, który zawiera deklaracje funkcji i typów JNI. Musi być włączany przez każdy moduł implementujący funkcje natywne.

#include <stdio.h>
#include "HelloWorld.h" Wcześniej wygenerowany plik nagłówkowy.

```
JNIEXPORT void JNICALL
Java_HelloWorld_sayHello(JNIEnv * env, jobject self)
{
    printf("Hello World!\n");
```

HelloWorld.cpp

▶ 468

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II

468

Łączenie kodów C i Java

- ▶ Utworzenie biblioteki dynamicznej:
 - ▶ Należy skompilować plik z implementacją `HelloWorld.cpp` i utworzyć bibliotekę dynamiczną.
 - ▶ Sposób realizacji tego kroku jest zależny od kompilatora i systemu operacyjnego.

```
Linux/GNU gcc
c++ -I/j2sdk/include -I/j2sdk/include/linux -shared -o libHelloWorld.so HelloWorld.cpp

Win32/Borland bcc32
bcc32 -IC:\j2sdk\include -IC:\j2sdk\include\win32 -tWD -eHelloWorld.dll HelloWorld.cpp

Win32/Microsoft VC++
cl /IC:\j2sdk\include /IC:\j2sdk\include\win32 /GX /LD HelloWorld.cpp /FeHelloWorld.dll
```

▶ 469

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

469

Łączenie kodów C i Java

- ▶ Uruchomienie programu
 - ▶ żądanie załadowania przez VM przygotowanej biblioteki.

```
static {
    System.loadLibrary("HelloWorld");
}
```

- ▶ poinformowanie SO gdzie biblioteki należy szukać (ustalając ścieżkę środowiskową)

```
bash, sh, ksh
  export LD_LIBRARY_PATH=lib
tcsh, csh
  setenv LD_LIBRARY_PATH lib
ms-dos, cmd.exe dla Win32
  set PATH=%path%;lib
```

▶ 470

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Ptł, Podstawy Programowania II

470

Wywoływanie kodu Java z programów C

```
public class JNINewWorld2 {
    int i = 0;

    public JNINewWorld2() {
        this.i = 10;
    }

    public static void napisz(int n) {
        System.out.println("Hello C World number "+n);
    }

    public static void napisz2(String tekst) {
        System.out.println(tekst);
    }

    public static double pomnoz(double a, double b) {
        return a*b;
    }

    public static void pokazWiadomosc() {
        javax.swing.JOptionPane.showMessageDialog(null, "Hello C World!");
    }

    public void dynamiczna() {
        System.out.println("i="+i);
    }
}
```

Krok 1 – kod w języku Java

plik **JNINewWorld2.java**

▶ 471

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II
https://www.icm.edu.pl/kdm/Biuletyn_nr_24

471

Wywoływanie kodu Java z programów C

Krok 2 – kompilacja klasy Java

javac JNINewWorld2.java → JNINewWorld2.class

▶ 472

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II
https://www.icm.edu.pl/kdm/Biuletyn_nr_24

472

Wywoływanie kodu Java z programów C

Krok 3 – kod programu natywnego C/C++

```
#include <jni.h>
#include <string.h>
#include <stdio.h>

#ifdef _WIN32
#define PATH_SEPARATOR ';'
#else
#define PATH_SEPARATOR ':'
#endif

int main() {
    JavaVMOption options[1];
    JNIEnv *env;
    JavaVM *jvm;
    JavaVMInitArgs vm_args;
    int status;

    jclass cls;
    jmethodID mid;
    jdouble mult;
```

473

plik: **JNIHelloWorld2.c**

```
options[0].optionString = "-Djava.class.path=. ";
memset(&vm_args, 0, sizeof(vm_args));
vm_args.version = JNI_VERSION_1_2;
vm_args.nOptions = 1;
vm_args.options = options;
```

2.

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II
https://www.icm.edu.pl/kdm/Bulletin_nr_24

473

Wywoływanie kodu Java z programów C

```
status = JNI_CreateJavaVM(&jvm, (void**)&env, &vm_args);
if (status != JNI_ERR) {
    printf("JVM successfully started\n\n");
    cls = (*env)->FindClass(env, "JNIHelloWorld2");

    if(cls != 0) {
        mid = (*env)->GetStaticMethodID(env, cls, "napisz", "(I)V");
        if( mid != 0)
            (*env)->CallStaticVoidMethod(env, cls, mid, 5);
        else printf("Error loading method.\n");

        mid = (*env)->GetStaticMethodID(env, cls,"napisz2", "(Ljava/lang/String;)V");
        if( mid != 0) {
            jstring str = (*env)->NewStringUTF(env, "Hello C World!");
            (*env)->CallStaticVoidMethod(env, cls, mid, str);
        } else printf("Error loading method.\n");

        mid = (*env)->GetStaticMethodID(env, cls, "pomnoz", "(DD)D");
        if( mid != 0) {
            mult = (*env)->CallStaticDoubleMethod(env, cls, mid, 2.0, 5.0);
            printf("2*5=%f\n",mult);
        } else printf("Error loading method.\n");
```

474

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II
https://www.icm.edu.pl/kdm/Bulletin_nr_24

474

Wywoływanie kodu Java z programów C

```

mid = (*env)->GetStaticMethodID(env, cls, "pokazWiadomosc", "()V");
if( mid != 0)
    (*env)->CallStaticVoidMethod(env, cls, mid);
else printf("Error loading method.\n");                                3.

plik: JNIHelloWorld2.c

mid = (*env)->GetMethodID(env, cls, "<init>", "()V");
if( mid != 0)
    jobject obj = (*env)->NewObject(env, cls, mid);

mid = (*env)->GetMethodID(env, cls, "dynamiczna", "()V");
if( mid != 0)
    (*env)->CallVoidMethod(env, obj, mid);
else printf("Error loading method.\n");
} else {
    printf("Error loading constructor method.\n");
}
} else printf("Error loading Java class.\n");
}
(*jvm)->DestroyJavaVM(jvm);
return 0;
} else {
    printf("Error starting JVM\n");
    return -1;
}

```

▶ 475

dr hab. inż. Anna Fabijańska, prof. Pt, Podstawy Programowania II
https://www.icm.edu.pl/kdm/Biuletyn_nr_24